

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

TASAVVUFÎ İZAHLAR

NECDET ARDIÇ
TERZİ BABA

NECDET ARDIÇ
İRFAN SOFRASI
TASAVVUF SERİSİ (109)

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

TASAVVUFÎ İZAHLAR

NECDET ARDIÇ

TERZİ BABA

DERLEYEN

TEVEKKELTÜ, TEVEKKELTÜ

**NECDET ARDIÇ
İRFAN SOFRASI
TASAVVUF SERİSİ (109)**

İçindekiler:	Sahife no
İçindekiler :.....	(3)
Ön söz :.....	(7)
Takdim :.....	(8)
Efendi Babama:.....	(10)
Âdem ve a'dem (yokluk) :.....	(15)
âdem (a.s.) Ve zâtî tecelli :.....	(15)
Âdem'in ma'nâsındaki hakikatler ve insanlık seyri :.....	(16)
Âdem'in tarifi :.....	(16)
Âdemce lügat :.....	(17)
Âdemî ma'nâ (1) ve beden arzına inmesi :.....	(17)
Âdemî ma'nâ (2) ve insanın hilakati :.....	(18)
Âdemî ma'nâ (3) kur'ân ve kişinin kendini tanıması :.....	(18)
Âdemî ma'nâ (4) ve Âdemliği idrâk :.....	(19)
Âdemî ma'nâ (5) ve rûhun anne - babası :.....	(19)
A'demin (yokluk) Âdemden seyri :.....	(20)
Âdemiyet :.....	(21)
Âdemiyet hakîkati :.....	(21)
Âdemiyet inkılâbı :.....	(21)
Âdemiyet - Museviyyet :.....	(22)
Âfâkinin enfüsü zuhuru :.....	(22)
Âlemdeki varlıklar ve Esmâ-ül hüsna :.....	(23)
Âlemlerdeki genel seyr ve birey seyri :.....	(23)
Allah, Kuran ve Peygamber Mürşittir :.....	(24)
Allah'ın indindeki din :.....	(25)
Arş ve Kürsî :.....	(25)
Âyetlerin mertebeleri :.....	(26)
Bâtinî Risâlet :.....	(26)
Benlik günahi :.....	(27)
Bilmek, bir bakıma idrak etmektir :.....	(27)
Bir âyetin hitâbindaki ibretler :.....	(28)
Bir saha olarak gönül âlemi :.....	(29)
Bizdeki zâhir ve bâtin :.....	(29)
Bu âlemde allah'ı görmek :.....	(30)
Cenâb-ı Hakk'ın "biz" ifadesinin kapsamı :.....	(30)
Cennet bahçesi :.....	(32)
Cennet ve cehennemın tattırılması :.....	(33)
Cevâmîü'l - kelîm :.....	(33)
Denizin yarılması :.....	(34)
Devâm-ı risâlet :.....	(34)
Dört halîfe hakîkati :.....	(35)
Ebrâr :.....	(35)
Elif olmak :.....	(36)
Elif ve bir :.....	(36)
Elif ve nefs-i emmâre basamağı :.....	(36)
Emr-i irâdî ve emr-i teklifî :.....	(37)
Ene ve ente :.....	(38)
Ene'l - Hakk :.....	(38)
Errahmân ruhu :.....	(39)
Esmâ-i ilâhiyye'nin beşere dönük yüzü mahlûktur :.....	(39)

Esmâ-i ilâhiyye'nin eğitilmesi :	(40)
Esmâ-i nefsiyye :	(41)
Esmânin râzi olması :	(41)
Esrâ ve İsr :	(42)
Eûzü besmele ile okumak :	(42)
Ezân-ı Muhammedî :	(43)
Fe ahbebtü :	(43)
Fe salli li rabbike venhar :	(44)
Ferdiyyet :	(45)
Firka-i Nâciye :	(46)
Fir'avn'un iddiası ve mansur'un sözü :	(46)
Gayba î mân :	(47)
Gayb-ı şehâdete dönüştürmek :	(47)
Gönlün faaliyete geçmesi :	(48)
Hakikat açısından bâtila bakış :	(49)
Hakikat-i âdemiyye :	(49)
Hakikat-i Muhammediyye âlemi :	(50)
Hakikat-i Muhammediyye'nin feyzi :	(50)
Hakk'an mü'mîn :	(51)
Hakk'ı müşahede etmek :	(51)
Hakk'ın vechi :	(52)
Hakk'la hakk olmak :	(53)
Halidine fîha ebeda :	(53)
Hayal-i ilâhi :	(54)
Hayânın hakîkati :	(55)
Hazret-i insan :	(55)
Hepsi Hakk'tandır :	(55)
Her birimiz abdiyyet ve rububiyet yetimleriyiz :	(56)
Hikmetin izâhi :	(57)
Hz. Âdem bu âlemin cilâsıdır :	(57)
İbrâhim (a.s.) bir ümmetti :	(57)
İbrâhim (a.s.)' İn duası :	(58)
İbrâhim peygamber'in müşahedesi:	(59)
Îkân ve yakîn :	(59)
İkrâm - ihsân :	(60)
İlâhî hayal :	(60)
İlâhî teshir :	(61)
Îmân :	(61)
Îmânın hakikati :	(62)
Îmânın mertebeleri :	(62)
İnsanın halkediliş sebebi :	(62)
İnsanın içindeki ilâhi sahanın açılması :	(63)
İnsanlık seyrini bireyin tatbiki :	(64)
İrfanî bakış :	(64)
İrfaniyyet ve sevgi :	(65)
İseviyyet mertebesi ve zâtî tecelli hakikati :	(65)
İzâfi gayb, mutlak gayb :	(66)
Kader konusuna hz. Musa ve harun çerçevesinden bir bakış :	(66)
Kadr-ü kiymetimizi anlamamız :	(67)
Kalb ile tasdîk :	(68)

Kelâmî îmân :	(68)
Kelime-i tevhide ulaşma mertebeleri :	(68)
Kendi mülkümüzdeki risâlet :	(69)
Kesrette vahdet :	(70)
"Kim" ve "şey" arasındaki fark :	(70)
Kimliklerin yok olması :	(71)
Kişi fiilinden sorumludur :	(73)
Kişinin kendi duası :	(74)
Kişinin kendi rasulünün beden mülküne gelmesi :	(74)
Kulu, rahmânin sevmesi :	(76)
Kur'ân, hadîsi şerif ve kutsî hadis :	(76)
Kur'ân-i kerîm'in hayy vasfı :	(77)
Kur'ân-ı tafsîlî :	(77)
Kur'ân'in yaşayan âyetleri :	(77)
Kurban: Kurb'an :	(78)
Kurb'anın ma'nâ âleminde kesilmesi :	(78)
Lâfzî tevhîd, mutlak tevhîd :	(80)
Len terânî :	(80)
Livâ-il Hamd sancağına yakın olanlar :	(81)
Maddî ve ma'nevî infâk :	(81)
Ma'rifet mertebesi ve ilâhî benlik :	(82)
Men'iyet (ve ene'iyet) hakîkati :	(82)
Mertebe-i Âdemiyet - Havvaiyyet :	(83)
Mertebe-i seyr-i dünya :	(84)
Mi'râcin hakîkati :	(84)
Muhabbetin seyri :	(85)
Muhammed âlem ru'yasinin tabiridir :	(86)
Musa (a.s.)'ın görünmez ordusu :	(87)
Museviyyet ve Muhammediyyet mertebesi arasındaki fark :	(87)
Mutlak yokluk, izâfî yokluk :	(88)
Müslümanların ve hristiyanların haccı :	(89)
Namaz ve selâm esmâsi :	(89)
Namazdaki Âdem hakîkati :	(90)
Namazı dosdoğru kılmak :	(90)
Necat mertebeleri :	(91)
Nefh ve nefis :	(91)
Nefs ve ruhun kardeşliği :	(92)
Nefsi emmârenin ilâhi deryada boğulması :	(92)
Nefsî ve ilâhî duygular :	(92)
Nefsî – izafî – ilâhî benlik :	(93)
Nun ve kalem :	(94)
Nur, ruh ve âlem :	(94)
O'na bakan hakk'i görür :	(95)
Ölüm gidiş üzere hal değiştirmektir :	(96)
Peygamber Efendimizi görmek :	(97)
Peygamber Efendimizin hakîkati ve veliler :	(98)
Peygamber Efendimizin ümmetine nefhetmesi :	(98)
Peygamberân hazerâti :	(99)
Peygamberân hazerâti ve tevhid ehli olmak :	(99)
Peygamberimiz her mertebenin evvelidir :	(100)

Peygamberimizin getirdiği Şeriat :.....	(100)
Peygamberlerden gelen ma'nevi miraslar :.....	(101)
Peygamberlerin getirdiği inkılâp :.....	(101)
Peygamberlerin her birisi bir geçiştir :.....	(102)
Peygamberlerin mîraci :.....	(103)
Rabb-ı hakîki :.....	(103)
Rabb-ı has :.....	(104)
Rahmân ehli :.....	(104)
Rahman Şey'iyyete Rahmaniyyetinden bir pay vermiştir :.....	(104)
Rahmâniyyet'in eğitilmesi :.....	(105)
Rahmâniyyetin tecellisi (1) ve errahmân sûresi :.....	(106)
Rahmâniyyetin tecellisi (2) ve nefes-i Rahmâni :.....	(107)
Rahmâniyyetin tecellisi (3) ve rûh'un mertebeleri :.....	(107)
Rahmâniyyetin tecellisi (4) ve rûh'u sultani, rûh'ul kuds, rûh'ul a'zam ve Peygamberlerin mertebeleri :.....	(108)
Rasul'e îmânda îkânın tahakkuk etmesi :.....	(109)
Rasûlullah'a itaat :.....	(110)
Ruhen ve nuren ümmeti muhammed olmak :.....	(111)
Sâlih amel :.....	(112)
Sevginin içirilmesi :.....	(112)
Seyr-i süluk :.....	(112)
Sohbetteki dört kanal :.....	(113)
Şecer ve risâlet :.....	(113)
Şeriat ikilik üzeredir :.....	(114)
Şeytan :.....	(115)
Şuhûdî îmân :.....	(115)
Taarikat ve hazret mertebeleri bakışıyla mûsâ (a.s.) :.....	(116)
Tenzih :.....	(116)
Teşbih hakikatleri :.....	(117)
Tevhid hakikatine dayanan bâtin :.....	(117)
Üç kimliğimiz :.....	(118)
Ümmet-i muhammed ve diğer kavimler :.....	(119)
Ümmet-i muhammed'in ilmi :.....	(119)
Ümmetin mertebeleri :.....	(120)
Vahdet-kesret aÇısından zeytin ve incir ile hurma ve nar :.....	(121)
Varlığımızdaki hakkaniyyet :.....	(122)
Varlıkların mertebeleri :.....	(123)
Vechimizi hakka döndürmek :.....	(123)
Veda haccının irfaniyyet yoluyla bilinmesi :.....	(124)
Veled-i kâlp makamı :.....	(125)
Ve nefahtü ve eyyednahü :.....	(126)
Vücûd ve a'dem (yokluk) :.....	(127)
Yakîn hakikatleri :.....	(127)
Yol ehli olmak :.....	(128)
Zâhiren ve bâtinen ümmeti muhammed olmak :.....	(128)
Zât cenneti :.....	(129)
Zâtî tevhîd :.....	(130)
28 dereceli namaz :.....	(131)
7-cennet 7- nefis mertebesi :.....	(131)
19 insân-i kâmil :.....	(132)

ÖN SÖZ:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat, gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da "**tasavvufî idrakler**" niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahe de ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır.

Bunun içinde, bazı tasavvufî terimlerin bilinmesi lâzım gelecektir. Nasılki, her mesleğin kendine has bir takım tarif ve tabirleri vardır, bunların bilinmesi, yazılan veya konuşulan mevzuların, daha iyi anlaşılabilmesi için bu tarif ve tabirlere ihtiyaç vardır. Bu tabirler adeta kendi mevzularının anahtarları gibidirler, bunlar bilindiğinde mevzuun anlaşılması daha açık net ve anlaşılır olmaktadır.

Ancak bu da bir eğitim meselesidir. Epey zaman ister, bu hususu göz önünde bulunduran, "Ekmeltü, Ekmeltü" kızımız, **tasavvufî idrak** sahasında, tefekkür ufuklarını geliştirmek isteyen muhabbet ehline belki biraz yardımım olur düşüncesi ile, bu sahada, bizim kitaplarımızdan derlediği, aşağıda ki çalışmaları ile "**Tasavvufî izahlar**" ismini verdiği bazı konuların daha iyi anlaşılabilmesi için, meydana getirmeye çalıştığı bu derlemesini. Bende üzerinde, harf, kelime, cümle ve sayfa düzenlemeleri olarak, oldukça uzun ve özel bir çalışma yaparak, herkes tarafından kolayca okunabilecek bir kitap haline getirmeye çalıştım.

Böylece bu kitabımızda nihayet tamamlanmış olmaktadır. Bu vesile ile "Ekmeltü, Ekmeltü" kızımıza, ve kitabın oluşmasında daha başka türlü hizmetleri geçen, diğer kardeşlerimize de teşekkür eder, kendilerine Cenâb-ı Hakk'tan ömür boyu, sağlık muhabbet ve İlâh-i idrakler niyaz ederim.

"Görüldüğü gibi konular alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir."

Sevgili okuyucum, bu kitabın tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek ma'nevi hasılayı, evvelâ Efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, hediye eyledim. Daha sonra kitabın oluşumunda çok emeği geçen "Ekmeltü, ekmeltü" kızımızın, eşinin ve kendisinin de akraba-i taallûkatından, ahirete intikal etmiş kimleri varsa hepsinin de ruhlarına hediye eyledim, kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek ma'nâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba, Necdet Ardıç, Tekirdağ.

TAKDİM

Hayatımda yeni ve en önemli dönemin başlaması, Terzi Baba Necdet Ardıç Uşşâki Hazretleri ve anlattıkları sayesinde olmuştur. Öncesi Allah, âlem ve insan ile ilgili aklımdaki sorulara tatmin edici cevap bulamadığım dönemdir. Hakikat ve marifet ilminden en iyi şekilde istifade edebilmek İçin Zât-ı âlîlerinin yolunda süluketme gayreti içerisinde sohbetleri ciddiyetle dinlerken kendi çapım da ufak bir çalışma yapmaya başladım. Neticede iki yılı aşan bir süre sonra bu kitap ortaya çıkmış oldu.

Böyle bir çalışmaya sevk eden özüm haricindeki âmil, yolda henüz başlangıç aşamasında olan bir kardeşimin sohbetlerdeki ma'nâları anlamakta zorlandığını ve kavram bilgisine ihtiyacı olduğunu dile getirmesi oldu. Dinleyen herkesin bildiği gibi Efendi Baba sohbetler de kendi anlatış tarzıyla kavramları çok güzel izah etmektedir. Dinlerken rastladığım bu tür ifadeleri yazıya aktardığımda, kitap okurken ya da başka bir sohbeti dinlerken aynı konu izahsız ve kapalı olarak geçerse, yazıya aktarılmış olan bölüme kolayca bakılarak anlaşılabilir diye düşündüm. Çünkü kavranması zor olan ağır konular küçük bölümlerde, belli başlıklar altında böylece anlaşılması daha kolay hale bürünmüş olacaktı.

Özüm dahilindeki âmil ise yine sohbetlerde sıkça karşıma çıkan "Âdem-i ma'nâ" ve "Âdem-i ma'nânın beden arzına inmesi" terkipleri ve bunları daha iyi anlamak için yazmak isteği oldu.

Ayrıca; böyle bir çalışma ile vaktimi değerli şekilde geçirmiş ve sohbetleri sadece dinlemek yerine daha derinlemesine üzerinde durmuş, hem de sohbetlerde geçen tasavvufi terimler ve bazı kavramlar elimde metin olarak mevcut olmuş olur ve bunlardan âzamî fayda temin etmiş olurum diye düşündüm. Zaten var olan bu güzel anlatımları yazıya aktarmak isteğimden rehberim, kıymetli Hocam Mu.. Ca.. Bey'e söz edince; "Güzel bir çalışma olur inşallah, aslında bilgisayar ortamına geçirilebilse diğer kardeşlerde istifade etmiş olur" karşılığını almakla birlikte, kitabın ilk oluşum safhası da ortaya çıkmış oldu.

Malûm çalışma için kendimce bir plân yapmıştım. Önce iman bahsi, ardından sırasıyla peygamberan hazeratı sohbetleriyle çalışmanın da kendi içinde bir seyir takip etmesini istedim. Dinlediğim sohbette geçen bir kavram ya da izahı "burası önemli" diye düşünerek olduğu gibi yazıya geçirdim. Anlatılan konu, sohbetin ilgili kitabında var ise, tekrar olmasın diye almadım. Fakat kitaptaki mevzu sohbette biraz daha ayrıntılı açıklanıyorsa özellikle aldım. İzahları okuyan aynı zamanda ilgili kitabı da okursa konu daha iyi anlaşılır diye düşündüm.

"Bir işe başlamak tamam olmasının yarısıdır. Böylelikle yüzde 50 lik bir mesafe katedilmiş oldu." diyerek talebesini yüreklendiren Mu... Hocamın manevi desteğini tam olarak almış vaziyette yavaş da olsa yola devam ettim. Bu yavaşlık karşısında da yine kendilerinin "Allah utandırmasın, hayırlı olsun, önemli olan tavşan gibi hızlı olmaktan ziyade, kaplumbağa gibi olsa da kişinin hedefine ulaşmasıdır" sözleri gayret verdi. Kitabın her safhasında destek ve yardımlarını üzerimde

hissettiğim Kıymetli Hocama teşekkür ederim.

Bu kitaba isim vermek gerekiyordu. Aklıma "**Tasavvufi İzahlar**" geldi fakat Terzi Baba ismi kendileri mi verir acaba diye düşünürken bu sorunun cevabı da Âdem Peygamber sohbetinden geldi. Burada Terzi Baba "**izahlar**" şeklinde ifadeyi kendisi kullanıyordu. Böylece isim konusunda lâtif bir şekilde tasdik almış oldum. Haza min fazlı rabbi.

Bu çalışma ile seste mevcut olanlar yazıya aktarılmış oldu tarafımdan. Belli başlık altındaki bu anlatımlar tamamıyla Terzi Baba'nın sohbetlerdeki sözleridir, özet mahiyetinde değildir. Terzi Baba'nın sohbetlerdeki izahlarının yazıya aktarılmış halidir. Bendeniz sadece, başlıkları anlatımların içinden seçerek kendim belirledim. Muhakkak ki maharet ve değer, mahiyeti itibariyle eser değil şaheser olan bu anlatımların sahibi olan Terzi Baba Hazretlerine aittir.

Bu çalışmayı kabul edip, dualarını esirgemeyerek fakire sevinçlerin en faziletlisini yaşatan Efendi Babama sonsuz teşekkür eder, kendilerinin ve muhtereme Validemin hürmetle ellerinden öperim.

Kitabın tamamlanmasını nasip eden Allah'a hamd olsun.

Tevekkeltü Hanım/18 Eylül 2016 / İstanbul

NOT= Mevzular hakkında daha geniş bilgi isteyenler bölüm altlarında bildirilen kaynaklara bakabilirler.

T. B.

EFENDİ BABAMA

Mu... CA.....

Hayırlı Günler Efendi Babacığım,

Tevekkeltü Hanım'ın sizin için yazdığı ve bize gönderdiği dörtlüğü size de gönderiyoruz... (Altında da bununla bağlantılı olan diğer mail vardır)

Efendi Babama;

Bir kutlu eylül ayında,
Ne kadar da mutlu bana.
Dua etmiş Terzi Baba,
Gönlüm daha kalmaz darda!..

Bu vesile ile; Bu yazılanlarla alâkalı olduğunu düşündüğüm 23-09-2016 da fakir'in gördüğü zuhuratı da gönderiyorum.

Ümraniye Çarşı da Çetin Emeç parkının önünde bir masa üzerinde Efendi Babam karton kağıt üzerine kitap kapağı yapmak ile meşgul, normal kitap kapağından farklı olarak içi içe giren iki kısımdan oluşuyor. Hava soğuk Efendi Babam gömlek ile oturuyor. Üşümüyor musun? diye sorunca üşüyorum diyor. Ayakkabıcı üzerine 10 kat kazak giymiş diyorum. Bende de 1 tane gömleğin içinde kazak var. Sen bana yaslan beni ısıt diyor. Sırtımı Efendi Babama yaslıyor ve ısıtıyor. Bu arada kitap kapağın içi kısmı bitiyor. Üst olanın içine bu yapılan içi kısmı efendi Babam yerleştiriyor. Ve bu yerleştirme işi bitince Efendi Babam Mim tamam oldu diyor.

Hörmet ve Muhabbetle Nüket Annemiz ve Necdet Babamızın ellerinden öperiz.

Hayırlı sabahlar Hocam;

İnsân-ı Kâmil zâtın duasına nail eden Rabbime hamdû senalar olsun, lââyık olmak nasip olsun inşallah.

Eylül, içimde yeni bir başlangıcı anlatır, severim bu ayı.
Sonbahar denir de, bahar olur aslında.
İnsanı içine döndürür.
Kalın giysiler de bunu tetikler sanki.
İter adeta insanı iç alemine itekler.
Bak, kendini oku, dön kendine diye çekiştirip durur.
Kendi de âlem insan, içte dışı, dışta içi okuyan.
Giysiler bile mübarek, insan "bilsin" diye gayrette.
Eylül gibi mübarek.
İçe dönüş vakti, akli, ruhu besleme.

Kısa dayansın diye bedeni beslemek gibi.
Dışı hem de içi süslemek el ele vermiş,
İnsana hizmette.
Güzel düşünürüm eylülde,
İnen rahmetle birlikte...

Selamlar...

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Merak edenler olabilir diye, yukarıda ifade edilen zuhuratın özetle,
küçük bir yorumunu yapmayı düşündüm.

Satır başlarında görülecek "z" harfi zuhuratı, "y" harfide yorumları
ifade etmektedir. Zuhurat daha açık ma'nâ kazanması için bir kaç ismin
ma'nâlarını da internetten alıp aşağıya kaydettim.

Ümraniye. Mutluluk saadet refah.

Çetin. İşlenmesi güç veya engeli çok olan, zor, müşkül.

Emeç. Hedef, yamaç, süttten kesilmemiş buzağı.

Akabe= Lügat mânâsı. Bâdire, sarp, çıkılması müşkil **yokuş-yamaç**.
Tehlikeli geçit, dar boğaz.

Ümraniye-Çetin-Emeç. İnternetten lügât anlamları.

(Z)-*Ümraniye,*

(Y)- "Mutluluk saadet refah." *Çarşı'sın' da,*

(Z)- *Çetin Emeç parkının önünde,*

(Z)- *Çetin. İşlenmesi güç veya engeli çok olan, zor, müşkül.*

(Y)- *Emeç. Hedef, yamaç, (akabe zorlu yokuş) parkının önünden
başlayan hayat ve seyr-u sülûk yolunun başlangıcı.*

Süttten kesilmemiş buzağı.

Nefis süttünden kesilmiş çocukların gıdalarının hazırlanması.

(Z)- *bir masa üzerinde,*

(Y)- *masa tezgâhtır, her meslek sahibi kendi tezgâhı üzerinde
mesleğini uygular.*

(Z)- *Efendi Babam karton kâğıt üzerine kitap kapağı yapmak ile
meşgul,*

(Y)- *kitap kapağı, kitabın koruyucusu muhafaza edenidir. Karton,
bilindiği gibi aynı malzemedir ancak kâğıda göre daha kalın olan
ve koruyuculuk vasfı olan kalınca bir malzemedir.*

(Z)- *normal kitap kapağında farklı olarak içi içe giren iki kısımdan oluşuyor.*

(Y)- İki kısımdan oluşması içindeki mevzuların zâhir ve bâtın korunması içindir.

(Z)- *Hava soğuk,*

(Y)- Havanın soğuk olması, Ehli zâhirin, muhabbet eksikliğindedir.

(Z)- *Efendi Babam gömlek ile oturuyor.*

(Y)- Hakk muhabbetinin onu ısıtıp üşütmediğindedir.

(Z)- *Üşümüyor musun? diye sorunca üşüyorum diyor.*

(Y)- *Üşüyorum,* demesi zâhiren genele göre halini bildirmesidir.

(Z)- *Ayakkabıcı üzerine 10 kat kazak giymiş diyorum.*

(Y)- Ayakkabıcının (10) kat giydim demesi kendini (10) emir ile perdelemesidir. Yani onları Mûseviyyet mertebesinde reddetmesidir. Ayrıca bunları yapan ayakkabıcı/nalını "nalınlarını" da emir aldığı halde çıkarmamış ve başkalarına da mani olmaya çalışarak yeni nalınlar yapıp satmaya devam etmektedir.

(Z)- *Bende de 1 tane gömleğin içinde kazak var.*

(Y)- Bende de 1 tane gömleğin içinde kazak var. Olması muhabbeti ilâhiyye'nin, ağıyardan korunması içindir. İçerideki muhabbet kazağı dışarıdan görülmeden kişiyi içeriden ilâhi sevgi ve muhabbetle ısıtır.

(Z)- *Sen bana yaslan beni ısıt diyor.*

(Y)- Aslında bu tabir gel bana yaslan, seni ben ilâhi muhabbetle ısıtayım demektir.

(Z)- *Sırtımı Efendi Babama yaslıyor ve ısıtıyorum.*

(Y)- Bilindiği gibi kişilerin en güçlü yerleri sırtlarıdır. Bu hususta bazı tabirler vardır şu veya bu şekilde "artık sırtı yere gelmez" derler. Diğer taraftan da sırtı yere gelen pehlivan tuş olmuş mutlak yenilmiş sayılır.

(Z)- *Sırtımı Efendi Babama yaslıyor ve.*

(Y)- Oradan güç alıp aynı zamanda Hakk muhabbeti ile ısıtıyorum.

(Z)- *Bu arada kitap kapağın içi kısmı bitiyor.*

(Y)- Kapağın iç kısmı o mevzuun bâtın hakikatlerinin ifadeleridir ki, zâten ancak ehli anlar. Ama gene de ehli gaflet ve inkârdan korunması için iç kısma yerleştirilir. Yani kitabın iç kısmı uzun seneler çalışarak ma'nâları'nın söze dönüşmesi ve daha sonra yazıya dönüşmesi işi bitmiştir.

(Z)- *Üst olanın içine bu yapılan içi kısmı efendi Babam yerleştiriyor.*

(Y)- Kitabın üzerinde ki son çalışmalar, yukarıda da bahsedildiği gibi.

(Y)- Bende üzerinde, harf, kelime, cümle ve sayfa düzenlemeleri olarak, oldukça uzun ve özel bir çalışma yaparak, herkes tarafından kolayca okunabilecek bir kitap haline getirmeye çalıştım.

(Z)- *Ve bu yerleştirme işi bitince,*

(Y)- *Yani her şeyi ile birlikte kitap bitince.*

Efendi Babam Mim tamam oldu diyor.

(Y)- İçindeki kısa, kısa zet mevzular tamamlanınca, Hakikat-i Muhammedinin, Bu mevzularda ki açılımı bir hayli anlaşılır hale gelmiş olduğundan, bu kitap için.

Efendi Babam "Mim" tamam oldu diyor.

Yukarıdan beri dağınık olarak anlatılmak istenen, zuhuratın zet açıklamalarını, şimdi bir bütün olarak toplayıp, düzenlenmiş haliyle de belirtmeye çalışalım.

*Ümraniye, "Mutluluk saadet refah." arşı'sın' da, etin Emeç parkının önünde, İşlenmesi g veya engeli çok olan, zor, müşkül. Hedef, yamaç, (akabe zorlu yokuş) parkının önünden başlayan hayat ve seyr-u slk yolunun başlangıcı. Sütten kesilmemiş buzağı. Nefis sütünden kesilmiş çocukların gıdalarının hazırlanması. *bir masa üzerinde*, masa tezghtir, her meslek sahibi kendi tezghi üzerinde mesleğini uygular.*

Efendi Babam karton kağıt üzerine kitap kapağı yapmak ile meşgul, kitap kapağı, kitabın koruyucusu muhafaza edenidir. Karton, bilindiği gibi aynı malzemeden yapılan ancak kâğıda göre daha kalın olan ve koruyuculuk vasfı olan kalınca bir malzemedir.

Normal kitap kapağından farklı olarak içi ie giren iki kısımdan oluşuyor. İki kısımdan oluşması içindeki mevzuların zâhir ve bâtın korunması içindir. Hava soğuk, Havanın soğuk olması, Ehli zâhirin, muhabbet eksikliğindedir. Efendi Babam gömlek ile oturuyor. Hakk muhabbetinin onu ısıtıp ştmediğidir.

şmyor musun? diye sorunca şyorum diyor. şyorum, demesi zâhiren genele göre halini bildirmesidir. Ayakkabıcı zerine 10 kat kazak giymiş diyorum.

Ayakkabıcının (10) kat giydim demesi kendini (10) emir ile perdelemesidir. Yani onları Mûseviyyet mertebesinden reddetmesidir. Ayrıca bunları yapan ayakkabıcı/nalını "nalınlarını" da emir aldığı halde çıkarmamış ve başkalarına da mani olmaya çalışarak yeni nalınlar yapıp satmaya devam etmektedir.

Bende de 1 tane gömleğin içinde kazak var. Olması muhabbeti ilâhiyye'nin, ağyardan korunması içindir. İçerideki muhabbet kazağı dışarıdan görülmeden kişi içeriden ilâhi sevgi ve muhabbetle ısıtır.

Sen bana yaslan beni ısıt diyor. Aslında bu tabir gel bana yaslan, seni ben ilâhi muhabbetle ısıtayım demektir.

Sırtımı Efendi Babama yaslıyor ve ısıtıyorum.

Bilindiği gibi kişilerin en güçlü yerleri sırtlarıdır. Bu hususta bazı tabirler vardır şu veya bu şekilde "artık sırtı yere gelmez" derler. Diğer taraftan da "sırtı yere gelen pehlivan" tuş olmuş mutlak yenilmiş sayılır.

Sırtımı Efendi Babama yaslıyorum ve. Oradan güç alıp aynı zamanda Hakk muhabbeti ile ısınıyorum.

Bu arada kitap kapağın içi kısmı bitiyor. Kapağın iç kısmı o mevzuun bâtin hakikatlerinin ifadeleridir ki, zâten ancak ehli anlar. Ama gene de ehli gaflet ve inkârdan korunması için iç kısma yerleştirilir. Yani kitabın iç kısmı uzun seneler çalışılarak ma'nâları'nın söze dönüşmesi ve daha sonra yazıya dönüşmesi işi bitmiştir.

Üst olanın içine bu yapılan içi kısmı efendi Babam yerleştiriyor.

Kitabın üzerinde ki son çalışmalar, yukarıda da bahsedildiği gibi.

Bende üzerinde, harf, kelime, cümle ve sayfa düzenlemeleri olarak, oldukça uzun ve özel bir çalışma yaparak, herkes tarafından kolayca okunabilecek bir kitap haline getirmeye çalıştım.

Ve bu yerleştirme işi bitince,

Yani her şeyi ile birlikte kitap bitince.

Efendi Babam Mim tamam oldu diyor.

İçindeki kısa, kısa özet mevzular tamamlanınca, Hakikat-i Muhammedinin, Bu mevzularda ki açılımı bir hayli anlaşılır hale gelmiş olduğundan, bu kitap için.

Efendi Babam "Mim" tamam oldu diyor.

(T. B.)

TERZİ BABA SOHBETLERİNDEN DERLENEN

TASAVVUFÎ İZAHLAR

-A-

ÂDEM VE A'DEM (YOKLUK)

Lâtin harfleriyle yazıldığında Adem ve adem kelimeleri birbirinden güç ayrılır. Biri elif, diğeri ayn ile başladığı halde, bu iki kelime lâtin harfleriyle aynı yazılmaktadır.

Bunlar ma'nâ olarak da birbirine tam zıt olan kelimelerdir. **Âdem**; zuhur ve varlık, **a'dem** ise; yokluk ma'nâsıdır. A'dem, yokluk ayn harfiyle, Âdem yani varlık ise elif harfiyle ifade edilmektedir. Bu farkı ortaya koyabilmek için Âdem (a.s.)'dan bahsedilen kelime büyük harfle başlayıp (ismi has olduğundan) ve üzerine şapka konularak yazılır. A'dem (yokluk) kelimesi ise "a'dem" şeklinde ifade edilir.

Böylece iki zıt ma'nâ bir birinden ayrılmış olur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz.Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEM (a.s.) VE ZÂTÎ TECELLİ :

Âdem (a.s.) ile artık yeryüzüne zâti tecelli gelmeye başladı. Aynı zamanda Beyt-ül Atik, Beytullah da o devrede indiğinden yeryüzü artık İlâhi tecellinin makamı, mekânı olmaya başladı bununla birlikte. Ve daha evvel var olan, bütün varlıklar da bu yüzden mekânın şereflenmesiyle şereflendiler. Yani kuşlar, hayvanlar, kurtlar, daha evvel meydana getirilen bitkiler, madenler bu şerefle hepsi şereflendiler.

Daha evvel yeryüzünde madenî, nebatî, hayvanî tecelliler vardı, ama insanî ve zâti tecelliler yoktu. İşte Âdem (a.s.) ile yeryüzünde bu inkılâb oldu ve yeryüzü mücellâ bir ayna haline geldi. Ancak buradaki zâti tecelli mutlak ma'nâda Cenâb-ı Hakk'ın zât tecellisi değil, zâtından ef'al tecellisidir, fiil tecellisidir.

Eğer zâtından zâti tecelli olmuş olsaydı, Peygamber Efendimizin de, diğer peygamberlerin de, gelmesine gerek kalmazdı. Her şey orada başlamış ve bitmiş olurdu. Ama hayat böyle değil. Âdem (a.s.) Allah'ın varlığını, birliğini bu şekilde yeryüzüne indirmiş oldu. Diğer ifade ile; Allah'ın varlığı her zaman vardır, fakat zuhura çıkmış değil, bâtında idi. İnsan aklı ve gönlü bunu alacak, ona teşne olacak, kap olacak halde halkedildiğinden, Cenâb-ı Hakk da kendi seyrini ef'al mertebesi itibariyle orada yapmaya başladı.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz.Mûsâ (4) (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEM'İN MA'NÂSINDAKİ HAKİKATLER VE İNSANLIK SEYRİ :

Zâti hakikatler Âdem'in suretine değil, ma'nâsına işlenmiştir. Ma'nâsından gelen hakikatlerle insanlık o seyrini sürdürdü. Eğer, Âdem (a.s.)'ın bâtını İbrâhim hakikatine kadar hakedilmiş olsaydı insanlık süresi orada kalır daha yukarıya çıkamazdı, haksızlık olurdu. Zâtından, zâtındaki bütün isimleri Âdem(a.s.)'a (**ve allame Âdemel esmâe külleha**) öğretti. (2/31)

Ama bütün isimler O'nda faaliyette değildi. Nerde vardı? Bâtınında. O isimler hullet, halillik mertebesi itibariyle İbrahim (a.s.)'da daha belirgin oldu, giyindi onları, hal ehli oldu. Tahallül, halilleşmek yani dostlaşmak. Çayın içine şekerin girmesi gibi. Yani her zerresinde o esmâ-i hüsnayla birlikte yaşamak. İşte ilk tevhidin babası olması dolayısıyla, Cenâb-ı Hakk'ın hakikatiyle bir olmuş, birleşmiş olan kişi İbrahim (a.s.)'dır. Yani esmâ-ül hüsnanın bütün varlığında zuhura çıkmasıyla.

İşte aynı isimler Âdem (a.s.)'da da vardı ama ortaya çıkmadı. Neler çıktı O'nda? O gün insanlığın neye ihtiyacı varsa o isimler orada faaliyete geçti. Diğerleri daha sonraki devrelerde çıktı. Eğer tüm mevzular hepsi Âdem (a.s.)'da ortaya çıkmış olsaydı O'ndan sonraki Peygamberlere gerek kalmazdı.

Ancak o ilk peygamberde bütün bu hususiyetlerin olması lâzım ki, bunlar her mertebede bir başka kişide zuhura gelsin. İşte o zuhura gelen peygamberler hazeratı da o mertebeyi ortaya çıkarmak ve onu icad etmekle görevlendirildiler ve o isimle geldiler. Onun için İbrâhim halilullahtır. Bu isimler onlara boşuna konmuş değildir. Mûsâ kelimullah, İsâ kelimetullah.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMİN TARİFİ :

Nuhiyyet mertebesi, beşeriyetinden kurtulmaya çalışmanın inkılâbıdır. Âdemiyyet mertebesi kişinin kendini bulmaya başladığı mertebedir. Bunların her birerleri bizlerin hayat seyrimizde mutlaka olmalıdır. Kendini tanımayan bir insanın çoluğu-çocuğu, malı-mülkü her şeyi vardır, ama ne yazık ki, daha henüz Âdem değildir.

İşte onun toprak bedenine, dünyasına, "**Ve nefahtü**" (15/29) nuru ulaştığı zaman, ancak Âdem olmaya başlıyor. O zaman kimlik bulup

Âdem olmaya başlar. Ondan evvelki devrelerinde, suret olarak insandır ve Âdemi hakikatleri idrak etmediğinden henüz daha yeryüzüne ayak basmış değildir. Hayal âleminde yaşamaktadır, gerçek dünyaya, kendi beden arzına ayak basmamıştır. İlim ayağı ile daha henüz kendine inmemiştir.

İşte Âdemin tabirini, tarifini yaparsak; kişi hayal âleminden beden arzına, "Âdemi ma'nâ" olarak inmedikçe, veya kendine onu indirmediğiçe gerçek ma'nâ da, Âdem vasfına sahip olamaz. Hayali ve fiili olarak yapmış olduğu ibadetlerinden dolayı cennet ehli olur. Ama cennete de gitse ondan sonraki ebedi hayatı "hâlid" (2/25) olur, kalıcı olur. Yani dünyada hangi idrak içerisinde ise onun hâlididir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz.Musa (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMCE LÜGAT :

Âdem (a.s.) cennetten yeryüzü arzına indiği zaman esmâ-ül hüsnâyı, yani isimlerin hepsini Cenâb-ı Hakk O'na belletmişti. Kendi varlığındaki esmâ-i ilâhiyye ve cennette öğrenmiş olduğu bazı isimlerle, bu lügatla yeryüzüne indi. Âdem (a.s.) ile Havva Valide yeryüzüne ayak bastıkları zaman, lisanları vardı, konuşuyorlardı. Ama bu lisanlarının ne olduğunu bilmiyoruz. Ancak isim vermek gerekirse biz buna Âdemce diyebiliriz. Hakk'tan geldiği için, O'nun lisanı da temsilcisi olan Âdem (a.s.) olduğundan Âdemce diyebiliriz.

Bu Âdemce lügat; beşerin düzenlediği kelimeler değil, onların ihtiyacına göre cennette esmâ-i ilâhiyyeyle birlikte ilâhi bir lügattı. Âdem (a.s.) ne zaman ki yeryüzüne indi, buradaki ihtiyaçları daha değişik olduğundan, onları karşılamak için varlıklara isim vermek gerekti. İşte Âdem (a.s.) bu isimleri icad etti. Yani; ilâhî olan, Hakk'ça olan lügatına beşeriyetinden bazı isimler ilâve etmeye başladı.

Beşerî isimler arttıkça arttı. İlâhî isimler daha evvelce çok iken, bu sefer beşerî isimler çoğalmaya başladı. Ve o ilâhî isimlerde daha sonra gelen nesiller tarafından, beşer ma'nâlarıyla ve beşerce kullanılmaya başlandı. Böylece Âdemce akıl lügatında bulunan cennet kelimeleri oranı, aynı kaldığı halde, beşer kelime oranları her gün biraz daha artarak çoğaldı, böylece âdemce lügatın, beşerce ilâve edilen kelimeleri çoğaldı. İşte bu şekilde de Hakk'tan uzak kesret yaşamları başlamış oldu.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMÎ MA'NÂ (1) VE BEDEN ARZINA İNMESİ :

Âdem (a.s.) nasıl ki cennetten yeryüzüne ayak bastı, bizim de beden

arzımıza ma'nâ-i Âdemiyetin, Âdemî hakikatlerin inmesi lâzımdır. Yani kendimize inmemiz lâzımdır. Bu hakikatleri bilmeyen kimsenin yaşantısı, idraki, anlayışı hep dışarılardadır. Bir türlü lâmbayı çevirip kendine bakmaz, hep uzaktadır. İşte kendine dönmedikçe kişi, Rabbine de dönemez. Bunu; yaşanan gerçeklerden ve bir de "irci' ilâ Rabbik" (89/28) vb. âyetlerden anlıyoruz.

Elif, dal, mim Âdem hakikatlerini ifade eden bu kelime ve harflerin ma'nâları, gerek genel hakikati insaniye, ve gerek birey insanın varlığında, bütün âlemlerde yaygın ve faaliyettedir. Yani Âdem ma'nâsı birey olarak da vardır fakat, sadece birey olarak değil, bütün insanlık âleminde ve insanın varlığında bütün âlemlerde yaygın ve faaliyettedir. Bilhassa elif bütün âlemlere hâkimdir, **13** tür.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMÎ MA'NÂ (2) VE İNSANIN HİLKATI :

Kur'ân-ı Kerîm Âdem (a.s.)'in üç değişik hilkatini ve de dört değişik insan hilkatini belirtiyor. Bunun **birincisi**; Âdem (a.s.)'in anasız ve babasız var edilmiştir. Tabii değişik hilkatleri var da biz şimdi bu yönüyle bakalım.

İkincisi; Havva validemiz, O'nun babası var annesi yok. Yani Âdem (a.s.)'in sol eğe kemiğinden, Âdem (a.s.)'in varlığından olduğu için baba. Annesi yok.

Üçüncüsü; İsâ (a.s.), annesi var babası yok.

Dördüncüsü; bizler, anne de var baba da var. Cenâb-ı Hakk dileseydi herkesi aynı şekilde hayat getiremez miydi, niye değişik şekillerde halketti? İşte bunların değişik şekillerde halkedilmesine "**inne mes'ele İsâ indallahi kemeseli Âdem**" (3/59) âyeti bize ışık tutuyor. Bunun benzeri bunun gibidir diye misal veriyor. Şimdi bu misalleri bizim de kendi üstümüzde tatbik etmemiz gerekiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMÎ MA'NÂ (3) KUR'AN VE KİŞİNİN KENDİNİ TANIMASI :

Kur'ân-ı Kerîm ve orada belirtilen bütün ilim insanlara geldiğine göre, dolayısıyla insanların üzerinde bunlardan duhul vardır, bilgi vardır yani. Bütün Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinde insanla ilgili ifadeler var, yaşantı var, zaten Kur'ân o demek. Sadece geçmişlerimize okumak veya dua etmek değildir.

Aslında Kur'ân " **ikra'** " (96/1) oku diyor ilk birinci âyetinde, bu da ilim demektir, okumak bilgi demektir. Yani bunu bilgi için okuyun. Bu bilginin en mühimi de, kişinin kendini tanımasıdır.

İşte Kur'ân-ı Kerîm bizlere de ayna oluyor. Biz de o aynada kendimizi seyretmeye çalışıyoruz. Ayna ne kadar seyrediliyorsa, temizse kişi baktığı zaman kendini o kadar temiz görüyor. Eğer ayna tozluysa kendi cemâlini de göremiyor. İşte bizimde gönül aynamız ne kadar temizleniyorsa Kur'ân'dan akseden nurlar, Kur'ân'daki ifadeler, bize o kadar çok ve açık, net, bâriz olarak geliyor, idrakimize ulaşıyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMÎ MA'NÂ (4) VE ÂDEMLİĞİ İDRÂK :

Ne kadar şeref ve iftihar duysak da azdır bizler için. **Birincisi** insan olmamız sebebiyle, **ikincisi** Hazreti Muhammed'in ümmeti olmamız dolayısıyla, **üçüncüsü** de bu ümmetin içinde en seçilmişlerden olmamız dolayısıyladır. Hazreti Rasulullah'ın ümmeti içerisinde Âdem (a.s.)'dan başlayan son, yani en kâmil kişilere kadar insanlar vardır. Yine Hazreti Peygamber'in ümmeti içerisinde daha henüz Âdem olmamış insanlar da vardır.

Yani idrak edememiş kendi varlığını, kendi hakikatini. Âdemliğini idrak edememiş kimseler vardır. İşte hangi yönden baksak Cenâb-ı Hakk'ın üstümüzde çok büyük lutufları olduğunu kolayca anlayabiliyoruz. Bizim de bunları yerine getirip, îade etmemiz gerekiyor. Yani ezelde verdiğimiz ahde vefa (7/172) göstermemiz gerekiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMÎ MA'NÂ (5) VE RÛHUN ANNE - BABASI :

Kur'ân-ı Kerîm'de belirtilen bu hilkatleri Cenab-ı Hakk, "**sizin yaşantınızdır bunlar**" diye bize ayna tutuyor, yani bize belirtiyor bunları. Şimdi bir insan hakikat yolculuğuna başlamadan evvel, Âdem (a.s.)'ın dünyaya geldiği gibi anasız, babasızdır. Her birerlerimizin bir ana, babası var o ayrı. O bizim gerçek olarak annemiz, babamız değil. Suri olarak dünya sisteminin oluşması için vardılar. Bunlar zâhirde olan anne, babalardır.

Bizim bilmemiz lâzım gelen şey, zâhirde olan annemiz, babamız bu et, kemiğin anne, babasıdır. Ama bizde bir de ruh vardır. "Ve nefahtü" (15/29) vardır. Bunun anne, babası nasıl olacak? İşte Âdem (a.s.)'ın hilkatinde bize bunu belirtiyorlar, bunu çok iyi anlamamız gerekiyor. Yani bizi gerçekten ruhani hayata getirecek, ruhani varlığımızı ortaya

getirecek, ruhani hakikatimizi ortaya getirecek ana, babaya ihtiyaç vardır.

Şimdi Âdem (a.s.)'in fizik olarak annesi, babası yoktur, fakat Akl-ı Küll'den geldikleri için manevi babası vardır, manevi annesi vardır. Nefs-i Küll annesi, Akl-ı Küll babasıdır. İşte Âdem (a.s.)'in fiziksel annesinin, babasının olmaması, onun varedilmemiş olması demek değildir. Âdem (a.s.)'in fizik anne, babası yok, bizim var ama, yok hükmündedir. Aslında biz her birerlerimiz Âdem gibiyiz. Çünkü ilk ceddimiz O dur, yapı O, bizde de o aynı ilk yapı vardır.

Yani; fizik anne, babalarımızı bir tarafa bırakırsak geçici olarak, düşüncede, (çünkü o anne, babadan kurtulamazsak, gerçek Ve nefahtü halimizi idrak edemiyoruz.) her birerlerimizde izâfi olarak anne, baba vardır, fakat gerçek olarak ruhani anne, babayı daha henüz oluşturamadığımız için yok hükmündedir. Aynen Âdem (a.s.)'in yaşantısında ki gibi.

İşte ne zaman kendimizi tanımaya başlıyoruz yavaş, yavaş; sohbetlerle, zikirlerle, kitaplarla kendimize dönmeye başlıyoruz, o zaman kendi arzumıza inmiş oluyoruz. Toprak değil mi bu beden? Âdem (a.s.) dünyaya toprağa indirildi.

İşte **Âdemî ma'nâ**; insan kendi bedenine, kendi küresine, kendi zeminine indiyse, iniyorsa (tabii bu bir anda olacak iş değildir) o kişinin, hangi cinsten olursa olsun, babası Akl-ı Küll oluyor, Küllî Akıl, yani İlâhî Akıl ve Nefs-i Küll, Küllî Nefs de annesi olmuş oluyor.

Yani kendinde mevcûd olan hakikatleri idrak etmeye başlamış oluyor. Dolayısıyla izâfi anne, baba, hakîki anne, babaya dönüşmüş oluyor. İşte evvela Âdem (a.s.)'in hayatındaki bu seyri iyi idrak etmemiz gerekiyor. "**İsâ ile Âdem'in misalleri**" (3/59) birbirine benzer dediği de budur. Aynı benzeşmeler, misaller bizde de vardır.

A'DEMİN (YOKLUK) ÂDEMDEN SEYRİ :

Zâtı Mutlak a'demde yani yoklukta, görünmezlikte iken, bilinmekliğini istedi. "**Küntü kenzen mahfiyyen**", gizli hazineden bu âlemleri a'demden, görünmezlikten görünürlüğe yani Âdemliğe çıkardı.

A'demin başındaki ayn harfinin, diğer ma'nâsı da göz demektir. İşte bâtında, gizlide olan bu göz, Âdemin elifinin varlığında yayılarak Hakikat-i İlahiyyeyi bütün mertebelerde seyre başladı. Yani a'demdeki ayn Âdeme tesir ederek, Âdemin içersinde görüntüye gelerek, bütün mertebelerde Âdem ismiyle seyre başladı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMİYYET :

Hazreti Ahadiyyet'in "**yeryüzü**" Hazret'i Şehâdet'te nokta zuhuru "**Hazreti Âdem** ismiyle, Âdemîyyet mertebesinden görünmeye başlamasıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMİYYET HAKİKATI :

İlk nüzul, insana ilk nazil olan; Âdemi ma'nâyı hayal ve vehim cennetinden beden arzına indirmektir. İnsanın hakîkatine ulaşmasına vesile olan ilk helikopter sahası, uçak alanı işte orasıdır.

Âdemi ma'nâyı beden arzumıza indirdiysek bunun devamı gelir. Yani Nuhiyyet, İbrahimiyyet devam eder. Ama Âdemîyyet başlamamışsa bir bedende, Âdemîyyet hakikati "**Ve nefahtü fihi min ruhi**" (15/29) faaliyete geçmemişse o ölüdür. İsterse yüz sene hayatı olsun. Onun hayatı kendi hayatı değil, et, kemiğin hayatıdır. Bize lâzım olan gerçek Hayy esmâsının zuhur mahalli olan bâtındaki ruhani hayattır.

Peki bu yaşanan hayat nedir? Bu hayat hayvani hayattır. Eksi ma'nâda değil, keşki o Hayy hakîkatini idrak etsek, gerçek ma'nâda Hayy olanlardan olsak. M. Arabi Hz. şöyle der, biraz ters gibi düşer zahire ama çok isabetlidir. "**Gerçek ma'nâda hayvan yaşantısını idrak etmeyen, insan hakîkatine ulaşamaz.**" Ki seyir zâten oradan geliyor.

Hayy "**sıfatı subutiyye**"nin ilk esmâsıdır. Biz de bu Hayy sıfatının zâhiri olarak zuhuruyoruz. Ama bize sadece zâhirimiz değil, bâtındaki Hayy da lâzımdır. İşte bunun her hangi bir bireyde faaliyete geçmesi "**Ve nefahtü**" hakikatine bağlıdır. Yani "**Ve nefahtü**"nün idraki içerisinde olup, onu bedenine indirdiği zaman, kişinin vasfı Âdem olur. Âdemi hakikatleri idrak ettiğinde onun ismi **Âdem** olur, bizim ismimiz beşerdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhim (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMİYYET İNKİLÂBI :

Âdemîyyet âlemlerde başlı başına bir inkılaptır. Neden bir inkılaptır? Çünkü Cenâb-ı Hakk bütün bu âlemleri Âdem için yani Âdemîyyet için halketti. Âdem dediğimiz zaman o sadece bir tek varlık değil, yani sadece Âdem babamız değildir. Her birerlerimiz O'nun misalimiz, misli, benzeriyiz. Yani Âdem (a.s.)'a yapılan ne kadar iltifât-ı ilâhi varsa, anlatımları, O'nu tanıtımları varsa her birerlerimiz de aynı konumdayız.

Âdem (a.s.)'a olan bütün hitaplar, her birerlerimize olan hitaplardır.

"Bütün âlemleri senin için, seni de kendim için halkettim" diyor Cenâb-ı Hakk. Bütün âlemler insanın yaşayabilmesi için bir arsa, bir arazi, bir çiftlik olarak hazırlanmıştır. İnsanın yaşamasına uygun bir zemin olarak hazırlanmıştır. Bütün bu âlemler var idi, ama Cenâb-ı Hakk'a ayna olacak bir varlık yok idi. İşte bu âlemlerin inşâsı bittikten sonra, daha evvel cennette hazırlanmış olan ruh-u Âdemiyye'yi, ma'nâyı Âdemiyye'yi beden arzına, dünya arzına indirdi.

İşte Cenâb-ı Hakk isimlerinin ve sıfatlarının zuhuru olarak bütün bu âlemleri halketti. Zâtının zuhuru olarak da Âdem (a.s.)'ı halketti. Âdem'den kasıt insan neslidir. Cenâb-ı Hakk Âdemiyyet mertebesinde evvel zâtıyla bu âlemlerde zuhur etmedi. Sıfatlarıyla, isimleriyle, fiilleriyle zuhur etti. İşte; zâtıyla zuhur etmesi Âdem (a.s.)'ın varlığında olduğundan büyük bir inkılâp, zâtî inkılâptır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ÂDEMİYYET - MUSEVİYYET :

Âdem'in ebced hesabı sayılarında; **1 - 9** ve **13** ler de vardır. Başka bir uygulama ile **1**- beşeri Âdemiyyet, urucun başlangıcı, **13**- Hazreti Ahadiyyet, **9**- ise Museviyyettir.

Âdemiyyet ile Museviyyet arasında ne bağlantı var? diye sorulursa; Âdemiyyet ile Museviyyetin ilgisi şudur ki; Âdeme üflenen (**Ve nefahtü**) (15/29) Ruh-u sultâni mertebesi, Âdemiyyet ile Museviyyet arası faaliyet gösteren ruh mertebesi olmasıdır.

Yani; Âdem (a.s.)'a üflenen ruhun (**Ve nefahtü**) (15/29) kemalâtı, insanlığı Museviyyet mertebesine kadar çıkartmaktadır. İşte **1** ile **9** un Âdem hükmü içerisinde olmasının sebebi budur. (**Ve nefahtü**) (15/29) bu ruh mertebesi insanlığı Âdemiyyetten alıp, Museviyyete kadar çıkarmakta, oradan sonra başka oluşumlar faaliyete geçmektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ÂFÂKİNİN ENFÜSÎ ZUHURU :

Dini kitaplarda, sadece isim olarak tasavvuf ismi olan kitaplarda Âdem (a.s.)'dan bahsedilir. Ancak geçmişte yaşamış biri olarak âfâki bir Âdem'den bahsedilir. Halbuki âfâki olan her bir şey enfüsü olarak biz de de vardır. Eğer böyle olmasa zaten bizim Allah'la irtibatımız olamaz. Âfâkinin enfüsü zuhuru olmadığı sürece kişinin ne bunları anlaması, idrak etmesi mümkün ne de gerçek ma'nâda tevhid ehli olması mümkündür.

Ancak kelâmî tevhid ehli olur. "**Lâ ilâhe illâllah**" der ama, dediğinin ne olduğunun farkında değildir. İyi niyetle söyler, zâten hepimiz aynı şeyi yapıyoruz. Ancak ard niyet olmadığından Cenâb-ı Hakk onun sevabını yazar. Ama burada Cenâb-ı Hakk bize sevap yazsın da cenneti versin anlayışı olmaması lâzımdır.

Eğer bir kimse Rabbini, Allah'ını seviyorsa cennet karşılığı veya her hangi bir menfaat karşılığı olmadan, sırf sevdiği için sevmesi, O'na yönelmesi, muhabbet etmesi lâzım gelmektedir. Gerçek sevgi de odur karşılıksız. Eğer cennet talebinde bulunuyorsak biz ticaret yapıyoruz, muhabbet yapmıyoruzdur. Ama ehli zâhir bunun farkında olmadığı için "**Ya Rabbi şunu şunu yaptım bana cennetini nasibeyle**" der. Tabi bu kötü bir dua mı? Hayır, gayet güzel duadır, cehennemi talep edecek hali yokya. Ancak bu ehl-i zâhirin işidir, ehl-i bâtın "**Ya Rabbi zâtının tecellisini nasip eyle**" der. Bütün cennetler zâten onun içindedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ÂLEMDEKİ VARLIKLAR VE ESMÂ-ÜL HÜSNA :

Esmâ-ül hüsnayı Cenâb-ı Hakk Âdem (as.)'a; "**ve alleme Âdemel esmâe külliha**" (2/31) âyet-i kerimesinde de belirtildiği gibi talim ettirdi, öğretti. Yani ilmî yakîn mertebesinde öğretti. İbrâhim (as.)'da iş farklılaştı, esmâ-ül hüsnâ aynel yakîn mertebesinde giydirildi. Muhammed (as.)'a ise esmâ-ül hüsnâ hakk'el yakîn mertebesinde verildi

Onun için Peygamberimize ilk verilen vasıf bilindiği gibi cevâmî'ül kelîm (kelimelere câmi)dir. Kelimeden kasıt, esmâ-i ilâhiyyedir. Her bir isim bir kelime olduğundan ve her bir kelimenin de bir ma'nâsı ve her ma'nânın da bir, zuhuru olduğundan; işte bütün bu âlemde ne kadar varlık varsa, bunların hepsinin görünmesine sebep olan esmâ-ül hüsnânın ma'nâlarıdır.

Esmâ-ül hüsnânın ma'nâları fiziki olarak zuhura çıkmaktadır. Ağaç dediğimiz, yada yiyeceklerle ilgili olan her şey Cenâb-ı Hakk'ın Rezzak isminin suret almış halidir. Ne fasulyenin, ne pırasanın kendine ait bir varlığı yoktur, zaten olması da mümkün değildir. Peki onlar nedir? Esmâ-ül hüsnâdan olan Rezzak isminin o şekilde bizde zuhura çıkması, görünmesi ve kullanılır halde olmasıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrahim (a.s.) sohbetinden.)

ÂLEMLERDEKİ GENEL SEYR VE BİREY SEYRİ :

Nuhiyyet makamı, **İbrâhîmiyyet** makamı, sadece bu belirtilen

kimselere, peygamberlere has bir özellik değildir. Nasıl reis-i cumhur makamı diyoruz, ama bugün şu, yarın o gelir. Zuhurlar geçici, makamlar bakidir. Onların özellikleri; bu makamları ilk defa bizlere bildirmeleri, öğretmeleridir. Hepsine hörmetlerimiz vardır.

Yani orası bir makam, ama biz o makamı kişiye hamlediyoruz. Yani kişiyi makamın sahibi olarak gösteriyoruz. Halbuki kişi makamın sahibi değil, makam o kişide zuhura çıkmaktadır. Yani makam kişinin sahibidir. Zâten makam olmasa o kişi olmayacaktır. Valilik olmazsa vali olur mu?

İşte bu mertebelerin hepsi birer makamdır. Kişilere has ve onlara özel bir hal değildir. Nice isimsiz İbrâhim'ler, Nuh'lar geldi geçti bu âlemden, daha da geçecek. Çünkü bunlar insanlık seyridir.

Biz şimdi **Muhammediyyet** mertebesini yaşıyoruz, Nuhiyyete gerek var mı? Dediğiniz zaman, yanlış bir soru olur. Çünkü yeni çocuklarımız geliyor, onların eğitimi gerekli. Muhammedî olarak doğuyorlar, ama Hakikat-i Muhammedî bilincinde olmuyorlar, olunmuyor, olamıyoruz. O zaman kişinin, buluş çağına erdiğinde, Âdemiyyetten başlaması gerekiyor. Nasıl çocuk okul çağı gelince 1. sınıftan başlıyor, 1. sınıf bitmiş, üniversite var ama, üniversite okuyamıyor. O zaman birey seyri ortaya çıkıyor.

Genel âlemlerdeki seyirde bu mertebeler bitti, şimdi **Muhammediyyet** seyri var. Ama bireysel olarak hepimizin bu seyirleri yapmamız gerekiyor. Onun için bu mertebeler hep var, kıyamate kadar da olacak. Biri kaldırılmış olsa diğerlerine çıkmak mümkün olmaz. Ancak bu da gerçek bir eğitimle olur. Sadece şeriat ve tarikat eğitimiyle olmaz. Kim nerede, ne zaman bir mertebeyi idrak etmek, eğitimini almak, öğrenmek istiyorsa, bulunduğu yerde o makam vardır. Olmasa zâten ulaşamaz. İşte bu da Allah'ın başka bir rahmetidir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ALLAH – KUR'ÂN VE PEYGAMBERİMİZ MÜRŞİDDİR :

Kur'ân, seyr-i süluk demektir. Peygamberler de bu seyr-i sülukun nirengi noktaları, hocalarıdır. Yani Kur'ân baştan sona, özet ifade ile tarikat silsilesini göstermektedir. Kur'ân'dır asıl mürşid. Kur'ân'ı izah eden de Peygamberimizdir. Daha yukarı çıkarsak mürşidimiz Allah'tır. Lîsanı Kur'ân, habercisi de Hz. Rasulullah'tır. İrşad budur. Bunun dışında kaynağı olan ne varsa hepsi hayaldir.

Âyette İbrâhim (a.s.)'a "**İbrâhime rüşdünü vermiştik**" 21/51) demek suretiyle irşadın nereden geldiği belirtilmektedir. İşte İbrâhim (a.s.)'a rüşdü veren Mürşiddir. Mürşid rüşdü verir. Yani kemale erdirmeye gayret eder, yahut kemalini verir. İbrâhim'e (a.s.) rüşdü veren Allah'tır.

Daha sonra aşağı doğru giderek İbrâhim (a.s.) kavmine bunu

anlatırken, kavminin mürşidi, kavmi de O'nun irşad ettiği, rüşde erdirdiği kimselerdir. O halde bütün olarak Allah mürşid, Kur'ân irşad edici, bunu bize bildiren de Peygamberimiz (s.a.v.)'dir. Bunların hepsi kendi mertebelerinde mürşiddir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhim (a.s.) sohbetinden.)

ALLAH'IN İNDİNDEKİ DİN :

İslâm dini, muhakkak ki Allah'ın indindeki dindir. O halde Allah'ın yanında bir din vardır. Yani islâm dini Allah'ın indindedir. Bizim kullandığımız din ise beşerin indindeki-yanındaki dindir.

Beşerin indindeki dini kullandığımızdan, daha ötesinden de haberimiz olmadığından "**inneddine indallâhil islâm**" (3/19) a ulaşamıyoruz. Beşerin yanındaki fıkıh dinini kullanıyoruz. Bu da dinin içersindedir ama, beşerin indindeki, bedeninin yanındaki dindir.

Ama bizim bir de ilâhi varlığımız-yanımız vardır. İlâhi varlığımızın ilmi-dini ise Allah'ın yanındadır. O halde yapılması gereken iki şey vardır. Beşeri dinimizi anlayıp, sonra bunun yetersiz olduğunu müdrîk olup, Allah'ın indinde-yanında ki, dinine yönelmektir.

(Terzi Baba İman sohbetinden.)

ARŞ VE KÜRSÎ :

Arş; tavan, çatı demektir. Bireysel olarak da başımızdır.

Kürsî; oturulacak yüksekçe yer demektir. Bireysel olarak da gönlümüzdür.

Başımız akl-ı küll-ün mahalli, sadrımız ve gönlümüz ise nefsi küll-ün mahallidir. Bunlar zâti tecelli mehalleri. Buraları beşeriyet anlayışları ile doldurursak gerçeklerden ve kendimizden ebediyen ayrı düşmüş oluruz.

O yüzden "**Elem neşrahleke**" (94/1) yi çok iyi anlamamız gerekmektedir. İlâh-i hakikatleri gönlüne yerleştirmek için "**göğsünü açmadıkmı ?**" Sende biraz gayret etsen de bu sahayı araştırsan ne olur! Bu günler bir daha ele geçmez.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

ÂYETLERİN MERTEBELERİ :

Her âyetin kendine ait bir mertebesi vardır. Bunu bilmezsek her âyete Allah'ın kelâmı der geçeriz. Allah kelâmıdır ama, Allah tek mertebeden kelâm etmez, ederse sınırlı olmuş olur. Allah'ın kendisinin sınırı olmadığı gibi, kelâmının da sınırı olmaz.

Yani, bir yerde tavsiye babında, "*şunu yapın, bunu yapın*" diyorsa, bu **ef'âli** âyetlerdendir.

Bir yerde isimlerinden bahsediyorsa bu **esmâî** âyet.

Sıfatından bahsediyorsa "*Allah'ın gücü şöyledir, sıfatları böyledir*" gibi, **sıfâtî** âyetler.

Zâtından bahsettiği âyetler de **zâtî** âyetlerdir. Cenâb-ı Hakk'ın "*ben yaptım, biz yaptık*" dediği âyetler zâtına ait olduğundan **zâtî** âyetlerdir.

Ayrıca âyet-i kerîmeler **muhkem** ve **müteşabih** olarakta ikiye ayrılırlar, gerçekte **muhkem âyetler**, Allah-ın zâtından, sıfatından, isimlerinden, bahseden âyetlerdir. **Müteşabih âyetler** ise, zuhur tecelli ve halkıyyetten bahseden âyetlerdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

-B-

BÂTİNÎ RİSÂLET :

Her varlık kendinin rasûlüdür. Bu, genel değildir tabii. Bunu; "**lekad câeküm rasulün min enfüsiküm aziz.**" (9/128) âyetiyle anlıyoruz. Tefsirlere, meallere baktığımız zaman; *size içinizden bir peygamber geldi*, diye ifade edilir. Ef'al mertebesi itibariyle doğrudur. Yani Hazreti Muhammed (a.s.v.) Efendimiz arap camiasından olduğundan, insan şekliyle insanlara geldi. Yani nefsinizden, sizin nefsinize benzer şekilde geldi. Fiil itibariyle doğrudur. Ama ma'nâ itibariyle bakıldığında; kendi nefsinizden-içinizden size Peygamber geldi, uzakta ararsak peygamberi bulamayız.

Kollarımızı açtığımızda biz de bir şeceriz. Sağımız Rahmâniyyet, solumuz nefsanîyyet. İşte beden; ağaç, şecer, ayaklarımız İlâhi kadem, başımız da arş. İşte bu ağacın hakikatlerini idrak ettiğimizde, peygamberlik (yani; risâlet; rasullük, irsâl, ulaştırma demek) İlâhi bilgiler, dışardan değil bize bizden ulaşmakta. Dışarda bir şey yok zaten. Cenâb-ı Hakk. "**Andolsun ki size içinizden bir rasul geldi**" (9/128) diyor. "**Nefsini bilen Rabbini bilir**" denilen de bu âyetin diğer bir yorumudur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (1) Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

BENLİK GÜNAHI :

Kişinin kendine bir varlık vererek işlediği fiil günahdır. Hadîs-i şerifte, "**vücudike zenbike**" günah için sana vücûdun yeter, denmiştir. Yani; başka günah işlemene gerek yok, senin vücûdun varlığın, benlik varlığın günah olarak yeter.

Neden? Bu varlığa sahip olupta "**benim**" dediği zaman kişi, Hakkın karşısına nefsi benlikle çıkmış olmaktadır. Hakkın karşısına nefsi benlikle çıkması da şirki oluşturmaktadır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden).

BİLMEK, BİR BAKIMA İDRAK ETMEKTİR :

Bir insan ömrü boyunca hiçbir irfaniyeti olmadan "**İlâ ilâhe illallah**" der ama, onu demiş olmaz. Sadece lâfzen kelime benzerliği olarak söylenmiş olur. Kelime-i tevhidi hakkıyla söyleyebilmek için bu mertebenin halinin giyilmesi lâzımdır. "**Lâ mabude illallah**" bunun eşdeğeri "**İlâ ilâhe illallah**"tır. 12. derste; "**İlâ ilâhe illallah Muhammeden rasulullah**"tır. Bakın işte bir kimse 12. derse geldiği zaman ancak bu kelime-i tevhidi hakkıyla söyleyebilir. Parantez açalım, hakkıyla söylememiz gene mümkün değil, ancak aslına uyar şekilde, biraz da hakikatine yakın şekilde idrak ederek söyleyebiliriz.

Çünkü "**İlâ ilâhe illallah**" dediğimiz zaman bu âlemleri müşahede etmemiz gerekiyor. Başka ilâh yoktur dediğimizde bütün âlemleri göreceğiz bir göz, bütün âlemleri alacak bir gönül, idrak edecek bir akıl olması lâzım ki, bu "**İlâ ilâhe illallah**" ve "**hakikat-i Muhammediyye**"yi o kadar geniş bir şekilde tanımamız lâzım ki "**Muhammedun rasulullah**"ı gerçek aslı üzere söylemiş olalım.

Ancak bu kadar geniş bir idraki hangimiz yapabiliriz diyerek, bu kimseyi ümitsizliğe düşürmesin. Bunu bilmek bile çok büyük bir irfaniyettir. Bakın hiç yapılmıyorsa, idrak edilmese bile bunu bilmek dahi idrakin ta kendisidir bir bakıma. Yapılması yada yapılamaması artık bizim beşeriyetimizin gücüne kalmıştır, bu beşer gücünde bunu kaldıramaz. Ancak ahirette bunlar gerçek halinde açılmış olacak. İrfan ehlinin ahirette farkı bu olacak. Burada ilmi olarak bildiği şeyleri orada aynı olarak karşısında göreceğiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

BİR ÂYETİN HİTÂBINDAKİ İBRETLER:

Kur'ân-ı Kerîm (Hûd Sûresi 11/49) âyetinde şöyle buyurulmaktadır:

"İşte bu gayb haberlerindedir. Bunu sana vahy ediyoruz. Bunu ne sen ve ne de kavmin bundan evvel biliyordu-nuz. Artık sabret. Şüphe yok ki âkibet sakınanlar içindir."

İşte bu gayb haberlerindedir. Yani Peygamber Efendimizin daha evvelce bilmediği bu haberleri Cenâb-ı Hakk kendisine Cebrâil (a.s.) vasıtasıyla bildirmektedir. Hatta Peygamber Efendimize bildirmesi, dolayısıyla, daha evvelce kitaplarda, yani Tevrât-ı şerifte bugünkü haliyle olması, mutlak ma'nâda Nuh Peygamber'in hayat hikâyesinin dosdoğru bir şekilde olduğu anlamında değildir. Onun da üstünde "bu gayb haberlerindedir" denmektedir.

Yani her ne kadar Tevratta var ise de aslında o yok hükmünde bilgi. Gaybdadır, Nuhî hakikatlerin aslı gaybdadır diyor. Yoksa Tevratta şöyle geçti diyebilirdi orada. İşte onların hükmü tamamen yok olduğundan, o yok olarak kabul ediliyor, var olarak değil. Gayb haberlerindedir.

İnsan daha evvelce bilmediği bir mevzuyu idrak ettiği zaman, bu hakikat orada ona açılmakta. İşte bu gayb haberlerindedir, şimdi sen bunu öğreniyorsun. Bu sadece bu âyete has bir oluşum değildir. Nerde, ne zaman bilmediğimiz bir şey öğreniyorsak, belki o dışarda gayb değildir, hâzırdır, bilinir başkaları tarafından ama, biz bilmediğimizden bizim için gayb haberlerindedir.

İşte ne kadar gayb haberine ulaşırsak, ne kadar gaybi haberleri idrak edersek ilmimiz ve fehmimiz o kadar genişlemekte. Bilmediğimiz şey; başkası için şuhûd dahi olsa bizim için gaybdır. İşte onun için bu hitapta çok büyük ibretler vardır. Bu gayb haberlerindedir, bunu sana vahy ediyoruz. Bakın Cenâb-ı Hakk kendi zâtından bunu bildiriyor, vasıtasız olarak. Ne kadar müthiş bir şey. Yani; Allah'ın insana yakınlığının ne derece olduğu, yakın olduğu uzaklarda olmadığı. **"Ve hüve meaküm, eyne ma küntüm"** (57/4) **"O sizinle beraberdi, siz neredeydiniz?"**. İşte bu soru bize sorulmasın inşallah, siz neredeydiniz demesinler bize.

İşte biz Hakk'la beraber isek zaten bu gayb haberleri bize her zaman gelmekte. Bazen vasıtalı gelir, bazen vasıtasız da gelir. Bir kimse, herhangi bir ilâhi ma'nâda mevzu hakkında yoğunlaştığı zaman, o gayb haberlerini açar Cenâb-ı Hakk ona, mutlaka açar.

İşte zaten bizim yapmaya çalıştığımız şey, gayemiz; kişilerin kendi gönüllerinden kendi rablarına yol bulmalarıdır. Yoksa sadece ötelerde olan bir Allah ile ünsiyet etmek veya îman etmek, kendisi var diye O'na ulaşmak mümkün değildir. Ötelerde, beşerî tenzih anlayışıyla bir rab tasavvur edersek O'na ulaşmamız zâten mümkün değildir. Ulaşılmayan bir şeyle de nasıl birliktelik olacaktır. Ne dünyada, ne ahirette, hep hayalde kalınmış olur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

BİR SAHA OLARAK GÖNÜL ÂLEMİ :

Kur'ânı Kerîm 1400 kûsür sene evvel Efendimize geldi de bitti değildir. Eğer böyle olsaydı bir tane olurdu, o da Peygamber Efendimizle giderdi, yahut kaldırılır, hatıra eşya, mukaddes emanetler diye korumaya alınırdı.

Kur'ânı Kerîm sadece Efendimize indirildi, O'na mahsustır diye bakılırsa hayali tenzihte olmuş oluruz. **Tenzil** için, yani kendi varlığımıza indirmemiz için **teşbih** yapmamız gerekiyor.

Biz de bir varlığız, ümmeti Muhammed olmak suretiyle O'ndan ayrı gayrı bir şey değiliz. Çünkü Cenâb-ı Hakk "**Seni kendi nurumdan, ümmetini de senin nurunun nurundan halkettim**" diyor. Nur aynı nur olduğundan, ortada ayrı gayrı bir şey kalmıyor.

Ama Hakikati Muhammediyye olarak Peygamber Efendimizin sonsuz bir ihatası, genişliği vardır, bizlerin ise belirli, sınırlıdır. İşte o belirli sınırlı olan yeri bizim doldurmamız gerekiyor.

Ne yazık ki biz o sahayı, tamamen boş bırakıyoruz ve nefsimize katıyoruz. İşte zorlandığımız taraf burasıdır. O sahayı nefsimizden boşalttığımız zaman, birey olarak çok geniş bir sahaya kavuşmuş olacağız. Yani her türlü işimizi görecektir bir saha orası. Gönül âlemi çünkü. Hakk'ın tecelligâhı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

BİZDEKİ ZÂHİR VE BÂTIN :

Anâsı-ı erbaa denen; toprak, su, ateş ve hava ağırlıklı bir küre üzerinde yaşıyoruz. Bizim bedenimizde aynı şekilde 4 unsurdan meydana gelmekte. Varlığımızın dünyaya uyarlılık sağlaması, yani yaşayabilmemiz için Cenâb-ı Hakk bedenimizi topraktan halketti. Ki; fitratımız uygun olsun. Bu tabiatla bizim tabiatımız intibak sağlasın.

Hakk dileseydi bizi tamamen nurdan halkederdi. Melek olurduk, ama burada yaşayamazdık. Su içemez, güneşten yararlanamazdık. Demirden yapmış olsaydı hareket kabiliyetimiz olmazdı. Cenâb-ı Hakk'ın o kadar mükemmel sistemi var ki; hangi zuhurunu nerede yaşatacaksa oraya uygun biçimde düzenlemektedir.

Bizim de yeryüzünde bir beden halimiz var, fiziki dünyaya uygun, bir de ruh âlemimiz var o da bâtın âleme uygun. Uhrevî, hakikî, bâki âleme uygun bir ruh bedenimiz var. İşte zâhirimizle biz zâhir âlemi yaşıyoruz. Bu zâhir âlemde yaşadığımız toprak bedenimiz, bizim aracımız sadece arabamızdır, ama aslımız ise bâki âlemden bize verilmiş olan ruhâniyetimiz, ilmi varlığımızdır. İşte bizim zâhir ve bâtın denilen bu iki oluşumumuzu ayırmamız gerekiyor. Ve her ikisinin de hakkını vermemiz

gerekiyor. Çünkü ikisine de ihtiyacımız vardır. Bu araba hasta olursa ruh âlemimiz gerekli faaliyeti gösteremez. Ruh âlemimiz hasta olursa, psikolojik hastalıklara düşmüş oluruz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrahim (a.s.) sohbetinden.)

BU ÂLEMDE ALLAH'I GÖRMEK :

Ahadiyyet mertebesinin varlığında neler varsa, bunlar yeryüzünde zuhura çıkmadığında yok hükmünde olur. Allah'ın kendi varlığında ne kadar çok şey olursa olsun, çıkmadıktan sonra, biz de bilmedikten sonra ne yapacağız, nasıl istifade edeceğiz. İşte Cenâb-ı Hakk'ın muradı o zaten.

Bu âlem, müşahede âleminde, şehâdet âlemindeki islâmın ilk şartı; "*eshedü en lâ ilâhe illallah*", "*ben görüyorum ki Allah'tan başka ilâh yoktur.*" hükmüdür. Şartımız bu, müşahede. Bilgilenme ilim alma değil. Tabii baştan ilim alınacak, o ilmin de müşahedesini olacak.

Yani islâmın ilk şartı görüş, neyi görüş? Allah'ı görüş bu âlemde; fiilleri, isimleri, sıfatları, zuhurları itibariyledir. Zâtı itibariyle görülmesi mümkün değildir. Zâten onu bizden istemiyorlar. Allah'ın zâtını tefekkür etmeyin diyorlar. Bu dendiği zaman biz zannediyoruz ki; Allah'la ilgili hiç bir şey düşünmeyin. Tamamını kaldırıyoruz ortadan, o zannediyoruz. Zâtını düşünmeyin diyorlar, çünkü bizim aklımız oraya ermiyor.

Ehlullahtan birine "*bu âlemde Allah-ı görmek mümkün mü*" diye sormuşlar. O da "*görmemek mümkün mü,*" diye cevap vermiştir.

Bir çok âyet-i kerîme bu hususa ışık tutmaktadır. Bilhassa, "*nereye dönerseniz dönün Hakk'ın veçhi oradadır*" (2/115) Âyet-i kerîmesi ve benzeri âyet-i kerimeler bu hususa açıklık getirmektedir. Ve bu hususta şüphe yoktur. Çünkü bu âlem "lika-mülâki" ulaşma-buluşma yeridir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

-C-

CENÂB-I HAKK'IN "BİZ" İFADESİNİN KAPSAMI :

Cenâb-ı Hakk Mûsâ (a.s.)'a hitap ederken "***İnni enallahü Lâ ilâhe illâ ene fa'budni.***" (20/14) diyor.

Oradaki inniyyeti daha isimsiz olduğundan, "***İnni ene Allah***", "***ene***"den sonra "***Allah***" lâfzı geliyor. A'maiyyet, Ahadiyyetteki

kimliğinden "**inni**" olarak, inniyeti olarak bahsediyor. Vasıfsız ben ma'nâsında ama kimin benliği? "**Ene Allah**" dediği zaman Uluhiyyetin benliği ortaya çıkıyor. İşte o da zuhura dönük olduğu için "**ene**" bâtındaki inni. Orada ikisini birden kullanıyor.

Yani, ben iki türlü kullanılır. Biri bâtındaki, biri faaliyette olan Uluhiyyet tecellisindeki benliği, Allah'ın benliği.

İşte Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları da olduğuna göre; nasıl ki bir başbakanın faaliyetlerini yürütebilmesi için bakanlar kurulu diye bir gurup kurması gerekiyor, bu bakanlar kurulu Cenâb-ı Hakk'ın sıfat bakanları gibi, yani sıfatî ve zâtî bakanları gibidir. O da **6** ve **7=13** e bağlıdır.

Bakanlar kurulundan karar çıktığı zaman başbakan "*biz karar aldık, bunu da uygulayacağız*" diyor. Diyebilir ki "*ben karar aldım*". Neticede her şey onun imzasıyla ortaya çıkıyor, tasdiği ondan çıkıyor. Ama ben demiyor da arkadaşlarına da birer kimlik veriyor.

İşte Cenâb-ı Hakk da sıfatlarına bir değer atfetmesi yönünden o sahayı da ona bırakıyor. Çünkü her bir sıfatın açılımı olan esmâ-i ilâhiyyeyi Cenâb-ı Hakk rab olarak, terbiyeci olarak kabul ediyor. Tabi Allah ismi sorumlu olarak, o esmâ-i ilâhiyye orada faaliyetini sürdürüyor. İşte daha geniş ma'nâda biz demesi isimleri de kapsamına alıyor. Evvelâ sıfatları ile birlikte genel olarak biz diye ifade ediyor. Ve böylece sıfat ve isimlerini de onurlandırmış oluyor.

Bu husus kesret değil tek'in değişik suretlerde zuhurundan ibarettir.

Nasıl her bakanın kendine ait bir sahası vardır ve kendi sahası içersinde onun müsteşarları, müdürleri, şefleri en uç görevlere kadar dağılım yapıyor. İşte o bakan da kendi sahasından mes'ul ve orada bir hürriyeti vardır, değerlendirme hükmü vardır. Öyle olmasa hep emir alır. Emir almakla birlikte bakanlar kurulunun genel hükümleri içersinde ama kendi iradesini de kullanarak, yeni oluşumlar ortaya çıkarması gerekiyor ki, başarı da buradan geliyor. Yani kendi iradesiyle orada bir varlık oluşmuş oluyor.

İşte Cenâb-ı Hakk ona, kendinin zuhurları olduğu halde, değer vermesinden "*biz*" diye ifade ediyor. **Bu bir yönü.**

Diğer yönü; bu biraz daha acaip, ulaşılır bir şey değil, ama zor da değil. Ancak ehl-i zâhirin kabul etmesi mümkün olmayan bir yönüdür. Ehl-i hakikat, ehl-i irfan Hakk ehli bunun böyle olduğunu kabul edebilir. Ama tehlikeli bir sahadır.

İnsân-ı kâmilde, kâmil insanda Cenâb-ı Hakk'ın zâtî zuhuru vardır ve orda insan suretinde zuhurdadır. Yalnız haşa yanlış anlaşılmasın Cenâb-ı Hakk'ın bir zuhurdan bütün küllisi ile birlikte zuhur etmesi muhaldır, zâten böyle bir şey yoktur. Allah Allah'lığını kimseye vermez.

Ancak o mahalde, o tecellisini aktaracak kapasitesini verir, odur zâten başka bir şey de olmaz. O da sınırlıdır. O da ona rahmet içindir. Sınırlı olmasa, Cenâb-ı Hakk'ın bu zuhur ettiği yer her istediğini yapabilse her anda, o zaman ters düşer. Kendi saltanatını ilân etmiş

olur. Cenâb-ı Hakk da o kadar ipin ucunu bırakmaz. Sınırlarını aşma der.

İşte Cenâb-ı Hakk bu zuhur mahallinde, zuhur mahalli suretinde zuhur eder. Allah şeklinde zuhur edecek hali yok. Böyle bir zuhurda yok zâten. Allah'ın Allah olarak bir resimlenmiş şekli, zuhuru yoktur.

İşte Cenâb-ı Hakk'ın kendi hakikatlerini Peygamberimizin lisanından ortaya koyarak "biz" diye (Hz. Rasulullah ve Allah) ifade etmesi odur.

Yani; Cenâb-ı Hakk kendi hakikatlerini, insân-ı kâmilin lisanından evvela Kur'ân-ı Kerîm'de Peygamberimiz ve O'nun bizliği içerisinde zuhura çıkardı. Ama genel manada "**kul-de**" hükmüyle ortaya çıkardı, "**vetlü-oku**" , "**vezkur-zikret**", "**ikra'-oku**" hükmüyle bu surette getirdi. Aslında özü hakikati olarak "**vetlü**" de "**vezkur**" da biz ma'nâsınadır.

İşte O'nun ümmetlerinden de ondan sonraki yaşantılarda biz demesi, İnsân-ı kâmilin lisanından konuşması hükmündedir. Ama bunu ehl-i zâhir kabul etmezler. Allah'ı ötelere aramak suretiyle kendileri bu yolu kapatmışlar. Onlara göre böyle bir şey olmaz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsa (a.s.) sohbetinden.)

CENNET BAHÇESİ :

"Zikir halkaları cennet bahçeleridir." Tarikat ehli bu kelimeyi cebrî olarak yapılan zikirler için kullanır. Bu mertebede, bu doğrudur.

Tevhîd ehli için zikir halkası, sayısal zikirden çok, hatırlama ma'nâsını içerir.

Hatırlanacak olanı; kendi varlığımızın da hakikatinde esmâ-i İlâhiyenin olduğunu bilip, hatırlayıp, tatbikata geçirip, hangi esmâyı çekiyorsak o esmânın hakikatini kendimizde bulmamız suretiyle hatırlamamızdır.

Zikrin iki yönlü kullanımı vardır. **Birincisi**, sayısal olarak bir esmânın tekrarı, **ikincisi** ise bu esmânın hakikatinin kendimizdeki yaşantısıdır. Zikir halkaları denilen tevhîd sohbetleridir bir bakıma. Muhabbetli yapılan sohbetler, gönüllerden gönüllere sirâyet ederek, cereyan ederek dönüşür ve her uğradığı yere bu hakikatini ilka' eder, bırakır.

Hakikat ve ma'rifet mertebesi itibariyle cennet bahçesi; çıkan kelâmları, gönüllerden gönüllere aktarıp, devam ederek bu halin sürmesidir.

Dönüşmekte olan cereyanda, siryân-i zâtî hakikatini İlâhiyyesi dolaştırılmaktadır. Allah'ın isimlerini, sıfatlarını ve zâtını dolaştırıyor. Zâten cennet demek Allah'ın zâtı demektir. İrfâniyyet cennet demektir. İrfâniyyetten daha büyük cennet tasavvur edilemez. Tevhîd ehlinin kendi bünyesinde bu cenneti oluşturması gerekiyor. Buna **zât cenneti** denir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

CENNET VE CEHENNEMİN TATTIRILMASI :

Yaptığımız her ibadetten bir suret meydana gelmektedir. Âyette "**o gün sırlar açıldığı zaman**" (86/9) der. Burası biraz kapalı âlem, sırlar âlemindeyiz. Gerçi âleme baktığımız zaman hiç bir sır yok aslında ama, göremediğimiz, bilemediğimiz ve sonradan tahakkuk edecek olan şeyler sır hükmündedir.

Yani cennet bir sır hükmündedir. Gerçi açık biliniyor ama, ne olacağı neyle karşılaşılacağı sır hükmünde, cehennem de aynı şekilde sır hükmündedir. Her ne kadar lisanen ve aklen ve de âyeti kerimelerle sabit ise de, biliniyor ise de içine kimse girmediğinden daha henüz bizim neslimizden, ne cenneti ne cehennemi bu âlemde tadan yok. Ancak nisbi olarak, kıyasi olarak var.

Sıkıntıda olduğumuz zamanlarımız cehennem, hoş ve güzellikte olduğumuz, sağlıkta olduğumuz zamanlarımız da cennet hükmündedir. Yani burada cennet ve cehennem birlikte yaşanıyor. Onun için mutlak olarak cennet budur, muhakkak olarak da cehennem budur, diye burada söylenilmiyor. Ancak misal yapılıyor. Ki ahirette cennette, bunların huzurlu olunan zamanların çok üstünde bir huzur, ama cehennemde, sıkıntılı olan zamanların çok fevkinde bir sıkıntı olacağı buradan bize belirtilmiş, şimdiden tattırılmış oluyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Musa (a.s.) sohbetinden.)

CEVÂMİÜ'L - KELÎM :

Cevâmiü'l kelîm olan Peygamber Efendimizdir. Onun tefsirlerdeki ifadesi; az söz ile çok ma'nâ, az kelime ile çok söz üretmektir. Yani bir kelimesinin içerisinde çok ma'nâların olmasıdır. Zâten o Peygamber Efendimizin vasfıdır.

Kur'ânı- Kerîm de aynen böyledir. Bir âyetin bir çok mertebelerden anlaşılması mümkündür. Evvela **7 nefis** mertebelerinden ma'nâları olur. Diğer bir ifade ile bir âyetin içerisinde; **zat, sıfat, esmâ, ef'al** mertebeleri bulunur. Yine bir âyeti kerimenin içerisinde; **şeriat, tarikat, hakikat, marifet** mertebeleri vardır. İşte Peygamber Efendimiz cevamiü'l kelîm olduğu gibi, Kur'ân-ı Kerîm de cevamiü'l kelîmdir. Diğer bir ifade ile; bir ma'nânın bir tek yorumla anlatılması mümkün değildir. Ancak bir tek yorum da doğru yorumdur.

Ayrıca bir ma'nâ anlayışı daha vardır. Kişi nerede ise, idraki nerede ise Kur'ân-ı Kerîmi oradan anlar. Ordan ma'nâ çıkarır. İslâm âleminde

Kur'ân-ı Kerîm'i kim nereden okuyorsa o kadar ma'nâ çıkar. Bunların hepsi doğrudur. Cevamiü'l kelîm; tüm ma'nâlara câmidir, eğer böyle olmamış olsa O'na Allah kelâmı denmez.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrahim (a.s.) sohbetinden.)

-D-

DENİZİN YARILMASI :

Hız. Mûsâ (a.s.) Mısır'dan çıkarken, kızıldenize 12 yerden asasını vurdu, oradan geçtiler. Bu hususta tefsirlerde fazla bilgi yoktur. Bir defa vurulup bir yerin açıldığı söylenir. Halbuki Mûsâ (a.s.) 12 yerden açtı o kanalları, 12 kanal açıldı. Her kanaldan bir sıpt geçti, yani bir aile.

Yani Yakup (a.s.)'ın 12 oğlundan meydana gelen birer sülâle olmuştu. Bunlar yaklaşık olarak Mısır'da 400 sene kalıyorlar. Ve Beni İsrail'in 400 bin kişiye ulaştıkları söyleniyor. Yani çıkarken böyle kalabalık çıktılar. Kızıl denizden geçerken de 12 yerden geçtiler.

Nasıl Mûsâ (a.s.)'ın taş vuruşu 12 yerden kanalın suyu aktı, her bir sıpt kendi kaynağından suyunu içti. Bir başka kardeşin torunları gidip te öteki kardeşin torunlarının içtiği yerden suyunu içmedi, yani ayrıca içemediler. Kanal da o şekilde. Kendilerine mutmainlik gelsin, acaba diğer kardeşlerimiz suda boğuldular mı, boğulmadılar mı? diye, birbirlerini görmeleri için Cenâb-ı Hakk o açılan suları buz haline getirdi ve şeffaf olarak hepsi birbirlerinin geçtiklerini gördüler.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Musa (a.s.) sohbetinden.)

DEVÂM-I RİSÂLET :

Peygamberlik kaldırıldı, ancak risâlet mühürsüz olarak devam etmektedir. Risâlet, yani habercilik kesilmiş olsaydı insanlık sona ererdi. Bu, insanlığın sona erdiği devrede kesilecektir. Ancak bu risâlet mühürlü bir risâlet değil, bâtında kalan bir risâlettir.

Ve bunlar Allah'ın rasulleri değil, Peygamberin rasulleri-habercileridir.

Bu hususa Yâsîn (36/13-14) açık beyanlar vardır, gelen "rasul-müeseller" İsâ (a.s.)'ın rasulleri idi. Onun Rasulleri olur da Peygamber Efendimizin Rasulleri olmaz mı? Ancak bu saha tehlikeli bir sahadır.

Hakkı olmayan bu sahadan hak iddia ederse, dönüşü olmayan çok sıkıntılı bir işe girmiş olur. Allah muhafaza eylesin.

(Terzi Baba İman sohbetinden.)

DÖRT HALİFE HAKİKATI :

Dört halifenin her birerleri, islâmiyette birer mertebeyi bildirmektedir. Bu durum sadece tarihi bir vakıya değil, yaşanacak bir hadisedir.

Her birerlerimizde olması gereken ilk şey **Sıddıkiyyet-tasdîktir**. Allah'ın varlığını, birliğini, peygamberi, evliyâullah pîrleri tasdîk etmek evvela gereklidir.

Tasdîk ettikten sonra **Farukiyyet** (fark edicilik) mertebesi gelir, kişi bu vasfa da bürünmelidir. Karşısına gelene hemen teslim olmak fark mertebesini anlamamaktır.

Bu tatbikattan sonra mu'tedil, yumuşak, muhabbetli olacağız ve zinnureyn (iki nurlu) **Osmaniyyet** devri gelecektir.

Bununla da vasıflandıktan sonra **Hz. Ali Efendimizin** şecâat , doğruluk, mertlik ve ilim vasfıyla, "**Kerremallahu vecheh**" yolumuz O'nun ayak iziyle devam edecek.

Böylece dört halife hakikatini bünyemizde yaşatmamız gerekir. Ve kendi akıl ve irâdemizde (a.s.) Efendimizin tecelli mahalli olacak. O zaman beşli ayak üzere, sağlam şekilde basmış olacağız.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

- E -

EBRÂR :

Berr, berâta uğramış iyiler demektir. İyilerden kasıt esmâ mertebesinde yaşayan kimselerdir. Teberrû etti, berâtını aldı, suçlu bulunmadı ma'nâsına. **Berr** suçsuzluk, **ebrâr** berâat etmişler anlamı taşır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

ELİF OLMAK :

Elifin sayısal değeri **1** ve **13** tür, **13** noktadan meydana gelmiştir. Elif sadece bir çizgi değildir, tek tek **12** zâhir ve üstte bir de bâtın noktası vardır.

Elifin **7** noktası, yedi nefis mertebesidir. Bunlar geçilmedikçe insanın elif olması mümkün değildir. Nefis mertebesinin eğitimini almadan yaşamak, çocuk olmadan genç olmak, baba olmak gibi mümkün olmayan bir şeydir.

Elifin **5** noktası, hazerâtı hamse, üstteki bir gayb noktası da, Hakikat-i Ahadiyye, Hakikat-i Ahmediyyedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ELİF VE BİR :

Kur'ân-ı Kerîm'deki şekiller yani harf sembolleri, hiç birisi sadece bir tek isim, bir tek harfin ismi veya o harfe verilen isim değildir. O kadar büyük nakışlar var ki o Kur'ân harfleri içersinde, kendi bünyelerinde tek olarak dahi gelseler, hepsinin ma'nâ âleminde sembolik halleri vardır. İlmi sembolik halleri var ve bunların en başında alfabenin de başında olan elif gelir.

Sayıların başında olan **1**, yazıların başında olan elif, yani o da **1** ve bütün yazılanlar, çizilenler, harfler eliften çıkmakta, bütün sayılar da **1** den çıkmaktadır.

Elif = 1, ikisi de aynı şeydir bunların. İkisi de **13** noktadan meydana gelir.

Elif her şekle girebiliyor. Her şekildeki öz, ma'nâ olarak elifin ta kendisidir. Teli kıvrılım sonra çekelim, tel yine teldir, yani yine düz harftir.

İşte o düz harf öyle bir maharet sahibi ki; her türlü sureti alma kabiliyeti vardır, her surete dönüşme kimliği vardır. İşte harfleri sıralayarak baktığımızda, her harfin kendi iç bünyesinde ilâhi ma'nâları vardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ELİF VE NEFS-İ EMMÂRE BASAMAĞI :

Âdem ismini meydana getiren elif, dal, mim aslî sembolleri ve Âdem

ismi; Hazreti Ahadiyyete ulaşmanın ilk şifresi ve anahtarıdır. Âdemsiz buralara gidilmesinin mümkünü yoktur. İbadet ehli olmayan, Âdem (a.s.)'ın hayat hikâyesini bilmeyen bir kimse, yani o yola gelmemiş, o iskeleye uğramamış bir kimse, o iskeleden kalkan vapura nasıl binecektir.

İşte Hakk seyrinin ilk iskelesi, ilk anahtarı ve şifresi **elif, dal, mim** sembol harfleri; ifadesi de **Âdem**'dir. Biz O'na herkesin dedesi ve yaklaşık 10 bin sene kadar evvel yaşamış, tarihi geçmişi olan bir hâdise olarak basit bir şekilde bakmaktayız.

Burada, elifin en alt mertebesi olan birinci nefis-i emmâre mertebesi, noktası, aynı yoldan yukarıya yükselmeye bir mahal ve mi'râc, merdivendir. İşte nefis-i emmâre basamağına basmadan yukarıya çıkmak mümkün değildir. (Devamı Âdem(a.s.) kitabı say. 11)

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

EMR-İ İRÂDÎ VE EMR-İ TEKLİFÎ :

Emr-i irâdî ve **emr-i teklifi** insanın tesiri altında bulunduğu iki husustur. **Emr-i irâdî** ayanı sabitelerimize konmuş olan, hiç bir şekilde değiştiremeyeceğimiz, hayatımızın belirli bir safhası. Yani; Allah'ın emri, Allah'ın hükmü ile bize yapmış olduğu ayanı sabitelerimiz hakkındaki programın bir bölümü. Programın diğer yönü ise **emri teklifi'** dir.

Yani; Cenâb-ı Hakk'ın bir insan nerede doğacak, nerede ölecek, hangi cinsiyetten olacak, hangi aileden meydana gelecek, ömrü ne kadar olacak gibi değiştiremeyeceğimiz şeyleridir emr-i iradi. Yani; Allah'ın iradesiyle bizlere verilen programların hususları. Bundan sorumlu değiliz, aradaki fark o. Hayatımızın bir bölümü bu kısım içinde geçmekte.

Ama Cenâb-ı Hakk'ın hayatımızın kullanma bölgelerini bize bıraktığı yerler var, zamanlar vardır. İşte bu zamanlarımıza, düzenlenmesi için emr-i teklifiyi getirmiş (teklif edilen emir). Ama uyarsın, uymazsın, ayrı konu, mecbur etmiyor orada Cenâb-ı Hakk. Yalnız niye yapman gerekiyor onu bildiriyor. Bu da peygamberlerden ve kitaplardan geliyor. İnsanlara tavsiye edilen; oruç tutun, hacca gidin, zekât verin, namaz kılın gibi teklif edilen şeyler, âmir hüküm değil, kişinin ihtiyarına bırakılıyor. İşte biz bu teklifi bölümünden sorumluyuz hayatımızın. Ve bu saha da bizim için çok değerli bir sahadır. Kim ki emr-i teklifiyi hakkıyla kullandıysa bu âlemden muzaffer gazi olarak ayrılıyor. Yani savaştan çıkmış gazi olarak. Ve cennetin yerli ehli, yani oranın görevlileri, bunlara gıpta ediyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ENE VE ENTE :

"**Korkma! Muhakkak ki sen, sen üstünsün dedik**". (Ta-Ha 20/68). **Kulnâ**; Biz dedik ki, **lâ tehaf inneke entel a'lâ**. Şuradaki **ente** hükmü çok mühimdir. Ene ve entenin hakikatini gösteriyor. **Ene** ve **ente** var mı, yok mu? Cenâb-ı Hakk'ın kendi lisanı. **Lâ tehaf**; korkma. **İnneke**; muhakkak ki sen. **Ente**; tekrar sen **entel a'lâ**.

Yani; **sen, sen üstünsün**. Lâ, lâ, lâ, yok, yok diyoruz ya, bu mertebede vardır. İşte **nerde var**, **nerde yok** bunun tespitleri lâzım. Bunu idrak eden kişi kader bahsini kolaylıkla idrak eder. Yani kimliğimiz nerde faaliyette, nerde faaliyette dışı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ENE'L HAKK :

Bir kimse "**ene'l Hakk**" dediği zaman biz onu yanlış anlıyoruz. Allah'lık ilân etti gibi, genel olan Allah'ın yerine geçirdi gibi zannediyoruz, böyle bir şey mümkün değildir. Ama bulunduğu yerde ene'l Hakk demesi de dosdoğru, yanlış bir şey yoktur. Ancak genele kıyaslanamaz. Öyle bir şey zâten olmaz. Allah Allah'lığını bize vermez.

Bir karpuzun içindeki çekirdek de karpuzun bir ferdidir, karpuzun kendi değildir. Ama o çekirdekte karpuzun kendi de var. Ama karpuzun kendisi değil. İşte bir çekirdek "**ben karpuzdanım**" derse doğru söyler, ama "**karpuz benim**" derse o zaman, dur bakalım ateşsen cürmün kadar yer yakarsın derler. İşte bunları da bilerek yapmamız, düşünmemiz lazım.

Birisi böyle bir kelâm etse bu şekilde değerlendirmemiz lâzımdır. Yok sen küfür ehli oldun, yanlış yaptın gibi şeylere girmemek lâzımdır. Böyle yorumlanınca küfür olmaz, hakikat olur. Ama genel ma'nâda ehl-i şeriatin zannettiği gibi Hallac-ı Mansur ene'l Hakk dedi kestiler, genel Allah dedi zannettiler. Halbuki o kendinin Hakk olduğunu söyledi. Yani kendi varlık çevresindeki kendinin Hakk olduğunu söyledi. Bütün âlemlerdeki Hakk benim demedi.

Aslında "ene'l Hakk" bir iddia değildir, zâten âlem hep odur, her varlık kendi sahasında "ene'l Hakk" narasını atmaktadır, gerçek iddia "ben bâtilim" demektir. Bu husus irfani bir hakikattir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ERRAHMÂN RUHU :

Bu 3 ma'rifet (**ma'rifet-i nefis, ma'rifet-i mübdi', fakr ve ihtiyacını bilmek**), gayriliği içine alan ve kabul edendir. Gayrilik zuhura çıkmak demektir. Bu mertebede olan ilim, yaşantı yada kimse, **ayniyeti** ve **gayriyeti** kabul eder. Ve bu ruh, **Ruh-u Muhammedî** (s.a.v.)'dir. (F. H.)

Errahmân Ruhu, Hakikat-i Muhammediyedir. Diğer ruhlar da bunun cüzleridir. Her birerlerimiz O ruhun birer cüzüyüz. Onun için (s.a.v.) Efendimize "**ebul ervâh**" dahi derler. Bu Errahmân Ruhu, Âdemiyyetin hakikatidir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ESMÂ-İ İLÂHİYYENİN BEŞERE DÖNÜK YÜZÜ MAHLÛKTUR :

Peygamber Efendimize mirac gecesi bütün perdeler açıldı da bir perde kaldı. Cebrâil'e sordu: Ya kardeşim bu perdede ne var? Ve açmaya çalıştığında o zaman Cebrâil (a.s.) dedi ki: **Dur rabbın namazda.** İşte bu namaz o namazdır. (Fe sallı lirabbike venhar konusuna bakınız).

İşte ne zaman ki; bir gün gelip daha ilerki devrelerde, fenâ fillâh mertebesinde veya hasta olduğu, aciz kaldığı bir devrede, yani kul esmâ-i ilâhiyyenin hakikatini idrak ettiğinde ve o esmâya hizmet ettiğinde fakat bu sefer kendisi aciz kaldığında rabbı hası vekili olarak onun namazını kılmaktadır. Nasıl muhteşem bir sistemdir.

İşte Peygamberimiz bu hakikati bize bu şekilde Cibril vasıtasıyla bildiriyor. **Dur rabbın namazda.** Demekki biz rabbimiz için namaz kılacağız, rabbı hasımız da gerektiğinde bizim için namaz kılacak. Yani hem kul ibadet ehli, hem esmâ-i ilâhiyye ibadet ehli. O Allah'ın bir ismi, haşa o namaz kılar mı, ibadet eder mi? gibi bir şey söz konusu olmaz. Esmâ-i hüsnanın hepsi kendileri de birer mükellef varlıktır.

Bakın isim sadece bir görüntünün yada bir varlığın ifadesidir lââtî olarak. Ama radyo, kitap dediğimiz zaman o ismin bir de yoğunlaşmış madde hali, yani kimliği vardır. İşte her hangi bir esmâ-i ilâhiyye, rezzak ismi diyelim, ona isim olarak bakmaktayız. Ama âlemde ne kadar rızık varsa onların hepsinin bir görevlisi var.

Yani her bir isim kendi sahasında bir varlık ve bir bakıma zâtî isimlerin dışında onlar da zuhurda bir mahlûktur. Yani esmâ-i ilâhiyyenin de zuhura dönük yüzü mahlûktur. Ama Cenâb-ı Hakk'ın zâtına bağlıdır. Yani halk edilmiş. Ancak bunlar da Cenâb-ı Hakk'ın ahadiyyet mertebesinde kendi bünyesinde, ama vahidiyyet mertebesinde sonra zuhura çıkmaya başladığında hilkat, mahlûk olmaktadır.

Bizler de âyanı sabite mertebesinde Hakk'ın indinde ilâhi varlıklar

iken, daha sonra bu âlemde zuhura gelebilmek için geçtiğimiz her mertebede, o mertebenin haline göre hilkat aldığımızdan o mertebenin mahlûku olmaktayız. En son da ef'al âleminde madde ma'nâda kesif beden aldığımızdan, bu âlemde mahlûk hükmündeyiz. Ama yine her birerlerimizin bâtınında olan hakikatimiz mahlûk değildir, hâlıktır.

İşte bir kimse hem beşeriyet mertebesindeki hilkatini yani mahlûkluğunu, hem de uluhiyyet mertebesindeki ilâhlığını yani hakikatini, ruhaniyetini bilip de hayatını zülcenaheyn yani iki yönlü sürdürebiliyorsa eğer, o bu âlemin bir bakıma en huzurlu, en kendini bilen, en değerli varlıklarından birisidir. Çünkü insandan başka bir varlığın böyle bir hususiyeti yoktur.

Yani Cenâb-ı Hakk'ın zâtından gelerek, zâti zuhurunun tecellisi olarak bu âlemde başka bir varlık yoktur. Üç harfliler, melâike-i kiram dahil hiç böyle insan gibi mukaddes bir varlık yoktur. İşte bu hakikatin zâti tecellisi olarak ilk zuhur mahalli de İsâ (a.s.)'dir. Yani bu sırrı yeryüzüne getiren ilk İsâ (a.s.)'dir. Ayn ve sin harfleri de onu gösteriyor. Gören insan manasınadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsa (a.s.) sohbetinden.)

ESMÂ-İ İLÂHİYYE'NİN EĞİTİLMESİ :

Âdem (a.s.)'a öğretilen esmâ-i ilâhiyye bütün insanlarda vardır. Ancak biz bu esmâ-i ilâhiyyeyi nefsi yönden kullandığımız için, esmâ-i ilâhiyyenin ismi değişerek esmâ-i nefsiyyeye dönüşüyor. Çünkü bu âlem, zulmet âlemi, yoğun âlem yani madde âlemi. Ve böyle olduğu için bu âlemde ilk zuhura gelen zulmet, yani karanlık, benlik, yani nefis, Hakk'ın dışında kendini var zannetmek. Zulmet işte budur. Nurun aydınlığı yok, cehlin karanlığı, nefsin yoğunluğu, karanlığı vardır.

Bu halde dahi, bütün esmâ-i ilâhiyye bizde mevcut. İşte bu esmâ-i ilâhiyye, esmâ-i nefsiyyeye dönüşmüş. Bu isimler bizim kavmimiz olmakta ve onları eğitmemiz gerekmektedir. İnsanda Cenâb-ı Hakk'ın verdiği o kadar büyük, yüce hakikatler, mertebeler var ki; bakın insan esmâ-i ilâhiyyeyi dahi eğitiyor. Nasıl eğitiyor? Allah'ın yanındaki esmâ-i ilâhiyyeyi eğitmiyoruz tabi, o oraya aittir. Ama Cenâb-ı Hakk bize verdiği, bizim sahamıza indirmiş olduğu isimleri bizim eğitmemize bırakıyor.

Yani; diyelim tarlaya ekilmiş bazı şeyler var, bunları çapalamak, temizlemek gerekiyor. Tohum fitri olarak kendi hububatını veriyor ama terbiye edilmeden ondan güzel bir bitki alınamıyor, bunun gibi. Meselâ Kahhar esmâsını vermiş Cenâb-ı Hakk ama, diğer taraftan da emr-i teklifide de bunu kullanmıycaksın diyor.

İşte biz o Kahhar esmâsını nefsimiz istikametinde kullandığımız zaman onu eğitmemiş oluyoruz. Yani gerekli yerde kullanmamış oluyoruz. O bizi kullanmış oluyor. Yani biz ismin hükmü altına girmiş

oluyoruz, ki bu da insana yakışacak bir şey değildir. Çünkü Cenâb-ı Hakk esmâ-i ilâhiyyeyi bizim hükmümüze, bizim kullanımımıza vermiştir.

Aklımız, bu beşeri isimlerimizi eğitmek, yani kendilerine hakikatlerini anlatmak için gece ve gündüz onları eğitmeye ve asıllarını davete çalışmalıdır. Yani gece ve gündüz kavmini îmana davet ediyordu Nuh (a.s.). Bizim de o mertebede , o mevkide gece ve gündüz; gece zikirlerle, gündüz fikirlerle, nerde vakit bulabilirsek, gezip dolaştığımız yerlerde bu esmâ-i nefsiyyeyi asıllarına döndürmeye çalışmamız gerekiyor.

İşte ne kadar esmâ-i ilâhiyyeyi eğitmeye çalışabilirsek yolumuz da o kadar aşımış oluyor. Ve onlar da bizim en büyük yardımcılarımız oluyor sonra, onlar bizim Hakk yolunda yürümemize yardım ediyorlar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ESMÂ-İ NEFSİYYE :

İnsan doğduğu zaman esmâ-i ilâhiyye kendisinde faaliyete geçmeye başlıyor. Fakat zulmet içinde doğduğundan, yani madde varlık içerisinde meydana geldiğinden; böylece esmâ-i ilâhiyye, esmâ-i nefsiyyeye dönüşmekte. Yani; o isimleri kendimize vermekte, sahibini kendimiz zannetmekteyiz.

Burası çok mühim bir hadisedir, bir büyük geçiştir. Her sohbette veya her zikirde, her çalışmada bu esmâ-i ilâhiyyenin bazıları, bir tanesi, yavaş, yavaş esmâ-i nefsiyye; nefsimizde kullandıklarımız "**bu bana ait değilmiş, bu Hakka aitmiş**" diye esmâ-i ilâhiyyeye dönüşür. Bunlar yine varlığımızdadır, ama bu sefer Hakkani olarak kullanılmaya başlanmaktadır. İşte kişi ancak bu aşamadan sonra Rahmaniyyet sahasına geçebilmektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ESMÂNIN RÂZİ OLMASI :

Esmâ-i İlâhiyye bir varlıktan bilinçli olarak zuhura çıktığında, yani kişi hakkını vererek, dengeli olarak faaliyete geçirdiğinde o esmâ ondan razı olmuş olur.

Yani herhangi bir kuldân, Rububiyyet yada Hayy esmâsı zuhura çıkıp yerini bulduğu ve karşı tarafta faaliyete geçtiği zaman o esmâ, bâtından zuhura çıkmakla hayat bulduğundan o kişiden "razı" olur. Böylece o kişide bu mertebe itibarıyla "merzi" razı olunmuşlardan olur.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

ESRÂ VE İSR :

Peygamberân silsilesini idrak ettiğimizde son kemalde olan Peygamber Efendimiz'in miracına "esrâ" deniyor. Daha evvelki peygamberlerin seyirlerine "isr" deniyor. Ve onlardaki gece yürüme beşeriyetin gece yürümesi, esrâ ise Hakk'ın yürütmesidir. Diğer ifadeyle Hakk'la yürümektir.

İsr; kişinin beşeriyetiyle yürümesi, o mertebedeki haliyle yürümesidir. "Ey gece yürüyen kulumun çocukları" (2/41) ma'nâsındaki âyetteki kişiler, ehli tarik, gece kalkıpta zikirde, tefekkürde, ibadette bulunanlar gece yürümekteler. Yani; beni **İsrâil** denildiği zaman ümmeti Muhammed'in şariat ve tarikat mertebesinde ki kişilerine hitap edilmektedir.

ESRÂ (17/1) dendiği zaman ise, özelde ümmeti Muhammed'in hakikat ve ma'rifet mertebesinde olan kişilerine hitab edilmektedir.

Ancak tabî ki genelde bütün âyetler herkese kendi mertebesinden hitab etmektedirler. Bu hususlar ayrı birer irfaniyyet anlayışıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

EÛZÜ BESMELE İLE OKUMAK :

Nasıl ki; Kur'ân-ı Kerîm'e başlarken Cenâb-ı Hakk bize, yine Kur'ân'ın içerisinde bir âmir hüküm olarak "**Kur'ân okuyacağın zaman kovulmuş şeytandan Allah'a sığın**" (16/98) diyor. Demek ki bu varlık, yani ismi bahsedilen varlık bize her an, her halükârda hep musallat olmakta. Görünmeden, hayal ve vehim yönüyle hatıramıza, gönlümüze, aklımıza nüfuz ederek, hayalimize nüfuz ederek girmeye çalışıyor.

Bakın, Kur'ân-ı Kerîm okumaya başlayacak kişinin, belki de hayat devresi sürelerinin en temiz anlarıdır, Kur'ân-ı Kerîm okuyacağı zaman. Çok iyi niyetle abdest almıştır okuyacaktır, zaman hazırlamıştır, geçmişlerine okuyacaksa, onların ruhaniyetleri kendi aklına gelmiştir, huzur bulmuştur. Bu kadar temiz bir halde olmasına rağmen, yine de "**şeytandan Allah'a sığınınız**" diyor. Dikkat edin "**Rahman'a sığınin, Rahîm'e sığınin, Settâr'a sığınin**" demiyor. "**Allah'a sığınin**" diyor. Yani, Allah'ın zâtına sığınin diyor.

Çünkü ona mani olacak, ancak câmî isim olan Allah ismidir. Diğer isimler ona kolay, kolay mani olamaz, durduramazlar. Çünkü hayal ve vehim yönünden gelmekte ve diğer esmâ-i ilâhiyye bunu durduramaz. Ancak Zât ismi olan Allah esmâsı durdurur.

Bu hakîkati dikkate alarak ehlullah kitaplarını okumaya başlarken de, hayal ve vehimden uzak durmak suretiyle, **eûzü besmele** çekilerek başlanmasında yarar vardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

EZÂN-I MUHAMMEDÎ :

Ezan davettir. Her yönüyle her kişiyi bir üst mertebesine davettir. Yani, ezân-ı Muhammedî her mertebede olana ve her ayrı yolda olana davettir.

Müslüman olmayanı islâmiyete davet, müslüman olupta ibadeti olmayanı ibadete davet, camiyeye davettir. Eğer bir müslüman kişi evinden uzakta ise, yani akşamcılık yapıyor, kahveye vs. gidiyor, evini yalnız bırakıyorsa evine davet, şer'i olarak sokakta olanı evine, çoluk çocuğuna yöneltmektir.

Eğer bir kişi müslüman ve şer'i manada ibadetini de yapıyorsa, bir üst mertebe olan tarîkate davettir. Eğer tarîkat ehli ise hakîkate davet etmektir. Hakîkat ehli ise ma'rifete davettir. Yani mutlaka bir üst derece vardır.

Zâhirdeki ezân-ı Muhammedi, bâtındaki Hakîkat-i Muhammediye ye davet etmektir.

Ayrıca bütün insanlık âlemi bu davete uymakla yükümlüdür. Çünkü Peygamber Efendimize Peygamberlik geldikten sonra, doğanların hepsi kıyamete kadar O nun ümmeti hükmündedirler, çünkü diğer peygamberlerin müddetleri dolmuş zaten bozulmuş olan akideleri tamamen nesih olmuş kaldırılmışlardır. Bu davete uyanlara "ümmeti icabet" uymayanlara da "ümmeti davet" denmektedir bu davet kıyamete kadar devam edecektir. Kıyametle beraber bu kapı kapanacak kim hangi itikatta ise orda "hâlid" kalıcı olacaktır.

(Terzi Baba Îmân sohbetinden.)

- F -

FE AHBEBTÜ :

(Küntü kenzen mahfiyyen fe ahbebtü en u'rafe fe halektül halke li uğrafe bihi.

Ben gizli bir hazine idim, bilinmekliğimi sevdim, arzu ettim ve

bu halkı, onunla bilinmekliğim için halkettim.) (6 Peygamber 4 Hz. Mûsâ Kelimullah (a.s.) sayfa 13).

"**Fe ahbebtü**" sevdim, arzu ettim ifadesi zâtı mutlakin âlemde ilk olarak faaliyete geçen sıfatının muhabbet (hub) sıfatı olduğunu bildirmektedir. Bu hadis-i kudside o kadar büyük ifadeler varki; yani ufuk açıcı. Ve hayatın faaliyete geçiş sıralarını da bize bildirmektedir.

İlk faaliyete geçen sıfat bütün âlemlerde muhabbet sıfatı, hubbiyettir. İşte bu da en geniş ma'nâ da Hakikat-i Muhammediyye'de zuhur ettiği ve bu sebeple Hakikat-i Muhammediyye de Hz. Muhammed'de nokta zuhur ettiğinden Peygamberimizin lâkabi "**Habib**"dir. Bu yüzden Cenab-ı Hakk'ın hubbiyyeti ilk olarak O'nun programına aksetti. Bu sebepten mahbubu İlâhi, habib, başka hiç bir varlıkta bu asli hususiyet yoktur.

Bütün varlıkta vardır, fakat vekâleten vardır. Peygamberimizde ise bu hubbiyyet asli olarak vardır. Bütün varlıkta var insanlar dahil, bilhassa O'nun ümmeti dahil, vekâleten vardır. Genelde vekâleten ama birey olarak bizlerde de asaleten vardır. Onun için ümmet-i Muhammed olmak bu yüzden de mutlaka gerekmektedir. Yoksa başka yoldan Allah'ın hubbiyyetine ermek mümkün değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

FE SALLİ Lİ RABBİKE VENHAR :

Salât dendiği zaman; namaz ,dua ,meleklerden af diye ifade edilir zâhirde. Fe sallî: namaz kıl hükmü genelde verilmektedir. **Fe sallî li rabbike: rabbîn için namaz kıl**. Genel ma'nâda biz; Allah için namaz kıl diye, yani abdiyyet mertebesinden ilâhlık, uluhiyyet mertebesine yönelme gibi anlarız. Ehl-i zâhir meallerde ve tefsirlerde böyle gözüküyor ve ifade ediliyor.

Halbuki orada iş'âri ve indî olarak fe sallî: namaz kıl, senin tahsisinde olan, sana tahsis edilmiş olan veyahut seni hükmünde tutan "fe sallî lirabbike, senin rabbine namaz kıl, senin rabbîn için namaz kıl".

Yani şöyle de diyebiliriz. Biraz hassas konu ama olsun, yeri gelmişken bakalım. Senin rabbîn için namaz kıl, senin için, kendin için namaz kıl demiyor. Ancak bu tefsirlerde rabbine namaz kıl (**ilâ**) hükmünde. Zahiren öyle de olabilir ama burda (**li-için**) tahsis olduğundan, rabbîn için. Yani; sendeki esmâ-i ilâhiyyenin nefsî olan, daha evvelce sana verilmiş ilâhi olan ama kişinin bunu esmâ-i nefsiyyeye çevirmiş olduğu, nefsi manada kullandığı sıfat-ı subutiyye ve diğer esmâları ve onların içerisinden senin rabb-i hassın olanı hakikatine döndürebilmen için, onun hayrına namaz kıl.

Yani beşerileştirdiğin o isimleri tekrar ulvileştir manasınadır. **Fe sallî li rabbike venhar** ve **O'nun için kurban kes**. Yani nefsi emmarenî,

levvameni, mülhimeni kes ve bu şekilde o esmâ-i ilâhiyenin hakikati ortaya çıkmış olsun. Yani onlar için yap bu işi. O namazı onlar için, yani rabbi hassın için kıl.

İşte kişi bu şekilde hakikat-i ilâhiyye üzerinde yavaş-yavaş idrakini arttırdıkça, çalışmalarına devam ettikçe; istiğfarlar, salavatlar, kelime-i tevhidler, esmâ-i ilâhiyyeler, dersi nereye geliyorsa bunlarla yavaş-yavaş kendindeki esmâ-i ilâhiyyeye rahmet etmiş olmakta. Çünkü o esmâ-i ilâhiyyeyi Cenâb-ı Hakk bize verdi.

Âdem baba ile "**ve alleme Âdemel esmâ-e küllehe**" (2/31) bize ilk öğretilen kimliğimize takılan, biz bilmesekte monte edilen esmâ-i ilâhiyyeyi aslına döndürmek zorundayız. Çünkü biz onu esmâ-i nefsiyye olarak kullanıyoruz. Nefsimizin hizmetinde kullanıyoruz. İşte esmâ-i ilâhiyyede istiyor ki; Hakk'ın indinde bizi kullan. Yani Hakk'ın indindeki gelişmelerimiz için bu isimleri, bu zenginliği kullan. Bu oluşumları, bu hükümleri, bu güçleri kullan.

İşte biz bu idrak üzere eğer namaz kılıyorsak rabbi hasımız için namaz kılmış oluyoruz. Yani rabbi hasımızı kemâle erdirmek için. Aslı zâten kemâlde, ama biz beşeriyete indirdiğimiz için onlara haksızlık etmiş olmaktayız.

Ne zaman ki, Cenâb-ı Hakk'ın tavsiye ettiği, Peygamberimizin de bize ilettiği, onların belirttiği yaşam sistemi içerisinde, ibadet ehli olarak hayatımızı sürdürmeye devam ederiz, her gün esmâ-i ilâhiyenin kadrini, kıymetini daha iyi anlamış, idrak etmiş ve hakikatlerini kendimize aktarmış oluruz.

Yani böylece bizim kullandığımız nefis sahasının sol tarafında değil, ruh sahasının sağ tarafında esmâ-i ilâhiyyeyi kullanmaya çalışmış olmaktayız. İşte burada bunun yapılması için de; Hakk'a yakınlık, ibadet ve kurb, kurbiyyet gerekli olduğundan bu âyet-i kerime bu yönüyle çok mühimdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

FERDİYYET :

Bütün bu âlemlerin şey'iyyeti bir bütün olduğu gibi, bizim varlığımızın da değişik teferruatı olan şey'iyyetlerimiz, yani yaptığımız işler, fiillerimiz, zuhura çıkardıklarımız, düşündüklerimiz ne varsa hepsi, esmâ-i ilâhiyye dahil içimizde mevcut olan, bunların hepsi bizim vitriyyetimizin aslıdır.

Yani ne kadar çok teferruat, bir sürü yeni kevn, işler yapmaktayız. Yani biz bir gibi, tek gibi gözüküyoruz ama, çok teferruatlı işler yapmaktayız. İşte bunların hepsini bizim varlığımızda "vitr" olarak toplayarak sonra bütün âleme bakıp bizdeki ruhun âlemdeki ruh, âlemdeki nur olduğunu da idrak ederek, ferd-i vahid olarak kendi

ferdiyyetimizi ilmi ma'nâda böyle düşünebiliriz.

Yalnız bu düşünceyi çok ileri götürmeyip tadında bırakmak lâzımdır. Çünkü içerisine başka yan düşünceler de girebilir, hayal, vehim karışır. bunu ilmi olarak bilmeliyiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

FIRKA-İ NÂCİYE :

Fırka-i nâciye; gerçek ma'nâda, bütün fırkaları eksikleriyle, fazlalarıyla birlikte kabul edip, kendi bünyesinde toplayan fırkanın ismidir.

Cem yoksa eğer bir yerde, orda nâciye olmaz. Bir fırka diyorsa ki; **"biz en güzelini yapıyoruz, şunlar şunu, bunlar bunu yanlış yapıyorlar"**, kendi bünyelerinde istedikleri kadar doğru olsunlar, diğer bünyeleri inkâr ettiklerinden fark ehli olmuş olurlar. Ve kesret, çokluk ehli olmuş olurlar. Çokluk ehli, fark ehli de nâciye olmaz, necat ehli olmaz.

İşte kişi; bütün bunları cem ettiği zaman, **"hepsinin haklı tarafları vardır, her bir grup Cenâb-ı Hakk'ın o mertebedeki bir zuhurudur"**, diye idrak ettiği zaman (birini diğerinin üstüne getirmeden) ve her mertebenin de hakkını verdiği zaman **fırka-i nâciye** odur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

FİR'AVUN'UN İDDİASI VE MANSUR'UN SÖZÜ :

"Ben sizin âlâ rabbınızım" (79/24) dedi Fir'avun. Bu bir iddia idi. Neden? Çünkü nefsten söylenmişti. Ancak Hallac-ı Mansur da aynı şeyi söyledi. Yalnız Hallac-ı Mansur **"ene rabbikümül âlâ"** demedi, **"ene-I Hakk"** dedi.

Aslında ikisi de Hakk'a dönen, yani kendinde bir Hakk varlığını belirten cümle idi. İkisi de bunu söylemekle asıldılar. Yani birisi ceza olarak suda asıldı, garkoldu, birisi de şeriat mertebesinde asıldı, kesildi. Yani bu sözü söylemek, genele açıldığı zaman her iki şekilde de suç unsuru olmaktadır.. Kişiler kendi kendine bunu tekrar edebilir.

Hallac-ı Mansur'un ise söylemesi iddia değildi. Fir'avun bunu nefsinden söylediği için bir iddia oldu. Yani hakikati olmadığı halde bunu böyle söylemesi iddia oldu. Yani kendinde olmayan bir şeyi söylemesi O'nun iddiası oldu. Ve bu iddia da tasdik edilecek bir iddia değildi. Ama Hallac-ı Mansur tabii olanı söyledi. Ene-I Hakk dedi.

Eğer bizler de her birerlerimiz bütün âlemde ne varsa, bütün insanlar ene-l Hakk deseler bilinçli olarak söyleseler doğruyu söylemiş olurlar, iddia olmaz. Fir'avn nefsinden söylediği için iddia olur ama, her birerlerimiz bunu bilinçli olarak söylediğimiz zaman iddia olmaz.

Ancak bir kimse cemaat içinde kendini üstün göstereyim diye bazı vasıflar alırsa o zaman iddia olur ve suç unsuru olur. Yani nefesine pay çıkarmak için bunu söyleser. Ama sâfiyetiyle söyleser veya idrak ederek söyleser iddia olmaz.

Çünkü; "**Cenâb-ı Hakk bu âlemleri Hakk olarak halketti**", (46/3) bakın âyeti kerimeye dayanan bir husustur. Ve her birerlerimiz de bu âlemin içersinde olduğumuzdan zâten Hakk olarak halk edildik. Peki o zaman enel Hakk demesi suç olur mu? Olmaz, zâten bu halde halkedildik. Ancak bunu nefsimize kaptırırsak, nefsani ma'nâda diğerlerine üstünlük taslamak için söyleser o zaman fir'avn oluruz. Yani küfür hükmüne girmiş oluruz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

-G-

GAYBA İMÂN :

Kişilerde, yani kişinin kendi varlığında olan, gaybı olarak bildiği, zannettiği şeylerin aslında şehâdetinin olduğunu idrâk etmesi ve o idrâk ile âlemlere bakması ve âlemin gaybını bu şekilde idrâk etmesi gayba îmandır.

Âyet-i kerîmede; **onlar ki gayba inanırlar**, (2/3) denilerek gayba îmandan bahsedilmektedir. Eğer gayb, mutlak görünmeyen, bilinmeyen bir yokluk olsaydı, ona îmân sadece hayali olurdu ve îmân şartı koşulmazdı. Ancak gayba îmân dendiği zaman bir gaybın da varlığı ispatlanmakta, gayb var ki îmân da isteniyor.

Bu âyet-i kerîmenin gerçeğini daha iyi anlayabilmek için "**ellezine yu'minune bil gaybi**" (2/3) âyetinde '**bilgaybi**' deki '**b**' ye ulaşmamız gerekecektir. Eğer '**b**' harfi olmasaydı '**el gaybi**' olarak okunması gerekecekti. '**b**' harfi birlikteliği ifade ediyor ve bağlantıyı kurmuş oluyor. '**b**' yi sadece harfi cer olarak görmeyip, harfi ma'nâ olarak görmek lâzımdır.

Kişinin kendinden yola çıkarak, kendi gaybını arayarak, âlemin gaybını anlaması kolay olur. Aklımız ve ruhumuz gaybda, aynı zamanda hem şuhûdda hem de gaybdadır. Oradaki '**b**' ile, kendi gaybımızla âlemin gaybına îmân ediyoruz, kendi gaybımızdan mîsal alarak âlemin gaybına îmân ediyoruz.

Varlığımızı oluşturan iki taraf vardır. Görünen ve görünmeyen.

Görünen tarafımız şehâdet, görünmeyen tarafımız ise gaybımızdır. Bu özelliklerimizi birleştirerek, yani iki halimizi de faaliyete geçirerek yaşamamız bizim irfanîyetimiz ve gönül zenginliğimiz olacaktır.

(Terzi Baba î mân sohbetinden.)

GAYBI ŞEHÂDETE DÖNÜŞTÜRMEK :

Onlar ki; kendilerinde varolan gaybları ile, kendi dışlarında olan gayba yani, görünmeyene î mân ederler. Her kişinin bir gaybı bir de şehâdeti vardır. Kim bunu idrâk ederse gaybını şehâdete dönüştürmüş olur. Bu durumda iki türlü verimli kazanç elde edilir.

Birincisi; zâhirimizle yaptığımız ibadetlerimiz ve çalışmalarımız olmakta.

İkincisi de; bu çalışmalara akıl, ruh ve nur kattığımızda köklü bir anlayış ortaya çıkmakta idrâk, anlayış ve meselelere vukûf genişlemektedir.

(Terzi Baba î mân sohbetinden.)

GÖNLÜN FAALİYETE GEÇMESİ :

Beşeriyet âleminde yaşayan bir kimsenin en öndeki kuvvetleri; ibadetlerinden meydana gelen güçleri, kuvvetleri, sevaplarıdır.

Ma'nâ âlemine geçmiş, orada hareket etmeye başlamış bir kimsede gönül faaliyete geçtiğinden, öncelikle itibar gönle geçmektedir. Tabiki o fiziki ibadetleri olmakla-yapmakla birlikte.

Ama daha evvelce gönül hareketlerinden haberi olmayan kişinin önceliği zâhir, şer'i ibadetleriydi. Gönül faaliyete geçtiği zaman, şer'i ibadetler ikinci, gönül hükümleri, hukukları birinci hale geçmekte ve böylece yer değiştirmektedir.

Melekler; "**Orada bozgunculuk yapacak kanlar akıtacak birini mi halk edeceksin? Oysa biz Seni yüceltiyoruz ve Seni devamlı takdîs ediyoruz**" (2/30) dediler.

Buradaki bozgunculuk yer değişmesidir. Biz de ibadetlerimizde Cenâb-ı Hakki fiziki, fiili ma'nâda yüceltiyoruz. Ama bu yüceltme hayali yüceltme oluyor. Çünkü mutlak ma'nâda, tanınmayan bir şeyin yüceltilmesi de o nisbette hayali olur.

Ama gönlün faaliyete geçmesiyle O mutlak varlığın hakikati ortaya çıktığından, o ilim çerçevesinde gönülde yoğunlaşma olmaktadır. O zaman ilmi değerlere daha çok yönelmekte ve böylece fiziki, zâhiri

olanla, ilâhi, bâtinî olanın yerleri değişmektedir. Meleklerin yani kuvvetlerin yerleri değişmektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

-H-

HAKİKAT AÇISINDAN BÂTILA BAKIŞ :

Bu âlemde bâtil diye bir şey yoktur. Gerçi zâhir bakımından âyet-i kerîmeye bu sözümüz terstir. Hak geldi bâtil gitti diyen âyet-i kerîmede bâtilin varlığı söylenir. Bâtil olan bizim hayalimizdir. Bu âlemde onun dışında bâtil olan hiç bir şey yoktur. Bâtil olan biziz, bizim hayalimizdeki zanni varlığımızdır.

Kim ki hakikatini idrak etti o zaman "bâtil gitti Hakk geldi." (17/81) Ancak zâhirde bunun görüntüsü; işte bir devlete müslümanlar girdiler eski küfür olan ehli bâtil oradan gitti islam geldi, îmân geldi diye yorumlanır. O da doğrudur. Ama birey olarak baktığımız zaman bâtil olan sadece bizim hayalimizdir ve cehennemde yanacak olan da odur. Hayal ve vehimdir.

Nusret Babam öyle derdi bir şiirinde;

**"Cennetinde gezen de ben,
Cehennemde yanan da ben".**

Yani zâti yönden söylendiğinde, cennette de cehennemde de Hakk' tan başka bir şey olmaz, olamazda zâten, ancak yukarıdan bakıldığı zaman böyledir.

Şehadet-ef'al âleminden bakınca ise, Cennet ve cehennem ehilleri nasıl vafedilmiş ise öyledir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HAKİKAT-İ ÂDEMİYYE :

Vücudumuz hücrelerden meydana gelen bir yapıdır. Ve bu hücrelerin hepsinin de kendine ait bir kimliği, şahsiyeti vardır. İşte bu hücre bir bakıma müstakil, bir bakıma külle bağlıdır. Bu cüzlerden küll dediğimiz varlık ortaya çıkmış. Onun sadece bir hücrelerine bakarak, hücreyi insan olarak kabul edersek yanılırız. Ama bütün olarak baktığımızda, hücreyi inkâr edersek yine yanılırız. Çünkü bütün, hücrelerden meydana gelmekte, ne hücreyi inkâr etmek mümkün, ne de hücrede kalıp bütünü

inkâr etmek mümkündür.

Bizlerde hakikat-i insaniyye, hakikat-i Âdem olarak, her birerlerimiz tek bir insanız. Ama insan varlığı içerisinde birey olarak birer cüzüz. Bir salkım üzüm tanelerden meydana geliyor. İşte bizde ruh-u İlâhi bir bütün olduğundan, her birerlerimiz o bütündeniz. Ruhun tevhîd hakikat-i içerisinde bir bütünüz ve esmâ-i İlâhiyyenin içerisinde bütünüz. Her bir esmâ-i İlâhiyye, her birerlerimizde ayrı olarak zuhur etmekte. Esmâ-i İlâhiyyenin, sıfat-ı İlâhiyyenin, ruhaniyyetin bütünlüğü içerisindeyiz. Ama fiziki olarak ayrı gibi görünüyoruz. Her birerlerimiz bir yönden küll, bir yönden cüzüz.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

HAKİKAT-İ MUHAMMEDİYYE ÂLEMİ :

Peygamberimiz "**kim ki beni gördü, ancak Hakk'ı gördü**" diyor. "**Ben Hakk'ım**" demiyor. Ne kadar nâzik bir ifade. Benlik içermeden tamamen mahviyyette olan ama bu mahviyyetin içerisinde olan müthiş bir asaleti göstermekte. Benliksiz ama işin hakikatini göstermekte. Ben Allah'ım diyebilirdi, bana bakan Hakk'ı görür diyor.

Mûseviyyet mertebesinde olduğu için koskoca bir ululazm peygambere bu yol kapalı, kavmine de kapalı. Ama ümmet-i Muhammed'e açık. **Bana bakan Hakk'ı görür**, diyor.

O halde biz Peygamberimizi müşahede etsek de etmesek de yani ru'yet yönü ile fizik olarak görsek de görmesek de, O'nun şahsına ma'nen bir bakışımız var. Yönelme var, izinde gitmek, arkasında gitmek var, söylediklerini kabullenmek ve yaşama geçirmek var. İşte bu O'nu görmek ma'nâsınadır. Görmeyenler arkasını dönen insanlar. Şu anda her zaman olduğu gibi kendi haliyle (fiziki haliyle olması zâten mümkün değildir) her mecliste hazır O. Zâten âlem Hakikat-i Muhammediyye âlemi. İçinde yaşıyoruz ruhen diyelim, fiziken de yaşıyoruz ama ma'nen diyelim biz buna, idrak ve şuur ile diyelim. İşte O'nu gören Hakk'ı görmüştür. Yedi Ha-Mim sureleri 7 mertebeden Hakikat-i Muhammediyyeyi anlatmakta. Ha-Mim harufu mukattalar Hakikat-i Muhammedi demektir. Diğer ifade ile Hakk olan Muhammed demektir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HAKİKAT-İ MUHAMMEDİYYE'NİN FEYZİ :

Her nerede ne varsa Hakikat-i Muhammediyye'nin feyzidir. Ama rahmâni feyzidir, ama beşeriyete dönük feyzidir, o yönleri ayrıdır. Peygamber Efendimiz'in o kadar çok mertebesi var ki, nur ve zulmet

dahil. Bazı kimseler O'nun nûraniyetinden yararlanarak sohbet yapıyorlar, konuşmalarını yapıyorlar, bazı kimseler de dünyaya dönük tarafından, yani; beşeriyetinden kaynaklı olarak yapıyorlar. İşte bu iki sohbet arasında büyük fark vardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

HAKK'AN MÜ'MİN :

Bütün hakikat-i İlâhiyyeyi idrak ederek îmân etmektir.

Bunun bir başka hakikati de; **Mü'min mü'minin aynasıdır**, hadis-i şerifindedir.

Mü'min Allah'ın isimlerindedir. Cenâb-ı Hakkın Mü'min esmâsıyla îmân ehli olan, mü'min vasfını almış olan Hakk'ın aynası olmaktadır. Ayrıca aynısı olmaktadır. Aynı zamanda, ne aynısı ne de gayrisidir.

Cenâb-ı Hakk'a gerçek bir mü'min ayna olduğu zaman, kendi gönül aynasında, Hakk'ın bütün esmâ-i İlâhiyyesini müşahede eder.

Îmân gönülde oluşan bir hususiyet, bir idraktır. Allah'ın Mü'min esmâsı, mü'min olan gönülde zuhura çıkar. İşte bu ayna faaliyete geçtikten sonra Cenâb-ı Hakk'ın diğer esmâlarını o aynada seyretmek mümkün olur.

Aynalık mü'minlikle başlıyor, mü'minlik ise kendi hakikatini idrak ederek yaşanan bir seyir olmaktadır. Mü'minlikle aynalık başlıyor, mü'min hakikatini idrak edende de, diğer esmâ-i İlâhiyye seyredilmeye başlanıyor. Mü'min hakikati ortaya çıkmayınca aynalık ortaya çıkmıyor, aynalık hakikati ortaya çıkmayınca da Cenâb-ı Hakk'ı seyr hususiyeti olmuyor.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

HAKK'I MÜŞAHEDE ETMEK :

Âyet : "Afakta ve kendi nefslerinde, âyetlerimizi onlara göstereceğiz ki Hakk olduğu açıktan kendilerine belli olsun."
(41/53)

Burası afak ve enfüsün birleştirilmeye başladığı enfüse doğru açılımın başladığı âyet-i kerimedir, tevhid-i ef'al mertebesidir. Âyet ne demek? Allah'ın işaretleri, kitabındaki bölümler. Enfüste olan âyetlerimizi demesi neyi ifade ediyor? Siz Kur'ansınız sizde âyetlerimiz var, âfakta da âyetlerimiz var. Âfaktaki âyetlere Kur'ân-ı tafsîlî denir. Yani bütün bu âlem tafsil olan tafsilatlandırılmış olan Kur'andır. Ve ayrıca âlem fiziki

Kur'andır.

İnsan da bu âlemdeki âyetlerin Uluhiyyet hakikatini bildirir. Bütün âlemdeki âyetler isimleri, sıfatları, fiilleri bildirir ama insan âyetlerin en büyüğüdür. Âyet-ül kübra. Ve o Uluhiyyet hakikatlerini bildiren âyettir.

"Hakk olduğu açıktan kendilerine belli olsun". Bu da müşahedeyi ilgilendirmekte. **"Âyetlerimizi onlara göstereceğiz".** (41/53)

Cenabı Hakk bunu söylüyor, vadediyor, göstereceğiz diyor, görürsünüz değil. Ama sebebini çalışmamıza bırakıyor. Göstereceğiz dediği zâten açıkta olanı göreceksiniz demektir, aynı zamanda Hakk olarak göreceksiniz.

Biz o **kefin** birini kaldırıpta **lâm-**ı koyduğumuz zaman Hakk olanı halkiyetimizle müşahede edeceğiz. Hakk olarak kendi kendini müşahede etmez. Halk olarak, bizim halk tarafımız olmasa zâten müşahede etmemiz mümkün olmaz. Yani varlığımızda mevcut olan Hakk'ı halk tarafımızla müşahede edeceğiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HAKK'IN VECHİ :

Doğu da batı da Allah'ındır, nereye dönerseniz Allah'ın isimlenmiş vechi oradadır, (2/115) diyor âyet-i kerîmede. Bakın şimdi bu âyet-i kerîmeyi gerçek ma'nâda idrak edememiş, ve yaşantısında sâbit kadem olamamış olan kimselerin burası tehlikeli anlayışlarından, tehlikeli durumlarından bir tanesidir. Bu âyet-i kerîmeyi kendi hakikatini bilmeden, anlamadan, Rabbini o mertebesi itibariyle tanımadan düstur olarak alan kimsenin, burada ayakları kayar. Neden? Çünkü âyet-i kerîmenin açık olarak ifade ettiği gibi nereye dönerseniz Hakk'ın vechi oradadır diye, her hangi bir şeyde Hakk'ı arayışta orada yoğunlaştırmak onu putperest eder.

Ama efendim âyet-i kerîme böyle diyor, her yerde Hakk'ın vechi var, ben de o veche döndüm, tamam kabul ettim orasını, tamam kabul ettin de bu kabul ediş, hayali ma'nâda bir kabul ediştir. Neden? Çünkü kişi kendi hakikatini gerçek ma'nâda idrak etmedikten sonra, bütün hayat onun için halen daha hayalidir. Çünkü kendi hayal durumunda olduğundan, üzerine kurduğu her türlü bilgi de hayaldir, hayalidir. Yani gerçek tahakkuku yoktur, lâfzîdir sadece. İşte bir şeyi lâfzen bilmek, onu Hakk'an yani hakikaten bilmek ma'nâsında değildir. Çocuklara da birçok şiirler ezberletiliyor, o çocuklar onun lâfzını söylüyor ama ne dediğinin farkında değildir, sadece ezberlediği şeyi söylüyor.

İşte tevhid ehliyiz diye, biz de bunları çocukların ezberlediği gibi ezberleyip söylüyoruz, Allah böyledir, şöyledir, nereye baksan Hakk'ın vechi oradadır diye. Söz doğru ama kişi daha o olgunluğa erişmediği için

tatbikatı kendisi için yanlış olmakta. Âyet-i kerîmelerin, gerçek ma'nâları, hakikatleri ve yaşantısıyla birlikte olunca ancak tatbikatı mümkündür. Aksi halde kişiyi yanlışlıklara itebilir. Onun için evvelâ nefis eğitimlerini alıp emmaresinden başlayarak nefsini tanımak, sâfiye ile kendi safiyetini bulup o sâfiyetin üzerine yani temizlenmiş bir arsanın üzerine de tevhid mertebeleri binasını kurmak, kişi için en isabetli, doğru bir hayat tarzı ve davranış olacaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HAKK'LA HAKK OLMAK :

Îmân bir kimliğe bağlıdır. Kimlik aradan kalkınca îmân kalmaz. Ve îmân'a ihtiyaçta kalmaz, **ikân** olur, Hakk'la Hakk olur. Hakk'la Hakk olunca da kişinin kendisi kalmadığından îmân edecek kimse de kalmaz. Bu hal îmânsızlık ve inkâr değildir, îmân'ın tam kemâlidir. O da İkândır, ikân-yakîn'dir o da Hakk'ın ta kendisidir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

HALİDİNE FİHÂ EBEDA :

"**Halidine fihâ ebeda**" (4/57) dediği zaman biz bunu taltif âyeti olarak görüyoruz. Tabi ehl-i zâhir için böyle olur. Yani; "**onlar cennette ebedi kalıcıdır, onlara cehennem diye bir şey yoktur**" diye anlaşılır, zâhir ifadesi itibariyle, şer'i ma'nâda meal olarak. Güzeldir, o hali de doğrudur. Ama hakikatı itibariyle bakıldığı zaman bulunduğu idrak üzere haliddir, kalıcıdır.

Çünkü beyin böyle kurgulanmış ve kapanmış. Ölüm denilen tadış ile kapanmış, bir daha açılmaz. O kilit burada açılıyor. Yani o sahaya girmenin kilidi ancak burada açılabilir. İşte o zaman kişi mücellâ bir aynaya dönüşüp, Âdem olma vasfını kazanıyor. Gönül aynasını ne kadar temiz tutarsa, Cenâb-ı Hakk'ın ef'ali tecellileri geldikçe, onları kabullendikçe kayda girmiş oluyor ve tevhid hakikatini ancak bu şekilde başlayabiliyor. Yoksa diğer şekliyle sadece lâfzi tevhidden bahseder dururuz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HAYAL-İ İLÂHİ :

Cenâb-ı Hakk bu âlemlerde kendini görmeyi diledi, yani müşahede etmeyi diledi. Çünkü bir ressam, bir mühendis içinde olan bilgileri sadece bilici olarak bilincinde yaşar, bunları görebilmesi, müşahedeye getirebilmesi için bir tuval lâzımdır. Yani onu yayacak, o bilgiyi ortaya getirecek saha lâzımdır.

İşte bütün bu âlemler, Allah'ın bir tuvali gibidir, yani resim sahası gibidir. Ve kendindeki bütün özellikleri seyretmeye başladı ki, bu hayal-i İlâhi, gerçek hayaldir. Bu da hayal, çünkü bu âlemler sabit olan bir varlık değil, kevn ve fesad, her an bozulmakta, yenilenmekte. O halde hayalden başka nedir ki?

Bu âlemde Allah'ın varlığından başka sâbit bir varlık yoktur. Böyle olunca bütün âlemler hayal âlemi. Yani Cenâb-ı Hakk'ın tasavvurunda meydana getirdiği, görmeyi dilediği ve yine kendi varlığında açığa çıkardığı âlemlerdir. İşte insanlar da Allah'ın küçük bir nüshası, bir kopyası olduğundan her birerlerimizde de bu özellikler vardır.

İşte her birerlerimiz evvelâ bir programı hayalimizde düzenliyoruz sonra da onu belirli şartlar içersinde tatbikata geçiriyoruz. İşte Allah'ın bütün bu âlemleri hayal etmesinin aslı kendini idrak edecek bir varlığı oluşturması, ve kendindeki hakikatleri seyretmesidir.

Bu âlemlerin içersinde kendisini hakikatiyle, hakkıyla idrak edecek, anlayabilecek hususide bir varlık halketti. Onun da ilk zuhuruna Âdem ismini verdi. Genelde üns, insandır olan ama, ilk zuhuruna Âdem ve halife ismini verdi.

İşte Cenâb-ı Hakk'ın varlığından bütün bu âlemlerin halkedilişine sebep de zâten Âdem'dir. Âdem'in yaşaması için bu âlemler halkedildi. Yani Allah'ın genel hayali, tasavvuru, idrakli bir sahanın, idrakli bir mahallin olması ve O'na ayna olmasıdır.

Nasıl ki; Cenâb-ı Hakk'ın kendi varlığında bu özellikler var, aynı hususiyet Âdem (a.s.)'a da geçti. Bu sefer Âdem de kendini seyredecek bir âlem, bir varlık tasavvur etti, hayal etti. Tabiki bunun zeminini Cenâb-ı Hakk hazırlamış oldu. "**Halâkaküm min nefsin vahidetin ve halaka minha zevceha**". (4/1) Ve kızlar ve oğlanlar, çoğaldılar diye âyet-i kerime ifade etmektedir.

Allah'ın hayalinden Âdem (a.s.), Âdem (a.s.)'in hayalinden Havva Ana'mız, Havva Ana'mızın hayalinden de çocukları meydana geldi. Silsile böyle, akış, aşağı doğru geliş. Şimdi kişinin rabbine ulaşması için bu seyri geri çevirmesi lâzım geliyor.

Çünkü rabden uzaklaşma oldu. Yani nüzul, inzal, inme. Bu binanın onuncu katından birinci katına inme gibi değil. Mevzunun hafifletilmesi, yani anlaşılacak hale gelmesi ve faaliyete geçmesi içindir.

Böylece kişiler yeryüzünde çoğaldılar ve Cenâb-ı Hakk onlara bu çokluğa bakmayın, kesrete bakmayın sizin aslınız bir diye bildirdi.

Peygamberler bu hakikatleri insanlara anlatmaya başladılar. Nihayet neticede Peygamber Efendimiz de bu hakikatleri tümüyle bildirdi. Âdem (a.s.)'dan alarak kendi hakikatlerini de ortaya koymak suretiyle bizlere aktarmaya başladı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsa (a.s.) sohbetinden).

HAYÂNIN HAKİKATİ :

Sözlüklerde; utanma, sıkılma ve Allah korkusu olarak tarif edilen **hayâ** hakikatte; kendinde olan tüm varlığını Hakka teslim edip, kendi nefesine mâl etmekten utanma, sıkılma ve Allah korkusudur.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

HAZRET-İ İNSAN :

Bu âlemler dahi a'maiyyette, a'demde (sevâd-ı azam, Zât-ül baht, mutlak karanlık) gizli iken, Ahadiyyetine tenezzül ederek, zât-ı mutlağın kendi dileği ile, aynı zamanda hakikat-i insaniyye olan mertebeye Vahidiyyetine, oradan Ulûhiyyetine, oradan Rahmâniyyetine, oradan Rubûbiyyetine ve oradan Melîkiyyetine tenezzülü ile, bütün isim ve sıfatlarının özelliklerini ve ma'nâlarını Hazret-i Şehâdette birey varlıklar olarak zuhura getirip, faaliyet sahasına yaydı. Ve zıt isimlerinin faaliyetleri ile de, hayat her mertebesi itibarıyla yaşanmaya başlanmış oldu.

Burası hazret-i şehâdet ve biz de hazret-i insanız. Bunu bilsek de, bilmesek de, bu âlem hazret-i âlem olduğundan, biz de içinde olduğumuzda hazret-i insanız. Aradaki fark, birinin bilmesi, birinin bilmemesidir. Bilmek ya da bilmemek, bu hakikati değiştirmiyor, ancak değişen, bunu bilmeyen yaşayamıyor. Bilen ayn, bilinen gayr, olduğundan. Kuvvede, iç bünyesinde zenginliği içinde kalıyor.

Her iki âlemde de geçerli olan bu ma'nevi değerlerin bilinmesi ve yaşanması bizlere gerçek Hakk'ın indinde, "halife İnsan" vasfımızı kazandırmış olacaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

HEPSİ HAKK'TANDIR :

Başınıza bir iyilik geldiği zaman bunu Allah'tan bilin. "**feminallah**" (4/79) Allah'tandır.

Başınıza her hangi bir seyyiat geldiği zaman, yani zorlanma geldiği zaman "**fe min nefsike**" bunu nefsinizden bilin. Yani nezaketen bile olsa. Ama nezaket bunu gerektiriyor. Başımıza bir eksiklik geldiği zaman biz bunu nefsimizin eksikliğinden, artı geldiği zaman Rabbimizin lutfundan bilelim. Ancak bütün fiilleri Hakk meydana getirdiğinden bunun hepsi de Hakk'tandır.

Şöyle diyebiliriz; "**hepsi Hakk'tandır**"ın bir başka yönden izahı: Başımıza gelen sıkıntılı haller nefsimiz tarafından, **Celâlî** isimlerin sebebiyle gelir. Güzel haller ise **Cemâlî** isimlerle gelir. **Celâlî** de **Cemâlî** de Hakk'ın isimlerinden olduğundan, dolayısıyla hepsi Hakk'tandır. Ama biz bir kötülük yaptysak Hakk bize bu kötülüğü yaptırdı diyemeyiz, o kendi eksikliğimizdendir ve sorumluluğumuz vardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HER BİRİMİZ ABDİYYET VE RUBUBİYYET YETİMLERİYİZ :

İnsanın iç bünyesindeki hâzırlık (hızırlık) hakikatleri, Mûsâ (a.s.) devresine, **lâ mevcude illâllah** tenzih mertebesine geldiği zaman ortaya çıkmaya başlıyor. Ki hayatın seyrinden, Kur'ân-ı Kerîmin bize bildirmesinden o anlaşılıyor.

(Bizlerin harabe olmuş beden binalarını az bir miktar sağlamlamak gerekiyor çünkü batınında, özünde büyük bir define var ve eğer bu define gizlenmez ise nefis onu kendi çıkarları için kullanacağından dolayı duvarı sağlamlaştırıyor.)

6 Peygamber 4 Hz. Mûsâ (a.s.) Sayfa 335.

Burada çok mühim hadiseler var. Şöyle; eğer o duvarı baştan sağlamlaştırmaz isek ki, bu duvar şeriat mertebesi duvardır, mani olan bir duvar değil, yani bazen derler ya; önümüze bir duvar çıktı mani oldu, bu o duvardan değil. Sağlam, yani koruma babında olan bir duvarı sağlamlaştırıyorlar. Orada harabe bir ev varmış, iki çocuğa aitmiş, bakan yokmuş ve altında bir define varmış. Hızır (a.s.) bunu farkedince duvarı kalınlaştırmış.

İşte bizim de bu beden duvarımızı sağlamlaştırmamız gerekiyor ki, içindeki hazine için. O hazinede yetimeyn, iki yetim hazineleridir. İşte o yetimler bizim kendi varlığımızda var. Hangisi o yetimler? Birisi **Rububiyet hakikatleri**, birisi de **Abdiyyet hakikatleridir**.

Yani Rububiyet hakikatleri derken, esmâ-i ilâhiyyenin bizdeki garipliği. Zâten onun bir kısmı yıkılmış, iblis kullanıyor. Rahmani kullanmamız gereken Rububiyet, esmâ-i ilahiyye zuhur ve tecellilerini iblis almış, kendi istikametinde kullanmakta. İşte onlar iblise kaptırılmadan bu beden duvarının sağlamlaştırılması gerekiyor ki, sonra o iki yetim gelip onları alsın ve İlâhi mirası kendi kullansın. Babalarından kalan miras nedir? Bu ilmi ledündür. Herbirimiz Abdiyyet ve Rububiyet yetimleriyiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HİKMETİN İZÂHI :

Bir şeyi yerli yerinde kullanmak maddi ma'nâda hikmettir. Ma'nevi ma'nâda hikmet nedir diye sorulursa; "Cenabı Hakk'tan vasıtasız alınan ilimdir."

Yalnız burada tehlike vardır, Hakk'tan mı geliyor, evhamdan mı, iblisten mi geliyor? Bunu ayırmak lâzımdır. Yani her aklımıza gelen Hakk'tan vasıtasız değildir, vasıtasız iblisten de olur. Onun için de irfani ölçüler gerekmektedir. İnsan söyle bir ölçü yapabilir; şeriat hükümlerine uygun ise, o Hakk'tandır. Şeriat dışında bir şey yaptırıyorsa veya yaptırmaya yönlendiriyor ise o iblistendir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

HZ. ÂDEM BU ÂLEMİN CİLÂSIDIR :

Yeryüzünde insanlar olmazdan evvel Cenâb-ı Hakk bu âlemlere sadece ef'al, esmâ, sıfat tecellilerinde bulunuyordu, çünkü zât tecellisini alacak, kendini onda seyredecek bir ayna yoktu. Âdem (a.s.) gelmeden evvel bu âlemler cilâlanmamış bir ayna şeklinde idi. Âdem (a.s.) bu âlemin cilası oldu. Cenâb-ı Hakk O'nda zâtıyla birlikte tecelli eyledi (**celâ**). Ancak hangi mertebeden? Âdemiyyet mertebesinden.

"**Ve nefahtü fi min ruhi**" (15/29) hakikatiyle ilk defa zuhurda olan varlıklara, Âdem ismiyle ve insan vasfıyla bir mahlûka Cenâb-ı Hakk'ın bu kadar büyük bir lütfu oldu. Âdem (a.s.) sureta mahlûk, hakikati itibariyle halîk olan insandı. Neden? Sureti itibarıyla mahlûk, "**ve nefahtü**"sü içinde olması itibariyle Halîk'ın, zâtî zuhur tecelli mahalli oldu. Yani Âdem (a.s.) kendisinde hem Uluhiyyet hem mahlukiyyet mertebeleri birlikte olan ilk varlık oldu.

F. H. De "venefahtü" tarif edilirken. "*Ruhu-l a'zam'ın ve ruhu-l kuds'ün mahlûka dönük yüzüdür.*" Diye ifade edilmiştir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

-İ-

İBRÂHİM (a.s.) BİR ÜMMETTİ :

İbrâhîm (a.s.) bir kişiydi, ama âyet-i kerîmede "**O başlı başına bir ümmetti**" (16/120) deniyor. Peki bir kişi nasıl bir ümmet olabilir?

İşte Cenâb-ı Hakk O'na halil olması dolayısıyla hullet, muhabbet ehli olması dolayısıyla esmâ-i hüsna elbisesini giydirdi üzerine ve her bir esmâ O'nun ümmeti oldu. Esmâ-i İlâhiyenin ma'nâsı olarak, her ma'nâ da, bir kimlik oluşturduğundan, ve o kimliklerin de bir zuhuru yani suret, şekil, görüntüsü olduğundan, lâtif bir görüntüsü olduğundan, O'nun arkasında esmâ-ül hüsna ümmeti vardı.

İbrâhîm (a.s.) ayağa kalktığı, namaza durduğu zaman, sanki kendi başına namaz kılıyormuş gibi idi. Ama aslında O'nun arkasında koskoca bir cemaat vardı. Esmâ-ül hüsna ümmeti arkasındaydı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

İBRÂHÎM (a.s.) IN DUASI :

Cenâb-ı Hakk İbrâhîm (a.s.)'a: "**Seni insanlara önder kılacağım**" dediği zaman, O da "**zürriyetimden de imamlar getir**" (2/124) diye dua etmiştir. İşte bu dua kıyamete kadar O'nun izinde olan bizler de dahil, bizlere edilmiş duasıdır.

Yani her birerlerimizin her bir peygamber hazeratından hisselerimiz vardır. İbrahim (a.s.)'dan ise bilhassa vardır, daha çok olarak vardır.

Ettehiyyatüde selâm verileceği zaman, salâvatlardan sonra, okuduğumuz dualar: "**Rabbenâ âtinâ fiddünya haseneten ve fil âhirati haseneten ve kınâ azabennar**" (2/201) "**Rabbicalni mukimes-saelâti ve min zürriyeti rabbenâ ve tekabbel dua. Rabbenâğfirli velivalideyye velil mü'minine yevme yekumül hisab.**" (14/40-41)

Bunlar aileyi birbirine zincirleyip, kenetleyip bağlamaktadır.

Rabbic'alni; beni kıl,

Mukimessalâti; namaz ehli,

Ve min zürriyeti; yani zürriyetimi de namaz ehli kıl diyor, bir sonraki zürriyetimize bağlamış oluyor.

Rabbenâğ firli velivalideyye velil mü'minine yevme yekumül hisab. Validelerime de, mü'minlere de rahmet eyle. Böylece hem evlâtlara bağlandı hem de ebeveyne anne, babaya, yukardakilere de bağlandı.

Nesil olarak her birerlerimiz aynı şekilde devam etmiş olsak, nasıl bir aile birliği, zincirleme bağlantı olur. Bu ailenin ne ahret, ne de dünya da kopması mümkün değildir. Ma'nâ olarak iyi niyetle hepsi birbirine Hakk'tan yardım istemiş oluyorlar. Bunlar bize İbrâhîm (a.s.)'dan gelen ma'nevî mirastır. Tahiyatın sonun da İbrâhîmiyyet mertebesinin âyetlerini okuyoruz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

İBRÂHÎM PEYGAMBERİN MÜŞAHEDESİ:

İbrâhîm (a.s) kendi devrinde Mûseviyyet, İseviyyet ve Muhammediyyet mertebelerini bilmediği için, hayata sadece kendi mertebesinden bakmakta ve müşahedeyi oradan idrak etmekteydi. Yani, çalışarak bir şeylere sahip olması gerekiyordu. Nakil olarak değil, kavminden gelen şartlanmış bir tanrı bilgisiyle değil, bunlar gerçek tanrıyı arama yolundaki çalışmalarıydı.

Evvelâ, "**gece bastırınca bir yıldız gördü.**" Yıldız bilindiği gibi bir bakıma nefsi emmareyi ifade etmektedir, yıldız batınca. "**batanları sevmem**" dedi. (6/76) bir bakıma da yıldız kişinin kendi halini, yani gönül halini ifade etmektedir. Kamer ondan daha büyük, Nur-u Muhammedi'yi ifade etmekte. Daha sonra güneş de, hakikat-i ilâhiyyeyi ifade etmektedir. Ancak bunlar ilâhi ma'nâ da böyle bilindiğinde bu hakikatleri ortaya getirmektedir. Nefsi ma'nâ da bilindiğinde, hepsi nefsi oluşumlar olur. Yani kişinin kendi nefsi benliğini arttırıcı unsurlardır.

İbrâhîm (a.s) bütün bu aşamalardan geçerek, "**bunları vareden benim rabbimdir**" kanaatine ulaşınca gerçek tevhîdi bulmuş oldu. Bunlara bakması; âyetlerde geçtiği üzere "**göstereceğiz**" (41/53) hükmüdür. İşte Cenâb-ı Hakk yıldızın, ayın ve güneşin zâhirinden bâtınına geçirterek, bâtın hakikatini böylece O'na göstermiş oluyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

NOT= Yıldız hakkında daha geniş bilgi isteyenler,(37/53) necm suresi isimli kitabımızı siteden indirip bakabilirler. (T. B.)

İKÂN VE YAKÎN :

Muhyiddin Arabî Hazretleri; "**el yakînü hüvel Hakk.**" demiştir. Yani; ef'aliyle, esmâsıyla, sıfatıyla, zâtıyla Hakkın ta kendisi yakîn halidir.

İttika ; sakınmak demektir.

Ancak zât mertebesindeki ittika yakîn halidir. Ef'al mertebesindeki ittika yakînle ilgili değildir. Çünkü yaşam ve idrak sahaları ayrıdır.

Ef'al âleminde; şariat mertebesinde, haramlardan, şüphelilerden sakınmak.

Esmâ âleminde; yani tarîkat mertebesinde, duygusuz kalmaktan sakınmak, muhabbetin azalmasından sakınmak.

Sıfat mertebesinde; yani hakikat mertebesinde; bütün varlıkta Hakk'ın isimlerinin zuhuru olduğunu görememekten sakınmak.

Zât mertebesindeki ittika ise; Allah'ın varlığından, zâtının varlığından gaflette kalmaktan sakınmaktır.

Bütün âlemde Allah'ın zâtının zuhuru olduğunu mutlak ma'nâ da müşahede ettiğimizde, aynı zuhurun kendi varlığımızda da var olduğunu idrak etmek zât mertebesinin ittikasıdır. Bu anlayıştan düşmekten sakınmaktır.

Bu hakikat, tüm olan tevhîd-i zât mertebesindeki anlayış, **İKÂN** dır. Burada îmâna yer ve gerek kalmaz. Kişi yoktur ki îmânı olsun.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

İKRAM - İHSÂN :

İkrâmın en büyüğü, kendi hakikatının kişinin kendisine ikrâm ve ihsân edilmesidir. Bundan daha büyük bir ikrâm ve ihsân olmaz. İhsânın gerçek hali budur.

İhsân etmek; yardımda bulunmak, bir fakire hediye vermek, yemek vermek, üstünü giyindirmek vb. şeylerdir, bunların hepsi ihsân hükmündedir. Yani karşılık beklemeden vermek. Bu bir bakıma yardım-laşmadır.

Gerçek ihsânın ifâdesi de; kişiye kendi zâtını tanıtmak, kendinin ne olduğunu ihsân etmek, Ru'yetullah'ı anlatmaktır. İhsânın gerçek ma'nâsı Cibrîl hadisinde belirtilen Ru'yetullah'ın yolunu açmaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

İLÂHÎ HAYAL :

İnsanda hayal kudreti vardır, ancak bu hayali kullanırken gerçeklere yardımcı olacak bir hayal kurgulaması lâzımdır. Yoksa hayalin hayalini kurgulamak değil, bu nefs-i emmarenin işidir. Yani olmayan bir şeyi hayal etmek. Ama ilâhi hayal ise olan bir şeyi daha güzel yaklaştırmak, anlamak için bir sistem kullanmaktır.

Aslında bu âlemlerin de hepsi böyle bir hayal kurgudur, ne varsa bu âlemde hepsi hayal, ancak bu ilâhi hayaldir. Yani Allah'ın hayali. İsmi hayal ama kendisi gerçektir. Ama Allah'a göre hayal, bize göre gerçek.

İşte nefsî ma'nâda yaşayan kişinin hayali nefsî hayal olmakta. Ve bu sebepten dolayı da aslı olmamakta. Bu âlemler de hayal ama, aslı Allah'ın olan bir hayal. İşte bu hayal âleminin, bu sonsuzluklukların içinde bizim de bunları idrak ederek anlamamız ve bu gerçek olan hayal oyununa şuurlu olarak dahil olmamız gerekiyor. İşte o zaman kişi, batin sahasına nüfuz ettiğinden, suretiyle zâhirde, hakikatiyle batinde yaşamış olmakta. Ve hiç birini de birbirine tesir ettirtmeden. Yani her ikisini de kendi sahasında kullanarak, birbirine karıştırmadan anlamaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

İLÂHÎ TESHİR :

Cenâb-ı Hakk arzusu, murâdı olan; "**Beni bilsinler, Beni tanısınlar**" diye insanı halketti. Evvelâ, insanın yaşaması için bu dünyaları halketti. İnsan için bu âlemler halkedildi. Diyor ya; "**size bu varlıkları teshir ettim, musahhar kıldım**". Burada teshir sözünü çok iyi anlamak lâzımdır. Muhyiddîn-i Arabî Hz. Bu kelimeyi çok güzel kullanmıştır. Teshir kelimesinin; **gözünü bağladı, sihirledi** anlamı nefsâni ma'nâda kullanılan halidir.

Muhyiddîn-i Arabî Hz.; İlâhi teshirle bütün bu varlıkların insanın tesirine bırakılmasından bahsediyor. Teshir, sihirlenmiş yani büyülenmiş gibi bütün varlıklar insanın emrine verilmiştir, insanlara koşarlar. Ama biz kendi varlığımızın farkında olmadığımızdan bunun da farkında değiliz.

Varlıkların insanın emrine verilmesi hakkında birçok âyet-i kerime vardır. İşte bütün bu âlemler insana müştâk, muhabbetli, ona yönelmektedirler. Çünkü insan muhabbete hedefdir. Bununla birlikte insanın da, Hakk'a müştâk olması, ve onu kandine muhabbet hedefi seçmesi gerekmektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

İMÂN :

Îmân özet olarak; Allah'ın gönderdiklerini dil ile ikrâr, kalb ile tasdîk etmektir. Ancak bu husus kelâmî olarak söylenmektedir. Dil ile ikrâr bölümünü dilimizle söylüyoruz, ancak kalp ile tasdîk bölümü meçhûlde kalıyor. Çünkü kendi hakikatimizi, Allah'ın hakikatini bilmiyoruz. Tanınmayan, bilinmeyen bir şeyi tasdîk etmek mümkün değildir, ancak iyi niyetle hayali bir tasdîk olur.

Kalbin tasdîk etmesi demek; evvela o kalbin kendini bilmesi, tasdîk edecek vasfı kendinde bulması ve sonra tasdîk edeceği şeyi de bilmesidir. Yoksa gönlümüzde ne varsa onu tasdîk ederiz Allah'ı değil. Sevdiğimiz ne ise rabbimiz o olur. Tasdîk çok önemli bir meseledir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

ÎMÂNIN HAKİKATİ :

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Zeyd bin Hârise isimli evlatlığına;
Yâ Hârise nasılsın, bugün nasıl sabahladın? diye sordular.
O da cevâben; Hakkan mü'min olarak sabahladım dedi.
Buyurdular ki;

Herşeyin bir hakikati vardır. Senin îmânının hakikati nedir, yâ Hârise?

Hârise dedi ki ;

Nefsimi dünyadan uzaklaştırdım. İndimde taşı, toprağı, altını ve gümüşü müsâvi oldu. Gündüz susuz ve gece uykusuz oldum. Açıktan açığa Rabbimin arşına nazar ediyorum. Ve ehl-i cennete nazar ediyorum ki, birbirlerini ziyaret ederler. Ve ehl-i cehenneme nazar ediyorum birbirlerine havlarlar.

Efendimiz (s.a.v.);

Doğru söyledin, fakat fâş etme, dediler.

Îmânımızın hakikatini idrak edebilmek ve bunu yaşatabilmenin birinci şartı, nefsi dünyadan uzaklaştırmaktır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

ÎMÂNIN MERTEBELERİ :

İnsanlık seyrinin gelişiminde, îmânın da seyir mertebeleri vardır. Yani Âdem (a.s.) devrindeki Allah bilinci ne kadar ise, o mertebenin Allah bilinci de o kadardır. Yani kendinden sonraki mertebeler daha henüz oluşmadığından, îmân da o mertebesi kadardır. Ümmet-i Muhammed, îmânın bütün mertebelerini bilen bir ümmettir. Kemâliyle îmân, dört mertebe de (**ef'âl, esmâ, sıfât, zât**) mertebeleri itibariyledir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

NOT= İmân hakkında daha geniş bilgi (72-İmân ve İkân) isimli kitabımızda mevcuttur, dileyen siteden indirip okuyabilirler. (T. B.)

İNSANIN HALKEDİLİŞ SEBEBİ :

İnsan daha halkedilmezden evvel, Âdem (a.s.) yeryüzüne inmezden evvel bu âlemde O'nun yaşaması için herşey hazırlanmıştı. Fakat bu

âlemde hazırlanan o şeyler kendilerini bilmiyorlardı, ve şuurları yoktu. Allah'ın varlığından da haberleri yoktu. Haberleri olsa da şuur olarak değil, tabii olarak vardı. Çünkü âlemde ne varsa, hepside onlardan zuhurda, ama bunlar kendi varlıklarının farkında değildiler. Çünkü bireysel şuurları yoktu.

İşte bütün bunların bilinmesi için bir bilen lâzımdı, bilene ihtiyaç vardı. Bu bilen de şuurlu bir varlık olan, **Âdem** ismiyle insan zuhuru olacaktı. Cenâb-ı Hakk kendinin bilinmekliğini istediği için insanı halketti. İnsandan başkasının Allah'ı bilmesi mümkün değildir. Çünkü Cenâb-ı Hakk insanı kendi zâtından halketti. Dolayısıyla O'nu bilmek, tanımak, anlamak yolu insana açıktır. **Ayn**'i çünkü O'nun. **Ve nefahtü fihi min ruhi;** (15/29) kendi ruhundan üflemesiyle, ef'âlinden ef'âlini, esmâsından esmâsını, sıfatından sıfatını, zâtından zâtını vererek insanda o kemalâtı ortaya getirdi. Yani kendi zuhur kemalâtını ortaya getirdi. İşte bunun için insan halkedildi. Ve Zâti tecellinin mahalli oldu.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

İNSANIN İÇİNDEKİ İLÂHİ SAHANIN AÇILMASI :

İçimizdeki ilâhi sahanın açılmış olmasıyla mertebeler o sahada, o mahalde zuhura çıkmaktadır. Nasıl ki Cenâb-ı Hakk kendini seyretmek için bütün bu âlemleri halketti, bir halkediliş var. İşte bizim de kendimizdeki hakikatleri seyretmemiz için kendi gönül âlemimizde yeni bir seyir, yeni bir saha, yeni bir oluşum açmamız gerekmekte. Bizde o saha mevcuttur.

Ancak o saha kilitlenmiş olduğu için üstüne birçok maddi ma'nâda malzemeler doldurulduğu için o kap atıl vaziyette, çalışamaz vaziyette olmuş. Ve nefis hayvanları, güçleri tarafından istilâ edilmiş. İşte bu yüzden yeni başladığında ittifakla herkes hayvanlarla boğuşmaktadırlar.

Neden? Çünkü sistem aynı, herkeste sistem aynı. Bu da sistemin gerçek olduğunu açık olarak ifade etmektedir. Bu işlerle hiç ilgisi olmayan bir insan, bir vesileyle sâlik olmaya geliyor. Onun da ilk gördüğü, ilk yaptığı şeyler uğraşmak, savaş, korku, sıkıntı, kaçmak, kovalamak bunlar oluyor. Neden? Çünkü orayı sahiplenen varlıklar yerlerini bırakmak istemiyorlar. İşte bize de lâzım olan o istilâ edilmiş sahayı kurtarıp genişletmektir.

Rüyada öldürdüğümüz hayvanlar, oraya daha evvel sahip olan kimseler, varlıklardır. İşte onun için zaman zaman deriz, rüyada öldürülen hayvanlar günah olmaz. Dışardaki hayvanlar gibi değildir, çünkü onların hükmü, hayaldirler.

Zaman içerisinde yavaş yavaş kişi o sahaya nüfus etmeye başladığında ilk oluşan kişide Âdemiyyet mertebesi, Âdemiyyet iskelesidir. Âdemi ma'nânın hayal cennetinden beden arzına indirilmesi. Eğer bu idrak edilmezse, allâme derviş olursa irfan dervişliğiyle ilgisi

yoktur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

İNSANLIK SEYRİNİ BİREYİN TATBİKİ :

Her peygamberin kavmine ait, kavmini ilgilendiren tebliğleri vardır. Seyr-i süluk yolunda Âdem (a.s.)'dan başlayarak Muhammed (a.s.)'a kadar gelen seyri, kişinin kendi bünyesinde tatbik etmesi gerekiyor. İnsanlık seyri nasıl gelmişse, aynı seyri birey olarak da geçirmemiz gerekiyor. Tabi her birerlerimizin ömrünün 10 bin, 8 bin sene sürmesi mümkün olmadığından, kendi dar süremiz içerisinde daha kısa vadelerle bu meratibi geçmemiz gerekiyor.

Peygamberler âlem şümul olarak, yani ümmetlerine, dışarıya dönük faaliyet göstermekteydiler. Bizlerin ise kendimize dönük olarak bu faaliyeti göstermemiz gerekiyor. O zaman her mertebede aklımız o mertebenin peygamberi hükmünde olmakta, eğitilmiş aklımız yalnız. Beşer aklımız nefsanîliğin hükmü içerisinde, o bedeni kullanmaktadır. Bu eğitilmiş aklımız; her mertebede ilerlemekte, gelişmekte. İlerlediği geliştirdiği kadar da ilmi artmakta, yolunda ileriye doğru gitmiş olmaktadır.

Ortada bir peygamberlik makamı vardır, peygamberlerin de tebliğ ettiği bir kavmi (ümmet Peygamber Efendimize aittir) var. O zaman insanın varlığında pek çok mertebe vardır. Ne var âlemde o var Âdemde demişlerdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

İRFÂNÎ BAKIŞ :

Bu âlemlerdeki yaşam, genel ve özel olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel olanı toplu bakış, özel olanı ise ferdi bakıştır. **İrfâniyet** genelden özele ve özelden genele geçişi idrak ve her ikisini bir arada yaşayabilmektir.

Yani, vahdette kesreti, teklikte çokluğu – çoklukta tekliği yaşamak. İrfâniyet bunu gerektirmekte ve bunu yaşatmaktadır. İşte bizlere gerçekte lâzım olan bu iki yönlü yaşam idrakidir ki; cüzde küllü, parçada bütünü ve bütünde parçayı idrâk etmektir. Çünkü cüz küllden ve küll de cüzden ayrı değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

İRFÂNİYYET VE SEVGİ :

Herkesin içinde bir sevgi var, muhabbet var ama nereye yönelmişse ilk olarak kanalı oraya gitmektedir. Bir sürü sevgi türleri var bu âlemde. Ef'al sevgisi, esmâ sevgisi, sıfat, zât mertebelerinin sevgisi. Daha aşağıya doğru beşeriyet, nefsi emmare sevgileri vardır. Kim hangi yönde gitmişse onun peşinde, onun kulu olmuş olmaktadır.

Ancak bunlar varlıkta hiç bir şey sevmeyecek ma'nâsına değildir. Ama kişi, gerçek hubbiyyetinin Hakk olduğunu, istikametinin de O olduğunu bildikten sonra, diğer muhabbetleri arkasından geldiğinde, bunun bir mahzuru yoktur, ve zâten o gerekmektedir. Kişi çocuklarını sever, eşini, annesini, babasını, akrabalarını sever. Yerli yerince olan sevgiler zarar vermez. Onun için sevginin dahi iradeyle olması lâzımdır.

Gerçi bazı sevgiler irade dışıdır. Ama insan sonra onun eksilerini, zararlarını görür. Bilinçli sevgi, irfaniyyet sıfatı, arifiyyet sıfatı ile güzeldir. Çünkü Cenab-ı Hakk "*fe ahbebtü*" diyor. Sevginin kaynağı, ilk yeryüzünde, âlemlerde bu hadis-i şerifle belirtiliyor. "*Ben sevdim*". Allah'ın kendisi bir şey seviyorsa eğer, kulları da sevecektir. Sıfatı olduğundan insanlara bu aktarılacaktır.

Ancak ilk sevginin, varlığını ortaya getirene olması lâzımkı, bu da vicdan borcudur. Bizi varedene sevgimiz, varedilenden daha az ise, Müntakim ismi gelir yakamıza yapışır. Bunu da unutmamalım.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

İSEVİYYET MERTEBESİ VE ZÂTÎ TECELLİ HAKİKATİ :

"İseviyyet mertebesi Muhammediyyet mertebesine en yakın mertebedir. Îsâ kelimesindeki "ayn" harfi; göz, kaynak, asıl demektir, "sin" harfi ise; insan demektir. Bu mertebenin özelliği, yaşantısı, kendi varlığında ilk defa Hakk'ın varlığını müşahede etmiş olmasıdır. (6 Peygamber 5 Hz. Îsâ Ruhullah (a.s.) kitabından. Sayfa 127)."

Bütün âlemlerde, yani bizim dünya âlemimizde Îsâ (a.s.)'a gelinceye kadar Cenâb-ı Hakk daha henüz zâtıyla bir varlıkta zuhur etmemiştir.

İbrâhîm (a.s.) **devrinde** Allah'ın insanı duyma süreci başlamıştı. Hani "*Sen bizim dualarımızı duyarsın,*" **İşiten ve bilensin**" (2/127) diye dua ediyorlardı. Böylece bizler de zaman zaman dua yaparız.

Mûsâ (a.s.) **devrinde** insanın Allah'ı duyma devri başlamıştır.

İsa (a.s.) **mertebesinde** de Cenâb-ı Hakk'ı görme mertebesi ve kişilerde zâtî tecelli zuhuru hakikati ortaya çıkmıştır. İşte Cenâb-ı Hakk'ın orda zâtî zuhurunun olması O'nu batılların Allah'tır diye nitelenmesine sebep oldu.

Yani İsâ (a.s.) da gördükleri olağan üstü hadiselerden dolayı O Allah'tır dediler. Birçok yorumlarla Eba, Ebi ve Ruh-u Kudüs diye tarif etmeye çalıştılar. Ama O'nun hakikatini bir türlü ortaya koyamadılar.

"Mûsâ (a.s.) ilk defa Hakk'ın sözünü, sesini Tur dağında duydu. İsâ (a.s.) Hakk'ı ilk defa kendi varlığında müşahede etti. Muhammed (s.a.v.) de ise 13 ve hakikatleri her mertebeden bütün haşmetiyle zuhur etti. (6 Peygamber (5) Hz. İsâ Ruhullah (a.s.) kitabından. Sayfa 127)."

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

İZÂFÎ GAYB, MUTLAK GAYB :

İkinci mertebede (esmâ mertebesi) îmân gayba olacaktır. Ancak buradaki îmân aslında şuhûda îmân anlamını taşır. Aklımızı, ruhumuzu, nurumuzu göremediğimiz, yani madde müşahedesini yapamadığımız halde, faaliyetlerini müşahede ediyoruz. Bu şekilde bilince gelmiş olana **izâfi gayb** denir.

Zât mertebesinde gayba îmân mutlak ma'nâda geçerlidir ve gereklidir. Mutlak gayba ne akılla, ne duygularla hiç bir şekilde ulaşılması mümkün değildir. Burası Ahadiyet mertebesidir. "**Yü'minüne bil gaybi**" (2/3) hakikati zât mertebesi itibarıyla burasıdır. Esmâ mertebesi yönünden zuhura çıkması izâfi gayb yani, idrak edemeyene göre gayb, idrak edene göre müşahededir. Tenzihî de bu itibar ile anlayabiliriz.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

-K-

KADER KONUSUNA HZ. MÛSÂ VE HÂRUN ÇERÇEVESİNDEN BİR BAKIŞ :

"Ve ailemden bana bir yardımcı kıl" (Ta Ha 20/29.)

"Kardeşim Harun" (Ta Ha 20/30).

(Bu talepte gerçekten ince bir hakikat vardır. Daha evvelce Hârûn'un (a.s.) bu işlerle hiç tecrübesi ve İlâhî bir işareti olmadığı halde, Mûsâ'nın talebi, bazı işlerin bu âlemde de düzenlendiği hakikatine bir ışık tutmaktadır. Yani bütün her şeyin hiç eksiksiz esmâ âleminde düzenlenmeyip, yeri geldiğinde

ihtiyaç halinde bu âlemde de oluşturulup faaliyete geçirildiği de ifade edilmektedir. Mûsâ (a.s.) Hakk tarafından bâtında, Harun ise Mûsâ (a.s.) tarafından zâhirde seçilmiştir.) 6 Peygamber Hz. Musa 4 Sayfa 125.

Bakın şu husus oldukça mühimdir, gerçi hangisi mühim değildir ama, burası kaza ve kader hakkında çok mühim bir ölçüdür. Bakın Mûsâ (a.s.) Hakk tarafından bâtında, yani ezelde seçilmiş, Harun (a.s.) ise Mûsâ (a.s.) tarafından zâhirde seçilmiştir. Yani Hârûn'un (a.s.) peygamber olmasına sebep Mûsâ (a.s.) dir. Yani bu dünyada programlanmıştır, dünyada hükmedilmiştir. Bunlar kaza ve kader hakkında, Hiç düşünmediğimiz şeylerdir.

Kaza ve kader sadece bâtın âleminde oluşturulmuyor. Allah benim kaderimi böyle yazmış, ben de böyle yaptım demek kolaydır, mesuliyetten kaçmaktan başka bir şey değildir. Kişi bazı yerde kaderini kendi çizebiliyor. İşte bunlar açık ifadeler. Yani buranın hadiseler müdahil olduğunu ve hadiseler üzerinde olumlu veya olumsuz, sebepleri meydana getirdiğini, açık olarak anlatıyor, ki zâten adaletli olanı da budur.

Eğer mutlak ma'nâda her şey yukarda yazılıp burda tatbikatı olsaydı, biz halife değil memur olurduk. Yani kazanın, kazayı zuhura getirecek memurları olurduk. O zaman ne cennet ne cehennem olurdu. Ne Âdem olurdu ismimiz, ne halife olurdu. Sadece diğer varlıklar gibi zuhur yeri olurduk, bize ait bir kimliğimiz olmazdı.

Eğer lâtif ma'nâda olsaydık isimlerimize melek derlerdi, kesif ma'nâda olsaydık hayvan derlerdi. Ne meleklerin ne hayvanların ahiret diye bir neticeleri yoktur, ama insanın vardır. İnsanın ahiretinin olması mes'uliyetinin olmasıdır. Mesuliyeti olan bir kimse görevli olan bir kimsedir, ve aynı zamanda müstakil olan kimsedir, istiklâl sahibidir. İstiklâli olmayanın mes'uliyeti de olmaz. Mes'uliyeti olsa da âmirin yanında memur hükmündedir. O da yaptığından sorumlu tutulamaz.

(Bu da gösteriyor ki kazâ ve kader sadece bâtın âleminde oluşturulmuyor. Bu âleminde kaderin oluşmasında tesirinin varlığı gerçektir. Eğer kişinin yaptığı ve yapacağı bütün fiilleri bâtın âleminde düzenlenmiş oluyor ise, bu "cebriyye"dir. Kişi bütün fiillerini sadece kendi oluşturuyor ise bu da "mütezele"dir.) 6 Peygamber Hz. Mûsâ Sayfa 125.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KADR-Ü KIYMETİMİZİ ANLAMAMIZ :

Bize büyük bir lutufta bulunduğunu bilip, kendi kadir kıymetimizi anlamamız gerekir. Kadir gecesinden kasıt bir bakıma zâhirde, dışarda olan kadir gecesini ve Peygamberimizin o gecesini yad etmek olduğu gibi, aynı zamanda kadir ve kıymetimizi bilmemizdir. Kadir suresi "**Vema**

edrake ma leyletül kadr" (97/2) ne kadar açık ve ne kadar muhteşem ve alabilene ne kadar muazzam bir çiçek demeti veya muhabbet demeti. Veya irfaniyet örneğidir.

Derk etmedin mi? diyor, idrakten bahsediyor. O gece şu kadar namaz kıldın bu kadar namaz kıldın, iyi yaptın demiyor. **Derk**, yani idrak etmek. **İdrak etmek dediği**, *şey'in hakikatine nüfuz etmektir*. İşte bir âyetin hakikatine nüfuz ettiğimiz zaman biz ancak o âyetin nezaketini yerine getirmiş oluyoruz. Nezaket-i İlâhiyi. Çünkü o âyetten, o satırdan, o ibareden murad onu bin defa tekrar etmek değil, bir defa, beş defa okuyup ama idrak etmektir. Kur'an okumak ve Kur'an'a olan hürmet O'nu anlamaktır. Anlamadığımız zaman o ezberciliktir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KALB İLE TAsDİK :

Kalb ile tasdik, sadece lâfız ile oluşacak bir şey değildir. Kişi evvelâ görecektir, müşahede edecektir, içine sinecektir.

Âleme bakıp göreceğiz, bu âlemin hakikatini idrâk edeceğiz. Cenâb-ı Hakk'ın her varlıktaki zuhurunu, fiillerini, isimlerini, sıfatlarını göreceğiz, ondan sonra da tasdik edeceğiz. Bu kendi varlığının zuhura çıkmış hâlidir diye ve mutmain olacağız.

İşte bu tasdiki yapmak için Allah'ı ve bütün mertebeleri bilmemiz gerekiyor. Bu anlayış içerisinde "***eshedü en lâilâhe illâllah***" dediğimiz de kalbimiz bunu tasdik ediyor.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

KELÂMÎ İMÂN:

Zâhiri imân, içinde ikilik olan imândır. Burada imân eden ve imân edilen vardır. Bu imân ile kesret, en azı olan ikiliğe düşürülmüş oluyor. Bu imâna gelmeden, vahdete gelmek mümkün değildir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

KELİME-İ TEVHİDE ULAŞMA MERTEBELERİ :

"***Lâ İlâhe illâllah***" kelime-i tevhidin zirvesidir yani en üst mertebesidir. Ama her şeyde olduğu gibi zirveye gelmeden, onun

zemininden zirveye doğru çıkmak vardır. Eğer bir yerde zirve yoksa, yani yükseklik yoksa, o zaman o hadise sadece zemindedir.

İşte irfan ehli bütün bunların hepsini düşünerek, kurgulayarak, sistemleştirerek, pirlimiz kelime-i tevhidin başlangıcını, tevhid-i ef'alde olduğu üzere "***lâ fâile illallah***" diye başlatmışlar, ki zâten aslı da budur.

"***Lâ fâile illallah***" hükmünün ne olduğunu idrak etmeyen kişi "***lâ ilâhe illâllah***"ı ömür boyu tekrar etmiş olsa, lâfzından başka bir şey söylemiş olmaz. Yani "***lâ ilâhe illâllah***" ne demek olduğunu bilmez. Çünkü bu sadece ezberlenecek bir terkip değil, yaşanacak ve hayat dolu, hayatın ta kendisi olan ilâhi hakikatlerle yaşanacak olan bir sistemdir.

Yani kelâm için değil, yaşamak içindir bu cümle. Biz yaşamak için değil, kelâm için onu kullanıyoruz. Yetmiş bin tevhid çektim diyor, halbuki o bilse 70 bin tevhidin hakikatinin ne olduğunu daha başka türlü çeker. Yetmiş bin tevhid demek 7 nefis mertebelerinde onar bin tevhid demektir. Ancak o mertebelerin hakikati, sadece lisanen değil yaşantısı içerisinde, idrak edilmesidir.

İşte kelime-i tevhide ulaşma mertebelerinin **birinci** basamağı "***lâ fâile illâllah***"dır. **İkinci** basamağı "***lâ mevcude illâllah***"dır. İşte hayattaki yaşantının asıllarını bu mertebeler bizlere âfâki olarak bildirmektedir.

Yedi nefis mertebelerine gelinceye kadar kişi enfüsi ma'nâda kendini tanımakta, kendi nefsinde kendini tanımaktadır.

Hazret mertebelerinde ise, âfâki ma'nâda âlemleri tanımaktadır.

Nefsini bilen Rabbini bilir hükmü ile, bu iki mertebe yaşanmakta. "***Men arefe nefsehu***"da 7 nefis mertebeleri, "***fekad arefe rabbehu***"da ise hazret mertebeleri yaşanmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KENDİ MÜLKÜMÜZDEKİ RİSÂLET :

Kelime-i tevhîdin kemali " ***Lâ ilâhe ilâllah Muhammeden Rasulüllah*** "tır.

"***Lâ ilâhe illâllah***"ı zâti ma'nâda idrak edip, kelime-i tevhîdin içinde fâni olduktan sonra, bunun tekrar dönüşü, yaşanması vardır. Böylece "***Muhammedün Rasulullah***" ilâvesiyle risâlet mertebesi devam etmiş olmaktadır.

Lâfzen, kelâmen söylenen "***Abduhû ve Rasulühû***" hükmü hakikate geçmiş olmaktadır. "***Abduhû***" bölümü Rasulüllah (s.a.v.) Efendimizin veliliğini, "***ve Rasulühû***" bölümü de risâletini anlatır. Velâyet olmadan risâlet olmaz.

Biz de bunu idrak ettiğimizde, kendi mülkümüzün velisi, kendi

mülkümüzün rasûlü olmaktayız. Cenâb-ı Hakk bir ilham gönderdiği zaman, o ilhamı gaybden alıp, şuhûdumuza açmak, getirmek risâlet olmaktadır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

KESRETTE VAHDET :

Her birerlerimizin iki hâlimiz vardır. İç bünyede tevhid, birlik halimiz vardır, dış bünyede de, hepimiz ayrı ayrı varlıklarız. Yani kesrette, çokluktayız. Ama işte tevhid ehli bu çokluğa bakarak, eğer çokluğu toplayabilmişse, bu çokluğu vahdette kesret diye tabir etmekte, ve yaşamaktadır.

O da; ruh birliğimizde, bütün âlemdeki ruhun tek ruh olduğunu müşahade ettiğinden, artık ayrı ayrı varlıkların varolmadığını, yani kendilerine ait varlıkları olmadığını, bunların hepsinin Hakk'ın birer zuhur mertebesi, "**ve nefahü**" nün (19/25) değişik şekillerde zuhura çıkması olduğunu düşünmekte, o zaman kesrette vahdet oluşturmaktadır. Yani çokluğa bakıp, çokluğu görmemekte, çokluğun özüne nüfus etmektedir.

Varlıkların ayrı ayrı görünmesi mutlak ma'nâda kendi ayrılıkları değil, **BİR**'in değişik şekillerde zuhurudur.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

"MEN/KİM" VE "ŞEY" ARASINDAKİ FARK :

Tevhid-i ef'alde "**küllü şey'in helikun illâ vechehu**" (28/88) varlık âleminde ki şey'iyetten, yani eşyalardan bahsediyor. Yani hiç bir şey yoktur ki, onların hepsi fâni olacaktır, Hakk'ın vechi bakidir. Yani evvelâ tevhid-i ef'alde eşyayı ortadan kaldırıyor, tevhid-i esmâda ise kimlikleri ortadan kaldırıyor.

Eşyanın ortadan kalkması, kıyametin kopması ile ifade edilmektedir. Zâhiren böyledir. Ancak hakikati itibariyle ise. Eşyanın eşya anlayışının ortadan kalkmasıdır. Yani eşyada aslı itibariyle, bir ismin zuhurunun olduğunu idare etmek ile, daha evvelce eşyanın kendi varlığı var olduğu anlayışı düşer, o eşyada var olan bir ismin varlığı ortaya çıkınca kişinin idrakinde eşya helâk olmuş olur.

Yani herhangi bir eşyanın kendine ait bir varlığı olmadığı orada görünen suretin Hakk'ın bir isminin zuhurundan başka bir şey olmadığı anlaşılınca eşya "helâk" olmuş olur, ancak eşya gene ortadır, ama bakış açısı değiştiği için, ifan ehli indinde eşya suretinde görünen cisim Hakk'ın o surette gözüken bir isminden başka bir şey olmadığını Yakîn bir ilim ile

müşahede etmiş olur. Böylece eşya eski anlayıştan kurtulup hem fâni hemde helâk olmuş, böylece de aslına döndürülmüş olur.

Varlık âleminde bulunan her kim'lik (men) fânidir, ancak yüce ve ikram sahibi Rabbi'nin vechi, varlığı bakidir. (55/26-27)

"Kim" ile "şey" arasında ne fark vardır diye sorulduğunda? Karşıdan bakıldığı zaman ikisi de aynı maddedir. Ancak, "Şey" in kendine ait bir şuuru yoktur, yani düşüncesi yoktur. Çünkü şey eşyadır. Ama "men/kim" şuurlu varlıktır. Dışarıdan bakılınca ikisi de, eşya vücut olarak ve madde olarak. Ama hakikati ve fonksiyonu ve özelliği itibariyle kim düşünen varlıktır.

İşte tevhitte birinci merteye de eşyanın ortadan kalkması vardır, İbrâhîmiyyette tevhid-i ef'al mertebesidir Ki; İbrâhîm (a.s.) putları ortadan kaldırdı. Putlar eşyadandır. Bunları ortadan kaldırarak İbrâhîm (a.s.) şey'iyyeti hakikatine inkılâb ettirdi.

Mûsâ (a.s.) mertebesinde de kimlikler hakikatine inkılâb etmektedir. Yani görülen bütün kimlerde de Hakk'ın bir isminin zuhuru olduğundan o kimliklerin de, aslı itibariyle kendilerine ait olan bir benlik kimlikleri yoktur. Asılları ve mahiyetleri itibariyle onlarda Hakk'ın isimleri yönünden birer zuhurlarıdır.

Bu hakikat idrak edilip yaşandığında yukarıda bahsi geçen âyet-i kerime fiilen ve şuhuden yaşam sahasına geçmektedir. İşte diğer âyet-i kerîmeledende ne kadarını idrak edip haytımızda tahakkuk ettirsek bizim sahib olduğumuz kur'an-ımız o kadardır. Tabii ki kur'anın tamamını okuruz, ancak okumak başka, okuduğuna sahip olmak başka başka hususlardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KİMLİKLERİN YOK OLMASI :

"Varlık âleminde bulunan her kimlik fânidir, ancak yüce ve ikram sahibi Rabb'ının vechi, varlığı bakidir." (55/26-27)

Kimlikten kasıt düşünen varlıktır, yani insan türü varlıktır. Ne varsa insan denen, düşünen ne varsa, **men**, kimlik bunların hepsi fanidir. Ondandır sonra, yüce ve ikram sahibi Rabbinin varlığı bâkidir.

Zâhir tefsirlere bakıldığında, bu tür âyet-i kerîmeler, ahirette olacak hadiselerden bahseder diye bilinir. Her şey yok olacak, Allah'ın varlığı bâki kalacak. Diğer şekli de "**Bugün mülk kimindir? Vahid ve Kahhar olan Allah'ındır.**" (40/16) diye söylenir. İşte bu mertebenin bir başka âyet-i kerîmedeki izahı da odur.

Şimdi burada kimliklerin yok olması, bütün insan türü düşünür varlıkların başlarının kesilip, koparılıp çukura atılması ma'nâsında değildir. Bütün bunların kendilerine ait her hangi bir varlıklarının

olmadığının anlaşılmasıdır. O zaman onlar fâni/yok hükmündedir.

Ancak burada bir ayrı nokta vardır. Her kimlik deniyor, çünkü bütün insanlardan bahsediliyor. Bu kimliklerin içersinde hepsinin bu mertebeye gelen kimse gibi düşünmesi diye bir şey söz konusu değildir. O mertebeye gelen kişinin, bu kimliklerin kendilerine ait bir varlıklarının olmadığını idrak etmesi, kişinin kendisini ilgilendiriyor. Diğer kimlikleri ilgilendirmiyor. Burası mühimdir.

Şimdi biz düşünebiliriz; oradaki nefsi emmarede, levvamede yaşıyor, asıyor-kesiyor, benliği var. Peki bunların hepsinden bu benlik kalkıyor mu? Hayır, onlar gene aynı şekilde. Neden? Çünkü onlar kendi mertebelerinde yaşıyorlar. Orası onlar için gerçek, geçerlidir.

Ama seyrini yukarıya doğru sürdürmeye başlayan kişinin onlara yukardan bakışı bu anlayıştır. Ve o kişinin şahsına ait bir değerlendirmedir. Çünkü hiç bir beyin birbirinin aynı olarak bu âlemde yaşamıyor. Hepsinin değer yargıları ayrı ve hepsinin de kendilerine göre bir anlayışı, kabullenışı vardır.

Bu kendini ben diye kabullenmiş olan mahallin doğrusu, kendine göre doğrusu. Ama hakikate göre doğrusu değildir. Bunları birbirinden ayırmamız lâzımdır. Yani bu idrake gelen kişilerin gözünde bütün insanlar Hakk'ın varlığından, o mertebedeki zuhurundan başka bir şey değildir.

Ama yaşayan kişi nefsi emmaresiyle, levvamesiyle, katiliyle, hırsızıyla gene kendisi, aynıdır. Çünkü buradaki sistem böyledir. Yukarıdan bakıldığı zaman, onların asılları ve özellikleri, özleri dikkate alındığından, özlerinde de Hakk'ın varlığı olduğundan o kişiye göre bütün âlemdeki varlıklar ve men/kim'likler fânidir.

Bu mertebede şu da geçerlidir. O kişinin mertebesi değiştikçe bu idrakte onda tekrar başka bir dönüşüme geçmektedir. İşte bir insan her mertebede, yeni bir hal alamıyor ise, eğer tek mertebede ise, bütün ömür boyu yaşadığı düzey, hayata bakışı tek mertebede ise, idrak ve anlayışı, bilgisi, bunları bilse de, onun için geçerli değildir. Yanlış tatbik etmiş olur.

Yani bir kişi düşündüğü her şey Hakk, ben de Hakk'ım, onlar Hakk olduğu gibi, ben de dilediğimi yaparım, dediği zaman olmaz. Çünkü bunlar bu dünyada fiiliyatta tatbik edilecek şeyler değildir, ama idrakte anlaşılacak şeylerdir. Peki o zaman ne faydası vardır? İdrak etmeyenle eden kişinin arasında o kadar büyük farklar varki, tarifi mümkün değildir. Ama ancak her zümrenin hali itibariyle, şeriat-ı Muhammediyeye suretler olarak asgari müşterekte uymak zorundadırlar.

Ondan sonrası ise idraki ve irfani bir yaşantı olduğundan, kişi yukarıya doğru idrakinde ve gönlünde yükselecek. Suretinde olacak ve değişecek hiç bir şey yoktur. 5. mertebeye gelen kişinin, insanların üstünde 5 kat yukarda yaşayacak hali yoktur. Hepimiz zemindeyiz, herkesin başı da ayakları da ağrır. Bu âlemin şartlarına bağlıyız.

Yani bir kimse bunları bildi diye, bunlardan tenzih edilmiş, bunlar üzerinden kalkmış değildir. Nefsi emmarede olan kişiyle, evliya ve

peygamber olan bir kişi fizik açısından aynı şartlara tabidir. Öyle olmazsa haksızlık olur. Hatta peygamberlere ızdırap daha fazla gelir, çünkü onlar biraz da kavminin yüklerini çekerler.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KİŞİ FİİLİNDEN SORUMLUDUR :

Bir hayli çalışma neticesinde, o kişi hakkında varlıklardaki izafi kimlikler düşer. Varlığın kendine ait olan izafiyeti düşmez. Çünkü o ayrı bir yaşantıdır. Bakın bunu idrak eden kimsede, karşıdaki varlıkların sonradan isimlenmiş olan isimleri, vasıfları, sıfatları düşer. O kişi bilir ki bunlar Allah'ın nuru ve ruhu ile ayaktadır. O'nun verdiği fizik vücut ile yaşamakta, dolaşmakta olduğunu idrak etmiş olur.

Ama o yaşayan, dolaşan kimse bunu bilmeyebilir. O konu onu ilgilendirir, orası ayrı konudur. Yani aklımıza şu gelebilir; **"mademki o Hakk'ın zuhurundan başka bir şey değilmiş niye öyle yaşıyor? Yaptığı şey doğru o zaman"** gibi.

"Orda o kimlik yoksa, küfretse de doğrudur, eğer birine taş attıysa o taşı Hakk atıyor" demek doğru değildir. Neden? Çünkü o attığı taştan o sorumludur. **"Attığın zaman sen atmadın"** hükmüyle atmamakta. **"Attığın zaman sen atmadın ancak Allah attı"** (8/17) dediği zaman sorumluluk kalkar. Neden? Çünkü sorumluluğu Allah alır. O' da yaptığından mes'ul değildir. (21/23)

Ama bizler beşeriyet âleminde yaşadığımızdan, attığım zaman ben beşer olarak attım, ve ondan sorumluyum. Her ne kadar bâtınımda bir Hakk-esmâ var ise de, bu da gerçek ise de, ama o mahalde o kişi bunun farkında olmadığından, ve kendini ben olarak kuvvetle zan ettiğinden, o zannı da gerçek zannettiğinden, böyle bildiğinden fiilinin sorumlusu kişidir, kendisidir. Her ne kadar bâtında irfan ehline göre o Hakk'ın bir zuhuru olsa da. Yine fiilinden mes'uldür

Yani bir kimsenin karşısındakinin hakikatini idrak etmesi, onun mâsum olmasını gerektirmiyor. O kişi kendi yaşantısında hangi anlayışta ise, ahirette de verilecek olan hükmü, o mertebesinden olacaktır. İşte onun için şeriat mertebesi kurulmuş, tarikat, hakikat, marifet mertebeleri, insân-ı kâmil diye mertebeler belirlenmiştir. Burada da nasıl mahkemeler değişik, değişikdir. Her mahkeme kendi sahasına bakar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KİŞİNİN KENDİ DUASI :

Dua kitapları alıyoruz elimize, ezber dua yapıyoruz. O dua bizim duamız değildir, lisanımızın duasıdır. Dua yazan kişinin taklidini yapmış oluyoruz. Kötü mü? Hayır kötü değil. Ama bütün onları yaptıktan sonra az da olsa, yanlış da olsa, yani yanlıştan kastım; cümle kuruluşları düzgün de olmasa, ama kişinin kendi gönlünden kendi kurguladığı, kısa dahi olsa bilerek yaptığı, uzun dualardan daha bereketlidir.

Çünkü kendi özünden istemektir. Diğeri özünden değil, başkasının duasını lisanından söylemektir. Gerçi onu da iyi niyetle özünden söylemiş gibi olur insan ama, ancak başkasının kurguladığı, düzenlediği olduğundan kendisinin kurguladığı kadar etkili olmaz.

Ancak Kur'ân-ı Kerim'de geçen dualar, Peygamberimizin ettiği dualar vardır. Onlar hepsi güzel dualardır ama, yine de biz onu lisanen tekrar etmiş oluruz. Yani o duadaki ma'nâları yaşamaya çalıştığımız zaman, onlar da bize ait dualar olurlar.

Ancak kişinin az da olsa bütün ömür boyu tüketici, sadece kullanıcı olmaması, kendinin de bir şeyler üretmesi lâzımdır. Yani ömrümüzün belirli sürelerinde hiç olmazsa kendimizde bir iki cümle yazalım. Yani kendi gönlünden bir-iki satır, kendi duası, özel duası olsun.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

KİŞİNİN KENDİ RASULÜNÜN BEDEN MÜLKÜNE GELMESİ :

"Lekad câeküm rasulün min enfüsiküm". (9/128) "Andolsun ki size nefsinizden bir rasul geldi" **"câe-geldi"**, **"küm-size"**. Size geldi. Evvelâ muhatap müslümanlardır.

Âyetin siz dedikleri, biz olan kimseleriz. Ancak bunun içerisinde bütün insanlık âlemi vardır. Ama müslümanlar kabul ettikleri için hüküm onlara olmuş oluyor.

Gayr-i müslümler de bunun içerisinde ama, onlar kabul etmedikleri için bu hüküm onlarda yürürlüğe giremiyor. Yürürlüğe girmesi için evvelâ bir şeyin kabullenilmesi lâzım ki ondan sonra faaliyete geçsin. Kabullenilmemiş bir şeyin ona fayda sağlaması mümkün değildir.

Kesin olarak lekad, yemin, mutlak ma'nâda size geldi, hepinize geldi. Rasulün, bir rasul geldi. Nerden? Size nefsinizden bir rasul geldi.

Min enfüsiküm ifadesinin iki yönü vardır. **Bir yönü;** sizin cemaatiniz içerisinde, sizin benzeriniz bir peygamber geldi. Yani insan suretinde, sizlerle aynı düzeyde, anneden, babadan meydana gelmiş, doğup ölecek olan bir kimse size peygamber geldi. Yani sizin kavminizin içinden geldi, Kureyş'in içinden.

Diğer yönü ise: öz varlığınız olan nefsinizden size bir rasul geldi. Ki bize bugün lâzım olan bu ve âyet-i kerimenin geçerli olan tarafı da bugün budur. Eğer sadece Peygamber Efendimizin mübarek vücudu şerifleri için, ve sadece o zamana göre olmuş olsaydı, yani peygamberimizin sadece tek şahsına gelmiş olsaydı bu âyetin bugün hükmü yoktu.

Peygamberimiz geldi, geçti, gitti. Öyle düşünürsek o zaman bu âyetin hükmü düşmüş olmaktadır. Peygamberimiz geldi dünyayı değiştirdi, o zaman "**caeküm rasulün**" hükmü bitti. Ancak âyetin hiç bir zaman hükmü geçmez. Allah'ın hükümleri kıyamete kadar, hatta kıyamet ötesi de devam eder. İşte o zaman bizim bunu birey olarak enfüsümüzde, nefsimizde aramamız gerekiyor. Afakta olan Peygamber Efendimize ait, enfüsümüzde olan ise bize ait olan âyet-i kerimenin bölümüdür.

Ne zaman ki bizlerde bu dünyadan göçmüş olacağız, bu âyet-i kerime bizim için de bitmiş, son bulmuş olacak Peygamberimizde son bulunduğu gibi. Amma yaşayanlar için kıyamete kadar devam edecektir.

İçinizden bir rasul geldi. Bakın ne kadar mühim. O halde biz rasulü dışarda değil de içimizde arayacağız. Ancak nasıl bulacağız? Kendi kendimize bulmamız mümkün değildir. O içerdeki rasulü veled-i kalp diye belirtilen, başlangıçta gönül oğlu, kalbin oğlu diye belirtilen o rasulü ilmi ma'nâda bizim büyütmemiz, geliştirmemiz gerekecektir.

O aslında her zaman büyüktür, kemal ehlidir. Ama bizim Muhammedimizi biz yetiştireceğiz, biz büyüteceğiz. Peygamberimiz de kendi hakikati itibariyle bir zamanlar fiziki mahiyette küçüktü. Sonra gelişimini tamamladı. Sonra kendi hakikatini idrak ederek, Cenâb-ı Hakk içine ilhamlar vererek, sonra da Cebrâil (a.s.)'in eğitiminde kendini buldu.

Kişinin kendi rasulü, kendi beden mülküne gelendir. Risâlet-i Muhammediyye gibi geneli kapsamaz. İşte bizim içimizde derinlerimizde, bâtınımızda, Allah'ın hakikati vardır. O'nun zuhura çıkması sıfat mertebesine intikal edip, ordan esmâ mertebesine, ordan da ef'al mertebesine olmaktadır. İşte bâtında olan bu idrakler bizim rasulümüz yani habercimiz olmakta. Yani kendimizi bize tanıttık, bu beden mülkünün hakikatini bize bildirecek, bilgi içimizden gelecek. Dışardan aktarılacak, içimiz de bunu tasdik edecek. İşte miraç gecesinde olan hadise de budur.

Her birerlerimiz gönderilmiş kendi sahamızda birer rasuluz, peygamber ma'nâsında değil. Rasul, irsal edici , ulaştırıcı ma'nâsındadır. Kur'an-ı Kerim'deki ifadesi; Allah'ın kelimelerini, kelimelerini ulaştıran yani Allah'ın kitabını, sözlerini ulaştıran ma'nâsındadır.

Biz de işte ruhumuzun hakikatiyle kendimize, nefsimize bir şeyler ulaştırıyor isek, yani hakikatimize bir şeyler ulaştırabiliyor isek veya zihnimizden bâtınımıza bir şeyler ulaştırabiliyor isek kendi kendimizin habercisi, rasulüyüz. Ne zaman, nerde, neyi idrak etmiş isek o zaman biz kendi kendimizin risaleti, rasulüyüz. Ama peygamber ma'nâsında değil. İrsal edici, ulaştırıcı, oluşturucu, idrak edici ma'nâsındadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

KULU, RAHMÂN'IN SEVMESİ :

Sâlik, seyr-i sülûk yolunda, nefsini temizleyerek, Hakk'tan gelen ma'nâları idrak ederek, beşeri sıfatlarından soyunup, İlâhi sıfatlarla tahakkuk etmeye başlar. Üzerimizde varolan **sıfât-ı subûtiyyeyi** (Hayat, ilim irâde kudret, kelâm,...) evvelâ bınları kendi beşeriyetimiz yönünden kullanmaktayız. Yani; beşerce, nefis olarak kullanmaktayız.

Belirli aşamalardan sonra, bu sıfatların bize ait değil, Hakk'a ait olduğunu anlıyoruz. Hayatımızın bize ait olmadığını, Cenâb-ı Hakk'ın Hayy isminin üzerimizdeki tasarrufu olduğunu düşündüğümüzde, yani kendimize malettiğimiz Hayy sıfatının Cenâb-ı Hakk'ın olduğunu anladığımız zaman, sıfat mertebesinin îmânı üzerimizde ortaya çıkmış olur. Böylece Rahmânî hakîkatlere ulaşanları "**Rahmân sevgili kılar.**" (19/96)

Kul hayatının Hakk'ın, Rahmân'ın ruhaniyetinin, nefes-i Rahmânisinin zuhuru, ve ilminin Hakk'ın ilmi, kudretinin, kuvvetinin, görüşünün, duyusunun hepsinin Hakk'ın olduğunu anladığında, o kulu Rahmân sever. Çünkü daha önce o zuhurları kendi malı olarak kullanıyorken, sonra Rahmân'ın vekâletiyle, bunları kullanıyorum, dediğinde ve malı sahibine iletğinde, sahibi de onu sever.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

KUR'ÂN, HADÎSİ ŞERİF VE KUTSÎ HADÎS :

Kur'ân; ma'nâsı da, lâfzı da Allah'tan olan zât hükümleridir.

Hadîs-i kutsi; ma'nâsı Hakk'tan, lâfzı Peygamber'den olan sözlerdir.

Hadîs-i şerif ise; ma'nâsı da, lafzı da Peygamberden olan sözlerdir.

Üçünde de ortak nokta, sesin Peygamber'den çıkmasıdır. Hadîs-i şerifler fiziki ma'nâda ef'al âlemine, hadîs-i kutsîler Allah'ın kudsîyetine dönüktür.

Kur'an ise Allah'ın zâtına dönüktür.

Bunların çok iyi bilinmesi lâzımdır ki hepsi ayrı ayrı değerlendirilebilinsinler.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

NOT= Bu hususta daha geniş bilgi (81-Hayal vadisinin çıkmaz sokakları) isimli kitabımızda mevcuttur, dileyen siteden indirip okuyabilir. (T. B.)

KUR'ÂN-I KERÎM'İN HAYY VASFI :

Kur'ân-ı Kerîm'i elimize aldığımızda, ilk vasfı Hayy olması, hayat olmasıdır. Sıfat-ı subutiyyenin de ilk esmâsı nedir? Hayat. Hayat olmazsa hiç bir şey olmaz. Kur'ân-ı Kerîm'in içersinde hayat olmasaydı, **Hayy** esmâsının ilmî ma'nâda mutlak zuhuru olmasaydı bugüne kadar Kur'ân-ı Kerîm'den kimse istifade edemezdi.

Kur'ân-ı Kerîm, sadece tarihi bir kitap değildir, inkar ehlinin dediği gibi "**esatir'ül evvelin**" (8/31) yani; "**bunlar evvelki satırlardır**" dediler. İşte bu şekilde O'nun içindeki hayatı alamadılar. Yani geçmiş diye kabul ettiler, geçmiş ise ölmüş demektir. İşte Kur'ân-ı Kerîm'e bu şekilde baktığı için inkarcı olan, O'ndaki hayat hakikatine, hayat esmâsına nüfus edemedi. Edemediğinden de O'nda kendi hayatını bulamadı.

Halbuki, Kur'ân-ı Kerîm, İlâhi Zâtın "kardeşine/İnsân'a, hay/hayt-ı ebedi ikrâmı"dır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

KUR'ÂN-I TAFSÎLÎ :

Kur'an-ı Kerîm insan olarak bizlere geldi. Ve bizim de ilk ismimizi Âdem olarak faaliyete geçirtti. İlk eğitimde Cenâb-ı Hakk bizatihi kendi eliyle kendi hakikatinden Âdem (a.s.)'in hocası olmuştu. (2/31) Ve bu devam ediyor.

Kur'an-ı Kerîm'de bahsedilen bütün âyetler, bütün hükümler ne varsa, o gün o sahnenin yaşandığı gün yaşandığı gibi, bugün de bunların hepsi yaşanıyor. Yalnız isimleri değişik olarak, ma'nâları aynı.

Bu âlemde Kur'ân âyetlerinin ifade ettiği bir yerde, eğer yaşam olmamış olsa, o Kur'an'ın hükmü iptal edilmiş olur. Böyle bir şey de sözkonusu olamaz. Bu sahifelerde kayıtlı olan Kur'an-ı Kerim'in fiili ma'nâda bütün âlemde açılımı, yaşantısı Kur'an-ı tafsîlidir. Ne varsa; Âdem (a.s.)'dan Hazret-i Rasulullah'a kadar gelen bütün o seyir her an yaşanmakta ve hepsinin zuhurları vardır. İşte gerçek ma'nâda tarikat/ yani idrak yolu, dedikleri şey de budur.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

KUR'ÂN'IN YAŞAYAN ÂYETLERİ :

Âyetin lügat ma'nâsı; işaret, delildir. Ama **genel ma'nâda âyet;** Kur'an'ın ifadesiyle, Kur'ân'ın bir bölümüdür.

Hazret-i Âdem'in beşer şekliyle zuhura gelmesi Kur'an'dan bir âyet, Kur'an-ın âyetlerindedir. Kayıt olarak böyle yazmakta ama, aynı mananın yaşama dönüştürülmüş şekli, bizatihi Âdem (a.s.)'in hali ve kendisi Allah'ın âyetleridir.

Bir çok yerde, "**gece ile gündüzün dönüşünde, bunlarda ibretler vardır vb.**" (3/190) bunlar Allah'ın âyetlerindedir deniyor. O halde tabiat olarak gördüğümüz, ve de şartlandığımız, bütün bu mükevvenat, Allah'ın Kur'an'ından başka bir şey değildir. Onun için bu âleme tafsili Kur'an demişler, diğer şekliyle de fiilî Kur'an demişlerdir.

İşte mushafı şerif olarak elimizde tuttuğumuz o mübarek Kur'ân-ı Kerîm'in içersine, kalp gözüyle güzelce bakılmış olsa, orada yoğun bir kaynaşma görünür. Ama gözümüzde beşer perdesi olduğundan, bunları sadece kalemlle yazılmış bir yazı olarak görüyoruz.

İşte Âdemi hakikatlerle başlamış olan Kur'ân-ı Kerîm yolculuğu, Hazret-i Rasulullah'ın halinde neticeye ermektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

KURBAN : KURB'AN :

Yakınlık kurb kelimesiyle ifade edilir. Kurban kesmeye niyet etmiş bir kimsenin bazı fedakârlıklar yapması gerekiyor. Para vermesi, kesim işlemleriyle uğraşması gibi.

İşte bu işlemler neticesinde Allah'a yaklaşması asıl kurb'an'dır, kesilen koç kurb'an değildir. Kesilen hayvan o muâmele içersinde bir vasıta. Allah'a giden, kurb'an'ın ne eti ne de kanı değil, bizim amelimizdir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

KURB'AN'IN MA'NÂ ÂLEMİNDE KESİLMESİ :

Kurban bayramında zâhiren ücreti ödenip alınan kurbanlar âyette: "**Rabbın için kurban kes**", (108/2) diye belirtildiği gibi kesilir. Ancak bunun bâtını hadisesi olan ma'nâ âleminde kurb'an'ın kesilmesi ise mutlaka bir insân-ı kâmilin eğitimine bağlıdır. Zâhirde görülen, yapılan her şeyin bâtını ma'nâda bir hakikati olmasa idi, zâhiren bunlar bize yaptırılmazdı.

Evvelâ bir şey fiili olarak yapılacak, görüntüye gelecek, tatbikatı oluşacak ki, ondan sonra da oradan yola çıkarak, kişiler bunun bir bâtını, yani iç bünyesinin olduğunu idrak edip, araştırmaya başlasın. Bir şeyin zâhiri olmazsa bâtınına ulaşma yolu olmaz. Cenâb-ı Hakk dileseydi bizleri ruhlar âleminden, esmâ âleminden cennete veya cehenneme

götürebilirdi O'nun kudreti altındadır. Ama biz kendimizi bilemezdik, bulamazdık. Nasıl ki "**elestü bi rabbiküm**"de (7/172) kendimizden haberimiz yoktu. Bir tanemiz varmı içimizden çıkıp ben oradaydım, biliyorum, şunu gördüm, bunu gördüm diyen? Yok. Ama bu sözü hepimizin söylediğini Cenâb-ı Hakk siz bunu söylediniz diye bildiriyor. Biz de amennâ kabul ediyoruz.

Ancak bazı tasavvuf kitaplarında ben oradaydım, orada kimler birbirleriyle aşına olmuşlarsa burada da aşına olurlar, gibi bazı fikirler yürütmekteler. Onlarda kendi tecellilerinde belki bunları idrak etmiş olabilirler.

İşte fiil mertebesi olmasaydı, "**elestü birabbiküm**" sözü dahi ortaya çıkmazdı. Burası müşahede âlemi, idrak hali, yaşam hali ve tatbikat yeridir. İşte neyi ki burda tatbik ediyoruz, bunların bir mertebe yukarıda bâtını halleri de vardır.

Zâhiren kurb'an kesilmesi çok eskiye dayanmakta, tarihi hadiseler var, Âdem (a.s.)'a kadar gitmekte. Habil, Kabil hadisesinde olduğu gibi. İbrâhîm (a.s.)'ın da çocukları üzerinde böyle bir hadise olduğu gibi, gökten kendisine koç gelmesi gibi.

Peygamber Efendimiz'e de aynı bu emir verilmekte. Bir yönden emir bir yönden lutuf verilmekte. Zor gelenlere emir, kabul edenlere lutuf. Yani gönül rızasıyla kabul edilenlere gerçekten bir lutuftur. Bütün dini vecibeler lutuftur insanlara.

İşte zâhiren kurb'an kesen kimse, bâtinen de gece rüyasında, zuhuratında bazı hayvanları kestiğini görmektedir. Evvela yırtıcı, sonra ehli hayvanlar. Kim ki irşad ehli olarak ramazan bayramını idrak etmiş, arkadan kurban bayramını idrak etmiş, bu hakikatleri idrak etmişse ancak o ma'nâ âlemindeki hayvanları kurban ettirebilmektedir.

Yani oradan alınan ilim, irfaniyet, bilgi, güç, ma'neviyat ile kişi kendindeki emmaresini, levvamesini kesebilmektedir. Aksi halde bütün bir ömür boyu içimiz "**hayvanat bahçesi**" olarak kalır. Kur'an-ı Kerîm'de birçok yerde anlatılmaktadır.

Bakın vacip diyoruz, farz değil ama vacip de farza yakın olan bir durumdur. Eğer Cenâb-ı Hakk bütün bunları farz hükmüne getirmiş olsaydı, tüm insanların derviş olması lâzım gelecekti. Vacip hükmünde söylemesi ile biraz mazeret yolu açmış oluyor. Hani diyoruz fakirlere bu vacip değil. Bir insan Hakk fakiri, nefis zengini ise, Hakk yolunda bu kurb'anı kesemiyor. Öyle bir eğitime girmeden kişinin kendi kurb'an'ını kesmesi mümkün değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

-L-

LÂFZÎ TEVHÎD, MUTLAK TEVHÎD :

İslâmın zâhiri ikilik (Rab ve kul) üzeredir. İslâmın özünde bulunan mutlak tevhîdin oluşması için ikiliğin ortadan kaldırılması gerekir. İslâmın zâhirinde ikiye yer vardır, bâtınında, hakikatinde ise ikiye yer yoktur. Burada ikiden birinin kaldırılması gereken de kuldür.

O halde kişi kendini, varlık sahasından geriye çekmelidir. Kişi, seyrine devam edip yukarıya doğru çıkmak istiyorsa, üzerindeki ağırlıkları atması ve varlığının maddesel yönünü terkedip, lâtif tarafıyla hareket etmesi gerekmektedir. Bu lâtif tarafı da Hakk'tan gayrı bir varlık değildir.

Varlığımızda varolan, mevcûd olan (**Ve nefahtü fihi min ruhi**) (15/29) kulu Hakka ulaştırıp, bedensel varlığı ortadan kaldırdığımızda, tevhîd oluşmuş olmaktadır. Kişi nefsi varlığından (**hayal ve vehim**) ne kadar sıyrılabilirse, kendisinde o kadar Hakk meydana çıkacaktır. Böylece beşerî, lafzî tevhîdden gerçek tevhîde, îkân'a ulaşmış olacaktır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

LEN TERÂNÎ :

Âyet-i kerime'de Mûsâ (a.s.) "**Muhakkak ki Sen bizi görensiz**" diyerek, aklıyla Cenâb-ı Hakk'ın kendilerini gördüğünü müşahede etmiş ve bu kanaate varmıştır.

Bizi görensiz ifadesi daha sonra; mademki bizi görensiz, o halde kendini göster, içindeki seyrini devam ettirdiği sürece. ben de Seni göreyim arzusuna dönüşecektir,

Ancak daha henüz vakti olgunlaşmadığından, yani Mûseviyyet mertebesinin daha henüz, görüş mertebesi olmadığından kendisi bunu talep etse de "**Ya Rabbi bana kendini göster, bu kadar yakından senin sesini, sözünü duyuyorum**" cevap "**len terânî-sen beni göremezsiz**" (7/143) olacaktır ve olmuştur.

Ancak yine Mûseviyyet mertebesinde, büyük bir peygamber olmasına rağmen (ulu'l azm) ne kadar kesin, "**Sen beni göremezsiz**" deniyor. Neden?

Çünkü Cenâb-ı Hakk'ı, daha henüz ötelere görüyor. Ötelere attı, zaman ve mekânın üzerine atılmış olan bir Cenâb-ı Allah'ı görmek zâten mümkün değildir.

Yani ne ilmen, ne fiziken, görmek mümkün değildir, çünkü Cenâb-ı o mertebede tenzihen, varlık ötesine atılmıştır. Daha henüz varlığın dışına çıkamayan bir insan, varlık ötesi, varlıksız bir âlemde, görüş söz konusu olmayan bir âlemde Hakk'ı nasıl görecek ve bulacaktır?

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden).

LİVÂ-Üİ HAMD SANCAĞINA YAKIN OLANLAR :

Her doğan insan bâtınında islâm fitratı üzere doğar. Bunu eğer zuhura çıkaramamışsa, hangi mertebeye kadar idraki gelmişse o peygamberin kavmidir. Sûret olarak Muhammedî olsak da, batınen üzerimizde hangi peygamberin yaşantısı tahakkuk ediyorsa, biz onun ümmetiyiz veya kavmiyiz.

Seyir halinde olan bir kimse, geçtiği diğer peygamberlere ait mertebelerin hallerini görür. İnsanların kimisi İsa kavminden, kimisi İbrâhîm kavminden, kimisi daha henüz Âdem bile olamamıştır.

Çünkü "**Ve nefahtü**" (15/29) den haberi yoktur, Âdemi ma'nâ varlığına inmemiştir. Eğitim sürecinde olan kimseler bu mahalleri birer, birer yaşayıp tanıyarak, hakiki Muhammedî olmaktadır.

Şurası çok mühimdir; kimler bu hakikatleri ne kadar hakkına lâıyk olarak (olabildiği kadar) idrak ederse ahirette "**livâ-ül hamd**" sancağının merkezine en yakın onlar olacaktır.

İdrakimiz ne kadar Peygamber Efendimiz'e yakınsa, yani Hakikat-i Muhammedî'yi burada ne kadar idrak etmişsek, âhirette Peygamberimiz'e yakınlığımız o derece, ilmimiz derecesinde olacak, ibadetlerimiz derecesinde değildir.

Yani bir insanın irfaniyeti yoksa, ibadetiyle cenneti kazanmışsa, onun yakınlığı bu kadar yoktur. İrfan ehli ancak oraya yakındır. Çünkü Peygamber Efendimiz'i her mertebesi itibarıyla tanımakta. Diğerleri ise sadece Mekke, Medine'de yaşayan Muhammed (a.s.) diye tanımaktadırlar. Ama bütün âlemi sarmış olan Hakikat-i Muhammedî'ye yi, hamd hakikatini tanıyamamaktadırlar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

-M-

MADDÎ VE MANEVÎ İNFÂK :

Sadece maddi olarak, imkân dahilinde yapılan, para, mal, mülk yönünden infâk, ef'al mertebesinin infâkı olan, maddi infâktır.

Kişinin öğrenmiş olduğu bâtınî ma'nâda esmâ-i İlâhiyenin insan üzerindeki tesirlerini idrâk edip, bunları aktarması da o mertebenin ma'nevi infâkı olmaktadır. Bu da irfâniyetle infâktır. Maddî rızık infâkı ile bugünün geçimine, manevî rızık infâkı ile ise âhiretin geçimine fayda sağlanır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

MARİFET MERTEBESİ VE İLÂHÎ BENLİK :

Kişinin hakikati itibariyle, ve ma'rifeti itibariyle kendisinde Hakk'ı bulması ve bilmesi onun ma'rifeti oluyordur. Marifet mertebesinde ilâhî benlik, yani "**attığın zaman sen atmadın**" (8/17) gibi âyetlerin işaret ettiği benlik vardır. Artık o kişi tam bir nefs-i safiyede, nefsine ait, kendine ait hiç bir kısıntı kalmamış, saf haliyle Hakk olarak kalmıştır. Ancak dışardan bakanlar, yine onu eskisi gibi nefsi benlikle yaşayan bir kişi olarak zannediyor. Bu halde olan kişiyi tanımak mümkün değildir.

Nefsî-izafî-ilâhî benliklerin aslında hepsi kendi mertebelerinde geçerlidir. Yani nefsî benlikte geçerlidir, şeriat-tarikat mertebesinde, izafî benlikte geçerlidir hakikat mertebesinde, ilâhî benlikte geçerlidir ma'rifet mertebesinde. Ancak ma'rifet mertebesindeki ilâhî benlik, izafî ve nefsî benlikleri de kapsamına almakta, gerektiğinde onlarla da yaşayabilmekte. Ama bürünerek, eski haliyle yaşayarak değil, öyle görünerek. Kapsamı altına almaktadır.

Karşısında nefsî benlikle yaşayan bir kişi varsa, ona nefsî benlikte gözükür. Çünkü artık o sahayı kullanmasını biliyor. Çünkü o mertebeye onunla ancak irtibat kurar. Yoksa birisi şeriat mertebesinde, birisi zât mertebesinde, konuşmaya kalksalar, kimse kimsenin dilinden anlamaz. Onun için bulunduğu yere tenezzül etmesi gerekiyor. Ki ondan ona ulaşsın. Ama ona ulaştığı zaman o mertebeye indi, süfli hale geldi demek değildir. Oraya Lütfen indi, o gene kendi âlemine geçer. Nüzul ve uruç, artık onun için, bir şey farketmez.

Daha evvel nefsî benlikte, beşerî nefsi, söz konusu iken burada ilâhî nefsi, söz konusu. Hani Cenâb-ı Hakk'ın zatında, kaimi bi nefsihi dediği gibi, Mûsâ (a.s.)'a, "**seni nefsim için seçtim**" (20/41) dediği nefstir. Nefsle ilgili burada isim benzerliği vardır.

Gaflet halinde olan, nefsî benliğinde yaşayan kimsede de, Cenâb-ı Hakk'ın esmâ-i ilâhiyyesi faaliyette, ama o bilmediği için, duyması, görmesi, yaşaması, yemesi, içmesi kendine ait zannettiğinden, bunları kendine maletmekte. Halbuki orda sıfat-ı subutiyye açık olarak faaliyettedir. Sıfat-ı subutiyyenin aslı da Hakk'a ait olduğundan, kişi o zaman haksız mal kullanmaktadır. Bildiği zaman haklı olarak kullanmaktadır, çünkü, o zaman Cenâb-ı Hakk'ın izni vardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

MEN'İYYET (VE ENE'İYYET) HAKİKATİ :

Kendimize bakarak, bedenden ibaret olmadığımızı, bizde başka bir hususiyet olduğunu, ki bizim gerçek men'iyyetimiz yani kimliğimizin o olduğunu anlamamız gerekiyor.

Yani evvelâ kendi şahsiyetimizi koymamız, kendimizi bulmamız,

bilmemiz gerekiyor ki, onun üzerine diğer ilâhi hakikatler bina edilsin. Yoksa hayal olarak biz kendimizi hayali bilinçle biliyor isek bunun üzerine ne kurarsak kuralım o bir müddet sonra yıkılır, devrilir, aslı olmadığı için yerinde duramaz. İşte biz sadece bir düşünce ve şuardan ibaretiz.

Bakın Cenâb-ı Hakk'ın "**ente**" dediği, sen dediği kendine muhatab edinmesi için, kendi varlığından "**venefahtü**" ben nefhettim demek suretiyle, karşıda bir varlık oluşturması, ona "**ente-sen**" demesidir.

Yani kendi asli hususiyetlerinden, ona da bir miktar vermesi, cüz'i ma'nâda ama, hepsinden bir miktar vermesi dolayısıyla, yani kendi hakikatlerinden ona aktarması dolayısıyla, **ben** demedi, **sen** dedi, **ente** dedi. Ve orda **ente** demesi aslında **ben** demesidir.

Ancak ben diye ifade ettiği zaman Âdemiyet hükmü ortaya çıkmamış olacaktı. Sen dediği zaman ikinci kimlik düşünülür.

İşte Cenâb-ı Hakk, kendi birliğinin, kendi hakikatinin **ente** olarak, **ene**'nin **ente'si** olarak görülmesini diledi ve o görünen noktaya da **ente-sen** dedi.

Ama görünen o **ente** bir ayna oldu, Cenâb-ı Hakk o aynada gene kendini seyretti.

Cenâb-ı Hakk gönül aynalarımızda bize bakıp, kendini seyrederek, ancak aynaya da bir kimlik, bir asalet vermesi dolayısıyla, vücud aynasında görülene "**ve nefahtü, Ben, sen olarak ortadayım**" dedi.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

MERTEBE-İ ÂDEMİYYET - HAVVAİYYET :

Cenâb-ı Hakkın akl-ı küllî zuhur mahalli Âdem, nefsi küllî zuhur mahalli de Havva ismiyle belirtilen mahallerdir, zuhurlardır. Bu dünya hayatında hanım ve bey olarak ayrılmakta, ama ne "hanım-nîsa," yalnız başına bir değer olabilir ne de "bey-racul".

Aslında Âdem (a.s.)'in varlığında Havva valide de, Havvaiyyet yani mertebe-i Havvaiyyet ile birlikteydi. Yani Cenâb-ı Hakk Âdem (a.s.)'i iki yönlü tek olarak halk etti. Yani birin içinde iki, birin iki görünümü olarak halketti.

Yani Âdem (a.s.) sistem olarak, ilim olarak, ruhâni ve nurâni zuhur olarak tekti. Ne zaman ki cennete indiler, onlar evvela zât cennetinde idiler, sonra sıfat cennetine ordan esmâ cennetine nüzûl ettirildiler. Ve "**nefahtü**" (15/29) hadisesi esmâ cennetinde, Rab mertebesinde, Rububiyet mertebesinde oluştu.

Cenâb-ı Hakk Havvaiyyet mertebesini ayrı, Âdemiyet mertebesini ayrı ayrı meydana getirmiş olsaydı, Âdemle Havva'nın yeryüzünde birleşmesi mümkün olmazdı. Çünkü iki ayrı varlık birleşmez. Tek varlık oldukları için dünya üzerinde tekrar birleşmeleri imkan dahilinde oldu. Ve

bu sistem bütün insan fertlerinde de vardır.

Yani her birerlerimizde hem erlik vardır, hem de nisalılık vardır. Ancak kimin üstünde erlik oluşumu, oran olarak fazla ise, o er hükmünde, kimde ise nisalılık özelliği fazla ise, o nisalılık hükmünü ortaya koyar. Akl-ı küll hükmü nefs-i küll üzerinde mevcuttur. Sol kaburga kemiğinden halkedildi dediği; sağ akl-ı küll, sol nefs-i küll'dür. Ma'nâ âleminde onları lâtif haldeyken ayırdı, esmâ cennetinde tesviye ettikten sonra, varlıklarını ayrı kalıplara soktu. Burasını kitaplar pek yazmazlar, çünkü üzerinde durmazlar.

(8-Tuhfetu'l Uşşakî) de, Salâhattin uşşakî Hz.

"Aslı vahid olmayan vahidleşemez." Yani "aslı bir olmayan bir'leşemez" demiştir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden).

MERTEBE-İ SEYR-İ DÜNYA :

Bugün dünya âleminin zât tecellisini, zât mertebesini yaşamaktayız. Âdem (a.s.)' dan 1850 lere kadar, gerek hayvan, gerek insan kas gücüyle ef'al mertebesi yaşandı. Ef'al âlemi bu iki tarih arasında çok uzun bir süre yaşandı.

1850 den 1950 ye kadar esmâ âlemi yaşandı. 100 sene kadar kısa bir süre isimler mertebesinin zuhurları oldu. Ama bu 100 sene içerisinde kısa olmasına rağmen sekiz bin senede îcad edilenin çok daha üstünde yeni îcadlar yapıldı.

Sıfat mertebesinde 1950 den iki bine kadar olan 50 sene içerisinde, bütün insanlık tarihinin buluşlarının belki yüz misli buluş yapıldı.

iki binden sonra şu 8-10 sene içerisinde o kadar uzun süredeki îcadların, bilginin çok daha üstünde teknik ortaya konmakta ve bu sür'atle artmaktadır. Çünkü zât mertebesi, hakikat-i Muhammedi mertebesi yaşanıyor. Şimdi, zâti tecelli yaşanıyor. İşte bu büyük buluşlar bu yüzden ortaya çıkıyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

MİRÂCIN HAKİKATI :

Bir çekirdek toprağa dikildiği zaman; belirli bir rutubet, hava ve su olduğunda bir müddet sonra ölçülemeyecek kadar büyüyüp, sayılamayacak kadar adet meydana getirmektedir. Çekirdeğin içinde dal, meyve, yapraklar ve kaç sene hayatta duracak ise hepsi mevcuttur.

Çekirdek bir sembol, içinde ağacın kendisi vardır ama gaybda, a'demde, yani izâfi yokluktadır. Çekirdeğin içinde ağacın herşeyi, programı, kazâsı ve kaderi de vardır. İşte Peygamber Efendimizi böyle bir çekirdek olarak düşündüğümüzde mi'râcı çözeriz. Peygamber Efendimiz, hakikat-i Muhammediyye'nin özü, çekirdeğidir, ancak programı bütün âlemi kaplamış bir çekirdektir. "Şeceratül kevn," yani âlem ağacıdır.

Kim kendi varlığının hakikatini idrak ederse, o esmâ yönünde mi'râcını yapmış olur. Gökyüzüne çıkıpta ulaşacağı bir yer yoktur, kendine ulaşacaktır. Evvelâ Rabb'ül erbabına ya da bir çok başka esmâya ulaşması gerekir.

Yaşantısının hangi devresinde kimlerle münasebetteyse dünyevi, uhrevi, Rabbiyle karşılaşıyordur. Yani orada O Rabbin tecellisi oluyor. Bunu idrak edip, o yönden de karşıdakini tanıdığı zaman dahi mi'râc etmektedir. Her esmânın hakikatini idrak ettiğinde tecrübe sahibi olur ve yavaş yavaş Rububiyyet mertebesinde Rahmâniyyet mertebesine intikal etmiş olur.

Ve neticede Peygamber Efendimizden bize nûraniyyet ve rûhaniyyetin aktarılmasıyla, kişiler de kendi bünyelerinde genel mi'râcını yapmış olurlar. Peygamber Efendimiz âlemler mertebesinde, kapsamında müstesna bir mi'râc yaptı. Bizlerin de beden mülkümüz kapsamında mi'râcımız olacaktır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

MUHABBETİN SEYRİ :

Bu âlemlerin var edilişindeki ilk kaynak ve malzeme muhabbettir. "**Küntü kenzen mahfiyyen**"de belirtildiği gibi. Bu muhabbetin Âdem (a.s) ile başlayan seyri, İbrâhîm (a.s) mertebesinde hullet, halillik olarak, şiddetli muhabbet olarak zuhura geldi. Daha sonra bu hubbiyyet (a.s.v.) Efendimizde habib olarak ortaya çıktı. Muhammed (a.s), hamdîn hakikati ve ilâhi hubbiyyetin aslı ve zuhur mahalli olarak habibullah yani Allah'ın sevgilisi diye zuhura çıktı.

Peygamber Efendimizin kendi yaşadığı süresi içerisinde, yeni bir şeriat getirdiğinden, dengeli olması gerekiyordu. Bütün mertebeleri, her mertebenin hakkını vererek, dengeli olarak zuhura çıkardı. Kendisinde bütün sıfatı- ilâhiyye, esmâ-i ilâhiyye hepsi birliktedir. İşte kendisinden sonra gelen velî-yi kirâm, irfan ehilleri, Peygamber Efendimizin hususiyetlerinden bir hususiyeti hepsi ayrı ayrı zuhura getirdiler.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

MUHAMMED ÂLEM RÛ'YASININ TABİRİDİR :

Bu âlem gerçekten bir rûya âlemidir, bizler de Hakikat-i Muhammedi'yi idrak edemediğimiz sürece uyur gezer varlıklarız.

(6 Peygamber 6 Hz. Muhammed Rasulü Allah (s.a.v.) sayfa 137).

Efendim nasıl oluyor bu? İşimiz, gücümüz var, varlığımız, çocuklarımız var. Evet onların hepsi de rûya içinde yaşanan bir hadisedir. Ne zamanki bu rüyadan gerçek ma'nâda uyanacağız, Muhammedi hakikatleri idrak etmiş olacağız. Ama burada uyanırsak uyanacağız, ahirete buradan rûya içerisinde gidersek o rûya devam edecektir.

"Muhammed âlem rû'yasının tabiridir." diyen mütefekkir İkbâl bu hakikati ne güzel ifade etmiştir.

Gerçekten de öyle. Peygamber Efendimizden evvel gelen hiç bir peygamber, bu âlemin bir rûya âlemi olduğunu bildirmemiştir, bildirememiştir. Çünkü onlara bu hakikat bildirilmemiştir.

Geçen daha evvelki peygamberlerin hepsi bu âlemi, bir varlık olarak bilmişler, içindekileri de varlık olarak ve kavimleriyle ona göre de muamelede bulunmuşlardır. Ama Peygamber Efendimiz bu âlemin Allah'ın bir rû'yeti, müşahedesi, görmesi, kendi hayalinde var etmesinden başka bir şey olmadığı, hakikatini bize hakikat-i Muhammedi içerisinde açık olarak bildirmiştir.

Bu hakikat bilinmez ise eğer biz hep gaflette oluruz.

Cenâb-ı Hakk bize bu hakikati, bu âlemin hayal âlemi olduğunu rûya oluşumuyla bu dünyada bildiriyor. Ama biz farkında olmuyoruz. Rüyada olduğumuz zaman, cesetlerimiz yani fizik bedenlerimiz yerinde yatıyor mışıl mışıl uyuyor, hiç bir şeyden haberi yok, ama biz yine bir yerlere gidiyoruz, ve orada duygularımızla birlikte varız, acılarımızla, sıkıntılarımızla, hoşluklarımızla birlikte, aynen dünyada yaşadığımız gibi rûya âleminde de yaşıyoruz.

İşte bize bir sorsalar, acaba gördüğümüz rûya âlemindeki sürelerimiz mi gerçek yaşam, yoksa bu dünyadaki yaşamımız mı gerçek yaşam? Çünkü ikisi bir birinden farklı. Bizim ceset varlığımız kendi âleminde, madde âleminde, kalıbıyla birlikte yattığı halde, nefsanîyetimiz, ruhanîyetimiz, ayrı bir âlemde yaşamakta, kendi düzeyinde hayatını sürdürmekte. Misal âleminde hayatını sürdürmektedir.

O halde bizler idrak ettiğimizde, iki türlü hayat daha bu dünyada iken vardır. Yani bir hayal âlemi dediğimiz rûya âlemi, bir de fizik âlemi dediğimiz bu âlem. İşte bunu idrak edebilirsek dünya ve ahireti daha bu günden anladık demektir.

Kabre girdiğimiz zaman, o rüyada gördüğümüz şekilde yaşayacağız, bedensiz olarak, ama idrak ve şuurlu olarak oraya girdiğimizde. Aynen bugünkü idrakimiz neyse o idrakle orada yaşayacağız.

Çünkü bir kimse "nasıl yaşadıysa öyle ölür, nasıl öldüyse öyle dirilir," hadisi bunu bize açık olarak göstermektedir. İşte bunu idrak eden

Pakistan'ın şairlerinden İkbâl; "Muhammed âlem rü'yasının tabiridir," diye çok güzel bir şekilde ifade etmiş.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz.Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

MÛSÂ (a.s.)'IN GÖRÜNMEZ ORDUSU :

Mûsâ (a.s.) doğacağı zaman o tarihlerde katledilen çocuklar sıfır yaşlarında, yahut bir yaşlarındaydı. Mûsâ (a.s.)'a peygamberlik geldiği zaman 50 yaşlarında idi.

Dolayısıyla o çocuklar, yaşamış olsalardı 40 bin tane Beni İsrâil'in askeri hazırda olacaktı, kuvvet olacaktı. Ama bunların fiziken, fizik bedenleri durdurulduğu için, ruh âleminde Mûsâ (a.s.)'ın arkasında 50 yaşında yetişmiş 40 bin asker olarak görünmez ordusu vardı. Şimdi o 50 senelik süre boş geçti. Yani bir faaliyet olmadı.

Mûsâ (a.s.) Mısırdan çıktı Medyen'e geldi. 10 sene orda kaldı ve Mısır'a dönerken, "Tur dağında ateşi gördüğü zaman," (20/12) kendisine peygamberlik vâki oldu. Eğer o çocuklar öldürülmeseydi 50 yaşında olacaktı. Ancak onlar onun ruh âlemine kuvvetleri olarak kaydedilmişlerdi.

İşte Mısır'a gittiği zaman Fir'avn'a karşı iki kardeş olarak bu şekilde çıktılar. Yani görünüşte iki kişiydiler ama, 40 bin iki kişiydiler. Yoksa fir'avn'un karşısına başka türlü çıkamazlardı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

MÛSEVİYYET VE MUHAMMEDİYYET MERTEBESİ ARASINDA Kİ FARK :

Zâhir olarak bakıldığında; (peygamberlik makamını bir yere koyalım, o hususide olan bir haldir) Museviyyet mertebesi ile Muhammediyyet mertebesi arasında ne kadar büyük fark vardır.

(Ve ilk önce Musa "Rabbîş rahlî sadrî/göğsümü genişlet" (20/25) dedi. Oysa Cenâb-ı Hakk (c.c.) Efendimiz (s.a.v.)'e inşirah-94/1 sure-i şerifinde belirttiği üzere O istemeden "Biz senin göğsünü genişletmedik mi?" hitabını yapmıştır. İşte bu husus iki makam arasındaki bariz farkı göstermektedir.)

6 Peygamber Hz. Mûsâ Kelimullah (a.s.) sayfa 122.

Biz de bunları, tatbikatı az da olsa idrak ederek yaşamaya çalıştığımız zaman, farkı ve değerleri anlayabiliyoruz. Aksi halde Tâhâ suresini okuyoruz, inşirah suresini okuyoruz, hiç bizde bir vuruşta yapmadan.

Güzel bir duygusallık içerisinde belki göz yaşı geliyor, belki hafız efendinin sesi ağılatıyor. Güzel bir Kur'an dinledim diye mest oluyoruz ama neyi dinledik? Bir saat sonra o duygusallık geçiyor.

Ama idrak edip anlamaya çalıştığımız zaman bunlar yaşadığımız süre içerisinde bize çok büyük ufuklar açıyor, gayret, güç vermiş ve değerimizin ne olduğunu bize anlatmış oluyorlar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

MUTLAK YOKLUK , İZÂFÎ YOKLUK :

A'dem (yokluk) iki türdür. Birisi mutlak yokluk, diğeri ise a'dem-i izâfi yani isimlendirilmiş yokluktur. Adem-i itibârî, adem-i izâfi diye isimlendirilir. Bu a'dem-i izâfi; a'dem-i itibârî ve a'dem-i mukayyed dedikleridir. Yani kayıtlı yokluktur.

Elimdeki kalemi gizlediğim zaman kalem yok deriz. Bu izâfi yok, yani şimdilik yok demektir, mutlak ma'nâda yok değildir. Nerede? , bâtındadır. Vakti geldiği zaman Âdem olmakta, yani zuhura çıkmaktadır. Ama bâtında var olduğu için zuhura çıkar, yok olduğu için değil.

Bu âlemde mutlak yok diye bir şey yoktur, şimdilik göremediklerimiz var. Biz bunları geçici olarak yok diye isimlendiriyoruz. Elimize çekirdek alsak, birisi bunun içinde ağaç var dese, diğer kimse burda ağaç yok çekirdek var der. İşte oradaki ağaç a'demde, yoklukta, bâtındadır. Sistemini oluşturup ekince, bir-iki sene sonra ağaç olacaktır. Yani varlıklarında kuvvede mevcûd, fiilde ma'dum, a'demdedir.

Mutlak yokluk ise sadece bir tabirden ibarettir. Bu âlemin tamamında yok diye ne bir saha ne de bir varlık vardır. Çünkü bu âlem de Hakk'ın varlığının olmadığı hiçbir yer yoktur. O halde yok yoktur. Eğer böyle bir şey düşünülse bile, o zaman o yokluğa ayrı bir rab vermemiz lâzım gelecektirki, o yokluk o rabb'a has bir yokluk olsun, buda açık şirk olacağından, böyle bir şeyde düşünülemez, o halde bu âlemde mutlak yokluk yoktur, sadece isimlendirilmiş izafi geçici yokluk vardır. Bu da bir anlatım sistemidir.

Hiçbir şey mutlak yokluktan var olmaz, çünkü böyle bir şey yoktur. Allah'ın İlâhî ilminde mevcud, fakat henüz zuhura çıkmamış isimlerinin hepsi, izafi yoklukta sıralarını beklemekte, vakti geldiklerinde a'dem'den zuhura çıkmaktadırlar.

Bu husus "*yaratma*" kelimesi ile de ilgilidir. Mutlak yokluğun olmadığı gibi, yaratma denen hususta yoktur. Ârifler kâmusu aşk'tan "*yaratma*" kelimesini kaldırıp yerine "*zuhur ve tecelli*" kelimelerini koymuşlardırki aslında budur. Allah (c. c.) yokluktan bir şey yaratmaz, buna gerekte yoktur, ancak kendinde var olan esmâlarının faaliyetlerini zamanı geldikçe âlem sahnesinde sergilemeye başlar.

Şu anda veya herhangi bir anda, o andan bir saniye veya bir saat

sonrası yoktur yani gaybtadır, vakti geldiği zaman saniye saniye zuhura gelmektedir, bu haller yaratma veya yoktan oldurma değil, Allah'ın ilminde olan, zaman mahlûkunun kendi seyri ve akışı itibariyle, her an bâtından zâhire olan durmayan akışıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

MÜSLÜMANLARIN VE HRİSTİYANLARIN HACCI :

Müslümanların hacı mertebe-i İbrâhîmiyyetten başlar. Hristiyanlar ise hac yaptıklarını zannetmektedirler. Ama birisi Meryem Ana'ya, birisi Anadolu'nun başka yerine gitmekle, hacı olduklarını zann ediyorlar. Onlarda böyle bir merkez, böyle bir sistem yoktur. İslâmın merkezi daha Âdem (a.s.)'dan başlayan bir süreçle devam ediyor. Onun için şeksiz ve şüphesiz hacı etme mahalli bellidir.

İmân etmedikleri sürece Mekke-Medîne onlara haramdır. Böyle kalırlarsa ömürlerinin sonuna kadar haramdır. İslâmiyeti ve Hz. Peygamberi de kabul ederlerse, onlar da o zaman hacı olabilirler.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz.İbrahim (a.s.) sohbetinden.)

-N-

NAMAZ VE SELÂM ESMÂSI :

Bir günlük kıldığımız beş vakit namazda 99 tane selâm esmâsi üretiyoruz. Bilindiği gibi Cenâb-ı Hakk'ın esmâsi içinde zıt isimler vardır. Kahhar esmâsi, Mudill esmâsi, Müntakim esmâsi bunların hepsi vardır. Yarıyı diyelimki Rahmani faydalı, yarıyı da zararlı olanlar, zıt isimler. Birine göre Mudill, diğerinin Hâdisi olmakta. Birinin Hâdisi diğerinin Mudilli olmakta. Yani şartlar ve zaman, mekân değişince isimlerin tahakkuk halleri de değişerek kullanılabilir.

Diyelim ki; sabah kalktık. O gün başımıza Cenâb-ı Hakk'ın Kahhar esmâsından bir sıkıntı gelecek. Bir gün evvel kılmış olduğumuz 5 vakit namazda ürettiğimiz 99 tane şemsiyemiz vardır. Selâmet şemsiyesi başımızda açık. Ve her bir şemsiye 99 esmânın bir karşılığıdır.

Bu esmâlardan her hangi birisinden eksi olarak (Kahhar esmâsından) sıkıntılı bir hal gelecekte bize, onun karşılığı olan selâmet şemsiyesi açılıyor. Kahhar tarafından gelen o tecelli şemsiyeye vuruyor, dağılıp gidiyor başımızı da, koruyor. En azından şiddetini düşürüyor. İlk karşılayan bizim ürettiğimiz Selâm ismi oluyor. Yani tedbir alınmış oluyor.

Eğer bunun diğeri olan Rahmani ma'nâda bir Cemal tecellisi

gelecekse, bunun karşısında yani eşitinde olan bizim ürettiğimiz Selâmet, Cemâli iki misli arttırmış oluyor. Yani Cemâl, selâmetli Cemâl olarak geliyor. 5 vakit namazı bilerek de, bilmeyerek de kılsak bu oluşuyor, fitratında var, yapısında vardır. Ama bir de bunları irfaniyetle bilerek yapıyor isek iki kat daha feyzi ve bereketi artmış oluyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

NAMAZDAKİ ÂDEM HAKİKATİ :

Namaz kılarken ayakta durduğumuz zaman **elif**, eğildiğimiz zaman **dal**, secdeye vardığımız zaman **mim** oluyoruz. Biz bunu kelâm ile söylesekte söylemesekte Âdem olduğumuzu ispatlamış oluyoruz.

Eğer namaz kılınmazsa, bu fiil ortaya getirilmiş olmadığından, bu hakikatinde anlaşılması mümkün değildir. Fiili ortaya getirmeyen hakikatine ulaşamaz. Ateş yakmayanın yemek pişiremediği gibi.

Bunlar günlük olarak yaşadığımız, fakat bağlantıları olan, şifre, hakikat-i İlahiye olan ma'nâlardır. Zâhiren kendi bilmese dahi, bir tek namaz kılan kimse bile, bu fiili işliyorken, kıyamda elif, rükuda dal, secdede mim sembol harflerini bedenî varlığında, hareketleri ile "**ben Âdemim**" hükmünü, yani ma'nâsını mühürlemiş olmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

NAMAZI DOSDOĞRU KILMAK :

Şeriat ehli olarak ef'al mertebesindeki dosdoğrudan kasıt; ta'dil-i erkâna uymak hükmündedir. Yani; rükûya, secdeye varırken, tahiyatta otururken adabı neyse ona uymak demektir.

Hakikatte; kendi varlıklarındaki nefsanîyetlerini çıkarırlar, Rahmâni hakikatleriyle namazlarını kılarlar demektir. Dosdoğrudan kasıt, zâhir ve bâtin gereğini yerine getirmektir.

Ta'dil-i erkâna uymak zâhirin dosdoğruluğu, düşüncede ve irfâniyyette olması gereken, varlığımızda Hakkın varlığından başka bir şeyin olmadığını anlayıp, esmâ-i İlahiye cemaati içersinde namaz kılmamız gerektiğini bilmemiz ise bâtının dosdoğruluğudur. Veya hullet olarak esmâ-i İlahiyyeyi giyinmiş olarak namaz kılmak gerektiğini bilmektir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

NECAT MERTEBELERİ :

Evvelâ insanın topraktan, toprak arzından necat bulması gerekiyor. Sonra arzdaki su mertebesinden, sonra yine arzdaki kendi varlığında mevcut ateş mertebesinden, sonra da hava mertebesinden necat bulması lâzımdır.

Bu 4 unsurdan necat bulmamız gerekiyor ki, onların üzerimizdeki tesiratları artık bize hüküm eder halde olmasın. Onlardan necat bulamazsak, o tabiatımız bizim üzerimizde hüküm sürdürür ve duygular ile bize hâkim olurlar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

NOT= Necat hakkında daha geniş bilgi aynı kitabın içinde mevcuttur dileyen oraya bakabilir. (T. B.)

NEFH VE NEFS :

Nefh; nefse yüklenen hakikat-i İlâhiyye,

Nefs de; onu kabul eden ve harekete geçip tecelli etmesine mahal olan varlıktır.

Nefs aslında gerçek ma'nâda mübarek bir şeydir. Ehlullah; nefis o şeyin hakikatidir demişler. Biz sadece emmare mertebesinden bakarsak kötü görürüz. Doğrudur, ama sadece o mertebeden, emmare, levvame mertebesinden. Ama biraz terbiye edilirse mülhimeye doğru, oradan mutmainneye doğru geçtiğinde mübarekleşmeye başlar. Ve o zâten bizim hakikatimizdir.

İşte biz nefsimizi gerçek ma'nâda tanıyamadığımızdan hep onu aşağılarda tutmaktayız. Ama kaide şu; "**men arefe nefsehu, fakat arefe Rabbehu**". "**Kim nefsinin tanıdı Rabbini o bildi.**"

Nefsinin bilen Rabbini bilir. Men arefe Ruhehu dememişler. Çünkü nefsinin tanımayan ruhu zâten tanıyamaz. Nefsinin tanıyanda ruhunu bilmiş olur, böylece ruh mertebesini tanımaya da yolu açılır.

Ve Cenâb-ı Hakk sıfatı zâtiyyesinde, "**kâim bi nefsihi**" diyor, kötü nefis mi şimdi, Cenâb-ı Hakkın zâti sıfatlarından biri olan kâim bi nefsihi?

İşte (s.a. v.) Efendimizin nefsi de zâten, zâtının nefsinden halkedilmiş diye bildirilmektedir. Nefsin ve nefhin bütün bu âlemlerde zuhuru vardır, sadece Âdem (a.s.) in üstünde değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

NEFS VE RUHUN KARDEŞLİĞİ :

Kendi birey varlığımızda nefsimiz ve ruhumuz bir istikamette gitmediği sürece, o kişinin kendi varlığında huzuru bulması mümkün değildir.

Nefs bir taraftan çeker nefsanîyete doğru, ruh bir taraftan çeker hadi camiye gidelim, kitap okuyalım ister. Evvela bu birlikteliği kurmamız gerekiyor.

Bizim bir şiirimizde geçer "**nefs ile ruhunu ediver kardaş**". Nefs ve ruh kardeş oldukları zaman, işte o bedende Hakk yolunda muvaffakiyet daha fazla olur. Çünkü sulh olan yerde ilerleme olur, kavga olan yerde olmaz.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

NEFS-İ EMMARENİN İLÂHÎ DERYADA BOĞULMASI :

Nefsi alt etme şansı ancak Museviyyet düzeyinde oluşabiliyor. Daha evvel nefsi emmarede, levvamede nefslerimizi her ne kadar zuhuratlarda gördüğümüz gibi kesiyor, hükümsüz hale getiriyor isek de daha sonraları, başka isimler başka düşünceler altında yine meydana çıkabiliyor.

Mûseviyyet mertebesinde bu düzeyde artık kesine yakın bir şekilde nefsten kurtulunmuş oluyor. Nasıl kurtulunuyor? Orada İlâhi deryada boğulması şekliyle. Yani fir'avn İlâhi deryada nasıl boğuldu gitti, bizim de gönlümüzdeki ilâhi deryada nefs-i emmare artık hükümsüz kalıyor. Ancak biz geriye dönersek, tekrar beşeriyetimize dönersek bunların hepsi dirilirler, karşımıza gene dimdik çıkarlar.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

NEFSÎ VE İLÂHÎ DUYGULAR :

Şeriat ile zâhiri tarikat arasındaki fark şudur: Şeriatta durgunluk, monotonluk vardır. Tarikatta da biraz şeyh muhabbeti, Allah, Peygamber muhabbeti diye duygusallık, göz yaşı vardır. Ancak bu duygusallıkta aslında o mertebeden çıkmaya çalışanların en büyük perdesidir.

Şeriat mertebesinde tarikat mertebesine geçerken, bu duygusallığa ihtiyaç vardır. Ama tarikat mertebesinde hakikat mertebesine geçerken, bu duygular benlik üzerine bina edildiğinden, bu benliğin de kaldırılması lâzım geldiğinden bu duygulara yer yoktur, ki yukarıda ikiliğe yer yoktur. Hakikat mertebesinde benliğe ve duygulara yer olmadı-

ğından bunun kaldırılması lâzım gelmektedir.

Tabi bu hemen bir günde yarım kilo peynir ver diye kalıbın yarısını kesmek gibi biri bir tarafta diğeri bir tarafta olacak bir iş değildir, ama bu bilinmeden de yapılabilecek bir iş değildir. Zaman içersinde yavaş yavaş o duygular ilmi ve irfani ma'nâlarıyla yer değiştirerek, yani duyguların yerine kısmen ilim ve irfaniyet getirerek ondan sonra oluşacak **ilâhi duygularla** ancak Allah'a ulaşmak mümkün olmaktadır.

Yoksa şeriat ve tarikat mertebesinde olan duygular, nefsimizden kaynaklanan, kaynağı nefis olan duygulardır. Bunu ayırmak lâzımdır. Nefsimizden çıkan bir şeyde de mutlaka ikilik vardır. Nefs her zaman benim der.

Ne zaman ki nefis, "*ben yokum Sen varsın*" diyecek ondan sonra onun duyguları yavaş yavaş izale edilecek, silinecek onun yerine irfaniyet gelecek ve bu irfaniyetten sonra kişi ancak **ruhani duygulara** kavuşacak. Ruhani duygularla techiz olacak ki işte o zaman insan lâtif ve ruhani halini idrak etmiş olacak.

Nefsi duygular varken; o aynen ilkbahar-sonbahar geçişlerinde yola çıkıldığı zaman nasıl ki puslu bir hava oluyor, sisli bir hava oluyor, işte o duygular aynen onun gibi sarar kişinin beynini, etrafını, onun içersinde dışarı dünyayı görmez, hoş bir hal gelir kendisine ve o hali ile bir yerlere erdim zanneder. İşte onun en büyük perdesidir. Ne zamanki o sis ilâhiyat güneşiyle, irfaniyet güneşiyle kalkacak ortadan, ondan sonra kişi hem kendini hem âlemi tanımış olacaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

NEFSÎ – İZAFÎ – İLÂHÎ BENLİK :

Nefsî benlik, izafî benlik, ilâhî benlik ne demektir? Evvelâ bunları ezberlememiz lâzımdır.

Şeriat ve tarikat mertebesinde nefsî benlikle yaşanıyor. Yani kişi kendi nefsinin ben olarak var kabul ediyor. Benim dualarım, namazlarım, oruçlarım, yasinlerim, teravihlerim, ben şunu yaptım, ben bunu yaptım diye nefse bağlanıyor.

Yani kişi kendini o anda Hakk'ın dışında, Hakk'tan ayrı bir varlık olarak kabul ediyor. Bu nefsî benlik, yani daha henüz kimliğini bulmamış. Tabi yaşıyor, çoluk-çocuğu işi var, belki amir-memur-müdür ama bunlar hiç bir şey ifade etmiyor. Bunlar buradaki işler sadece, buranın düzeni için gereken işler. O kişi belki alay kumandanı olabiliyor ama kendinin kumandanı olamıyor.

Nefsî benlik; kişinin kendini madde varlık olarak bilmesi, Hakk'tan ayrı olarak kabul etmesidir.

İzafî benlik; hakikat mertebesinde anlatıldığı gibi kendinin bir

isimden ibaret olduğunu anlamasıdır. Yani madde varlığının kendine ait olmadığını, sadece bir isimden ibaret olduğunu anlamasıdır, izafet yani isimlendirmek ma'nâsınadır.

Bütün bunları aştıktan sonra, yine kendine bakıyor ki; evet ben buna yok dedim ama burda bir varlık var, inkar edilmeyecek bir varlık var. Peki bu ne? O zaman diyor ki; bu Allah'ın zuhurunun ta kendisidir. Nefsî olan anlayışında, izafî olan anlayışında üstünde bir anlayış ile kendindeki "**ve nefahtü**" yü idrak etmesi. Eyvah diyor burada nasıl bir değer varmışta şimdiye kadar ben farkında değilmişim.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

NUN VE KALEM :

Nun ve kalem derken bahsedilen kalem hemen aklımıza gelen belki, "**vema yesturun**" diye bahsedilen de; sayfalar, beyaz kağıtlar ve elimizdeki tükenmez kalemlerdir. Ama işin hakikati itibariyle kalem tecelliyat-ı ilâhiyyedir. Her bir tecelli bir kalem uzantısı gibi yukardan ma'nâ âleminde aşağıya iner ve yesturun olan bu âlemdeki hadiseleri yazarak ortaya getirir.

İşte kalem tecelliler, nun kudret, yesturun da bu âlemdir. Zâhir ma'nâda ve geniş ma'nâda böyle olduğu gibi aynı şey bâtinî ma'nâda enfûsi olarak da, bizim gönül âlemimiz yesturundur. Gelen tecelli-i ilâhiyyeler kalem, onu yönlendiren de nur-u ilâhiyyedir. İşte nun ve kalem diyerek kalemlerle yola devam etmemiz gerekiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

NUR, RUH VE ÂLEM :

Ne olduğumuzu biliyor muyuz? Nur diyoruz ama, geçiyoruz sadece. Bünyemize verilmiş olan yüce hakikatleri değerlendirmeyip, günlük şeyler gibi kullanıp geçip gidiyoruz.

Bu âlem nur âleminde başka bir şey değildir. Madde, taş, toprak gördüğümüzde, biz onları kafamızda taş, toprak yapıyoruz. Nur üstüne nur, "**Allahü nurüsemâvâti vel arz.**" (24/35) Allah semâvât ve arzın nurudur, deniyor. Bu âlem nur ve ruhtan ibarettir.

Fezânın örgüsünü, dokusunu âlimler inceliyorlar. Soğuk, karanlık, uzaklık zaman gibi, sadece maddî şeyler buluyorlar. Elbette uzayın dokusunda soğuk, karanlık, a'maiyyet, zaman vardır. O da izafî bir şey, ama biz de bu fezâ içinde yaşadığımızdan, zamana bağlı olduğumuzdan zaman da vardır. Ama Allah'ın indinde zaman diye bir şey yoktur. Âni

dâim dedikleri bir an var.

Ve bu fezâ dokusunda evvela a'maiyyet var, sonra hubbiyyet var, muhabbet var yani. Sonra ruh var, Rahmâniyyet var. Sonra nur var, nûr-u İlâhi var. Ondan sonra bunların ortaya getirdiği soğukluk ve karanlık vardır. Batılı bunları bulamıyor, daha zâhir ilmin bunları bulması mümkün değildir.

Hele hele en birinci etken hubbiyyet, Muhammed yani muhabbet, İlâhi sevgi. Bütün sevgiler bu âlemde mevcûd olan o muhabbetin neticesinde oluşuyor.

İşte bu nefes-i Rahmâniyyenin nefesinde rutubet, yoğun su, hava ve ateş, harâret bulunmakta. Bunlar da hayat verici şeylerdir. İşte toprak bedenlerde İlâhi teshîr yani tesir ile hayat bulmaya başladılar.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

-o-ö-

O'NA BAKAN HAKK'I GÖRÜR :

Cenâb-ı Hakk Peygamber Efendimizi (s.a.v.) bizlere göndermemiş olsaydı, kendi hakikati yine kendi bânında, tenzihte, kendi âleminde kalacak, insanlık hiçbir zaman Allah'ın hakikatini anlamayacaktı. Ancak Peygamberimizde kendisini zâti olarak gizlemesi, aynı zamanda açığa çıkarmış olması oldu. Yani Peygamberimizin bânında kendi mevcudiyetini, Peygamberimizin zâhiri ile bize ulaştırmış oldu.

Nasıl ki; Peygamberimizin "**bana bakan Hakk'ı görür**" hükmüyle bildirmesi gibi, kim ki O'na bakarsa Hakk'ı görür. Ancak Mekke, Medine'de yaşayan Muhammed ismi verilen bir kişiye bakıldığı zaman değil, o anlayışla O'ndaki Hakk görülmez. Ama O'nun bânında Hakk'ın hakikati olduğunu idrak eden kimse, O'na baktığında hem rasulü görür hem rabbini görür, müşahede eder.

Yani iki mertebeyi de birlikte görür ve bunları da birbirinden ayırmaz. Aslında bir bakıma hamdin hakikati budur. Yani Hz. Rasulullah'ta Cenâb-ı Hakk'ı zuhur halinde müşahede etmek ki, insanda bütün esmâ ve sıfatlarıyla birlikte en kemalli surette zuhurdadır. Cenâb-ı Hakk bütün âlemlerde zuhurdadır, ancak hangi mahalde zuhurda ise, o mahallin oluşumu kadardır. Ama insân-ı kâmilde ve Peygamberimizde bütün özellikleriyle birlikte zuhurdadır.

Böylece bakıldığında, tarif babında söylüyorum, Peygamberimizin zâhiri bânına perde olmakta. Ki o perde ehl-i küfre karşı hakikat-i ilâhiyyeyi koruma babındadır. Koruma babından Peygamberimiz perdedir, ama ehl-i hakikate perde olmaz. Çünkü Hakk ehli Hakk'ı idrak ettiği için, kendini bildiği için kendi kendine perdesi olmaz.

İşte Peygamber Efendimiz böylece insanlık âlemine öyle büyük bir ilim getirmiştir ki, böyle bir vesileyi bizlere ve insanlık âlemine hediye eden Rabbimize, Peygamber Efendimiz vasıtasıyla geldiği için de kendisine teşekkür ederiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz.Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

ÖLÜM GİDİŞ ÜZERE HAL DEĞİŞTİRMEKTİR :

“**Men-kim**” insana ait bir ifadedir. Günahlar dolayısıyla “**men**”likten, insani kimlikten çıkıldığından kimliksiz hale gelinmektedir. Ve o yüzden kimliği olmayan bir varlığın da ölmesi-yaşamaması diye bir şey söz konusu değildir.

Bir bakıma ölüm, **ihtiyari** ve **ızdırari** de olsa gidiş üzere hal değiştirmektir.

Ölüm iki türdür bilindiği gibi. **İhtiyari**; ihtiyarlama ölümü değil, kişinin isteğiyle ölmesidir. Peygamberimiz (s.a.v.)'in belirttiği gibi: **Muti kable ente mut**, yani meşhur olan hadis-i şerif, **ölmeden önce ölünüz.**

Kişi oruçlarıyla, namazlarıyla, ibadetleriyle, yaşantılarıyla nefsanî ma'nâdaki hakimiyetini, ruhani manadaki hakimiyetiyle değiştirdiği zaman, yani vücudunun üstünde nefsinin hakimiyetinden çıkıp, yapmış olduğu belirli çalışmalarla ruhani hakimiyeti, o beden üzerinde tahakkuk ettirdiğinde o (*muti kable ente mut*), ölmeden evvel ölmüştür.

Nerden? Kendi kimliğinden bütün varlığından değil, sadece nefsinin hükümlerinden çıkmıştır. Nefsinin ölümüdür ki; oradaki nefsi de izah etmemiz gerekiyor. Bu nefsi emmarenin ve levvamenin hükmüdür, yoksa nefsi ölmez. Nefsi ölse kendimiz ölürüz.

İzdirari ölüm; zaruri yani Azrâil (a.s.)'in gelmesiyle tamamen bu dünyadan gitmek üzere olan bir ölümdür.

Ölüm gidiş üzere hal değiştirmektir. Ölüm dediğimiz şeyle biz halimizi değiştirmiş oluyoruz.

Evvelâ ilk hal değiştirmek, bedensiz hale dönüşmek. Bu en büyük hal değiştirmektir, insanın ömrü içerisinde bundan daha büyük bir hal değiştirme olamaz. Arada olan küçük küçük hal değiştirmeler idrakte olur, yaşantıda olur, tadışlarda olur. Hasta olur bir başka hale geçer. Ama bunlar ara hal değiştirmelerdir. Ölüm ise en mutlak bir hal değiştirme ve geriye dönüşü olmayan bir hal değiştirme olmaktadır.

İşte bu ölüm ile hal değiştirmeden evvel, (ki bu cehennem ehli için daha mühim bir hadisedir) ölmeden evvel biz halimizi burada değiştirir, düzenlersek, ölüm ile değişen halin neticesi cennet olur. Ama günahkâr olarak ölümün değiştirdiği hal cehennem olmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

-P-

PEYGAMBER EFENDİMİZİ GÖRMEK :

Peygamberimiz (s.a.v.) mirac gecesi döndüğü zaman "*Men reani fekat real Hakk*" dedi. Müthiş bir ifade. **Men; kim**. İşte bu men sözcüğü çok mühim. Kim, kimlik tespiti.

Lâtime yapıyoruz ya; hani "*kimse kimse değildir*". diyerek Her birerlerimiz, kendimizi birer varlık olarak kabul ediyoruz, ama bu şartlanılmış tabii bir sürecin getirdiği benlik, kimliktir. Gerçek olarak ben kimim, sen kimsin diye sordukları zaman, vereceğimiz cevap tabii olarak; şu anneden, bu babadan, şu tarihte, şu yerde doğdum olacaktır. Bu bizim **menli**ğimiz, **kimli**ğimiz değil. Bu kaporta , arabanın doğduğu yer, arabanın tarifidir.

Peygamber Efendimiz "**kim ki, beni gördü**" diyor. Görebildi, göremedi, görebilir değil. **Kim** ki beni gördü. Mutlak olan görülmüş olması. Acaba biz sahabe-i kiram devrinde yaşasaydık, yani Peygamberimizin devrinde yaşasaydık ve O'nu görseydik sureta, görmüş olacak mıydık?

Ebu Cehil de gördü ama nasıl gördü? Abdullah'ın yetimi olarak gördü. Ama Ebu Bekir Allah'ın Rasulü olarak gördü, işte o zaman gördü. İki görüş arasında ne kadar büyük fark vardır.

Biri Abdülmuttalib'in yetimi olarak gördü, değer vermedi. Daha evvelce O'na Ebul Hakem denirken, sonra Ebu Cehil dendi. Cehlin babası dendi. Aynı kişi Peygamberimiz gelmezden evvel, halkın arasında akıl sahibi, danışılan bir insan, beşeri akılı ileri derecede olan, nefis aklının ileri derecede olanlarından olduğundan, Ebu'l Hakem, yani hikmetle konuşan kimse idi.

Ama ne zamanki, akılı küll geldi, Peygamber Efendimiz akılı küllü ortaya getirdi, bu sefer O yine aklına dayandı, ve o akıl Ebu Cehil oldu. Yani daha evvelce akıl danışılan biriyken, akılı küll geldikten sonra cehlin O'nun akılı babası oldu. Yani nefis akılı, nefsin babası.

Aklı külden gelen akıl ile Hakkı görmek mümkün, diğer şekliyle beşeri olan akıl nefsin istikametinde gittiği zaman, Allah'ı inkar eden bir akıl olmakta. Yani tam zıdda düşmekte.

Bazı kişiler tarafından; benim aklım doğrudur, aklıma güvenirim, başkasının akılı gerekmez, benim aklım bana yeter gibi sözler söylenir. Halbuki akıl gerçek ma'nâda temizlenmiş bir akıl ise, sızdırılmış bir akıl ve akılı külle donatılmış ise, o akıl yeter bize. Ama akıl beşeriyet üzere, nefis üzere olan bir akıl ise kendini de helâk eder çevresini de. Neden? Doğru düşünemez, çünkü elinde ölçüsü yoktur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBER EFENDİMİZİN HAKİKATİ VE VELİLER :

Peygamber Efendimizden sonra, her bir velî-yi kirâm, Peygamber Efendimizin bir esmâ yönüyle hakikatini ortaya çıkarmıştır. Gelen velilerin hiç birisinin kendilerine ait bir varlıkları yoktur. Efendimizden evvel gelen peygamberler nasıl hakikat-i Muhammedi'nin bir bölümünü, bir vasfını ortaya çıkarmış iseler, O'dan sonra gelen veliler de, Peygamber Efendimizin bir hususiyetini kemaliyle ortaya çıkarmış zuhurlardır.

İşte Mevlânâ diye bahsedilen zuhur da, Peygamber Efendimizdeki o ilâhi aşkı, ilâhi ateşi, ilâhi muhabbeti zuhura çıkararak kimsedir. Yani Hazreti Muhammed'in muhabbet zuhuru Hz. Mevlânâ'da en geniş ma'nâda tecelli etmiştir. Diğer âriflerde de vardır, ama en geniş ma'nâda temsil eden ve zuhura getiren Mevlânâ'dır. O yüzden Mevlânâ denmiştir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz.İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBER EFENDİMİZİN ÜMMETİNE NEFHETMESİ :

Cebrâil (a.s.) bir ruh olduğu halde nasıl ki Meryem Anne'ye ruhunu nefhettiğinde oradan kâmil insani bir varlık ortaya geldi. İşte Peygamber Efendimiz de bir ruh olduğundan, her ne kadar "**Ene beşerün mislüküm**" (41/6) derse de, ruhu-l a'zam ve hakikatinin O'nda zuhuru olduğundan, söylemiş olduğu bütün kelâmı ümmetine, daha evvel ilk sahabisine, Meryem Ana'ya üflenen ruh gibidir. Bizlere üflenen aktarılan Kur'ân-ı Kerîm ki, bu kelâm ile aktarılmakta üflenme ma'nâsında. Ve öyle deniyor.

Cebrâil (a.s.) Meryem Ana'ya ruhu nefhettikten 30 sene sonra o faaliyete geçti. Yani ruhu-l kudüs Meryem Ana'ya üflendiğinden 30 sene sonra yani İsâ(a.s.)a 30 yaşında peygamberlik geldi ve iki buçuk sene kadar o nefhin dışarıya verilmesi, genişlemesi sürdü. Ama Peygamber Efendimizden ilk nefhedildiği andan itibaren, bütün gönül evlatları doğmaya başladılar. Arada ne kadar büyük fark vardır.

İşte her bir sahâbi bir bakıma Meryem Ana hükmündedir. Yani bilgileri alıcı olduklarından gönüllerinde hemen yer yaptı. Ama İsâ (a.s.) Meryem Ana'nın gönlünde 30 sene ve çevresinde 30 sene yaşadı. Ne kadar büyük fark vardır.

Yani Cebrâil (a.s.)'ın nefhetmesiyle, Peygamber Efendimizin nefhetmesinin arasında ne büyük fark vardır. Biri hemen "**ol dedi oldu**" gibi hükmünde, diğeri ise belirli bir tohumun bahçeye ekilmesi. En

azından bir mevsim geçmekte, ağaç ise üç beş sene geçmekte. Ve bu kemâlâtında da 30 sene geçmiş olmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden).

PEYGAMBERÂN HAZERÂTI :

Cenâb-ı Hakkın Kur'ân-ı Kerîmde bütün peygamberân hazerâtını bildirmesi; bizim onların hayatlarından ibret almak suretiyle, o mertebe ve makamları anlamaya çalışmamız içindir.

Bizler özetle dahi olsa, her bir peygamberin hayat hikâyesinden kendimize numûne almış olsak, böylece hayat seyrimiz daha gelişmiş, genişlemiş olacaktır.

Her peygamber kendi devrinde, o devreye kadar gelen alt mertebeleri ve o mertebeyi ifade etmekte, ancak yukarısını bilememektedir.

Bugün ümmet-i Muhammed olarak en büyük kazancımız bütün mertebelerin bize bildirilmiş olmasıdır.

Biz bütün merâtibe yukarıdan bakıyoruz. Hangi peygamber neyi getirmişse, o kendi mertebesine içinden bakıyordu. Ve ilk getiricisiydi. İşte onun için bizim idraklerimiz konumumuz olarak ve Peygamber Efendimizden gelen bir verâset olarak. Bütün bu mertebelerin üstünde bir idrake sahip olmamızı gerektiriyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERÂN HAZERÂTI VE TEVHİD EHLİ OLMAK :

Biz peygamberân hazerâtını Hakk'dan ayrı, Hakk'ın dışında ayriyeten birer varlıklar olarak düşünürsek hep fark âleminde kalırız, ayrılıklarda kalırız.

Ama bu zevât-ı âliye Hakk'ın o ma'nâsı itibariyle oradan görünüşüdür diye bakarsak, o zaman tevhîd ehli oluruz. Yani suretleri ma'nâ ile birleştirmiş oluruz.

Aksi halde suretler ayrı, ma'nâlar ayrı, Allah ayrı, kullar ayrı, kesret-kesret, kesret içre kesret olur. Ondandır ancak lisanen tevhîd ederiz, ama ilmen, fikren kesinlikle tevhîd edemeyiz.

Söz ile söylediklerimizin bâtında yaşantısıyla birlikte tatbikatı olursa, o din gerçek din olur. O din de Allah'ın indindeki dindir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERİMİZ HER MERTEBENİN EVVELİDİR :

"Hakikat-i Muhammediyye bil cümle taayyünatın evvelidir"

Allah evvela benim nurumu halketti.

Allah evvela kalemi ve nefsimi halketti.

Allah evvela benim ruhumu halketti gibi öncelikler hep bu "**cümle taayyünat**"ın içindedir. Ve hep bilindiği gibi her mertebenin evvelinin kendisine ait olması belirtiliyor.

Eğer bu meselenin bu şekilde olduğunu bilmezsek, her mertebenin öncüsü yani; **ruhun, kalemin, nurun, âlemlerin** en önce halkedilenei eğer Peygamberse, en öncesi hangisi diye bir mevzu ortaya gelir.

En öncesi diye bir şey yoktur, her mertebenin en öncesi vardır. İşte bunun toplamı da "**bil cümle taayyünatın evveli**" ve onun zuhur ettiği mahalde hakikat-i Muhammediyyedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

PEYGAMBERİMİZİN GETİRDİĞİ ŞERİAT :

Rasullük; şeriat yani, yeni bir hüküm getirmekte, eski gelen peygamberin, rasulün şeriatı varsa onu kaldırmaktadır. Mûsâ (a.s.) şeriatını Muhammed (a.s.) kaldırdı, neshetti. İsâ (a.s.)'ın ruh şeriatını da neshetti.

Ancak İsâ (a.s.)'ın şeriatı fiziki değil ruhaniydi. Çünkü O şöyle namaz kılın, böyle oruç tutun, böyle abdest alın diye bir şeriat getirmedi. Çünkü gök ehliydi. Şeriat yer ehline aittir. Yani madde bedende yaşayan kimselere aittir. Kendisi fenâ fillâh makamında olduğundan ve ruhaniyeti ağır olduğundan zaten O'na şeriat uygulanamazdı.

Ama Peygamberimizin "***Ben de sizler gibi beşerim ama bana vahyolunuyor***" (41/6) demesiyle, hem beşeriyeti hem ruhaniyeti vardı. Yani getirmiş olduğu şeriatı Muhammediyye ile bütün mertebelerin şeriatını getirdi. Yani, **ef'al fizik mertebesinin şeriatını, esmâ-tarikat mertebesinin şeriatını ve sıfat-hakikat mertebesinin şeriatını ve zât-marifet mertebesinin şeriatlarını** bize bildirdi.

İnsanlık âlemine gelen bundan daha büyük bir hediye olmaz. İşte bu yüzden Kur'ân-ı Kerîm diyoruz. Yani ikram edilen Zâtî bilgiler, hükümler, lutuflar, nasıl dersek diyelim.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERLERDEN GELEN MÂNEVÎ MİRASLAR :

İbrâhîm (a.s.) denildiği zaman müheyyem hakikatini anlamamız gerekiyor. Ve o faslın içersinde bizlere gelen ne miraslar vardır, onları bilmemiz gerekiyor. Ki mirasımızı bilirsek sahip oluruz. Biz İbrâhîm neslinden geldiğimizi bilmezsek, İbrâhîmiyyet mertebesinden gelecek mirası nasıl talep ederiz?

O zaman kişinin evvelâ kendi aslını, neslini araştırıp tanıması ve neslinin sahip olduğu mülkü, ma'nevi mirası alması en tabi hakkıdır. Biz de Âdem (a.s.) başta olmak üzere evvelâ dedemizin mirasçısıyız, manevi bilgiler, manevi hakikatler olarak. Sonra en büyük mirasçımız İbrâhîm (a.s.),dır, daha büyük mirasçı olduğumuz da Hz. Rasulüallah (s.a.v.) Efendimizdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERLERİN GETİRDİĞİ İNKILÂP :

Âdem (a.s.) yer yüzüne gelmezden evvel bu âlemler parlatılmamış, paslı, çamurlu bir ayna hükmünde idi. Gerçek tecelliyat-ı ilâhiyyeyi zâti mertebede aktaracak, yansıtacak vaziyette değildi. İşte bu işi Âdem (a.s.) ve kendisinin gönlü yaptı. Ondan sonra insan ve Allah arasındaki münasebetler başlamış oldu.

Daha evvel yer yüzünde Allah'ın varlığı veya yokluğu bir idi. Çünkü bunu değerlendirecek bir idrak sahibi, bir muhabbet ehli, bir ilim ehli yoktu. İşte Cenâb-ı Hakk bütün bu âlemleri o idrak sahibinin gelip burada yaşayabilmesi için tamamladıktan sonra Âdem ismiyle insan zuhurunu, zâti tecellisini yeryüzüne indirdi. Uluhiyyet hayatı, zâti ma'nâda bu tarihten sonra yeryüzünde aktarılmaya ve yaşamaya başladı.

Daha evvelce en yüksek varlıklar hayvanatlar olduğundan, ve bir miktar daha yüksek üç harfli arkadaşlar olduğundan, ama bunlar tam bir ayna olmadıklarından Cenâb-ı Hakk bütün bunların üstünde, melâike-i kiramin da üstünde bir varlığını, zâti zuhurunu Âdem ismiyle yeryüzüne indirdi. Ancak Âdem (a.s.)'da da henüz mutlak ma'nâda zâti tecellisini yapmış değildi, bu bir hazırlık safhası idi.

Nuhiyyet; beşeriyetinden kurtulmaya çalışmanın inkılâbıdır. Her bir peygamber bir inkılap getirmekte ve her birinin de inkılabı genel ma'nâ da geniş âlemde olmakla birlikte, bir de birey, vitriyyet olarak her birerlerimizin varlığında bu inkılâpların olması gerekmektedir.

İnkılâptan kasıt yıkmak dökmek değil, yeni oluşumları yeni idraklerle hayata geçirmektir. Eskiden kalmış olan şartlanılmış hayat anlayışından, ve zâhiren kesinleşmiş bir hayat anlayışından, daha ilerilere gidip, buralara takılmadan miraca doğru yol alabilmektir.

İbrahimiyyet; tevhid-i ef'al inkılâbıdır. İbrâhîm (a.s.) gelmezden evvel böyle bir bilgi insanlık âleminde yoktu. Yani bütün varlık zuhurlarında, hepsinde, bütün kevn âleminde Allah'ın müessir ve tesir edici olduğunu bilen varlık yoktu. Allah ötelelerde idi.

Mûseviyyet; tevhid-i esmâ inkılâbıdır. Yani Cenâb-ı Hakk'ın bütün varlıklarda isimleri ile zuhurda olduğu anlayışına geçiş süresidir.

İseviyyet; tevhid-i sıfat inkılâbıdır. Yani; bütün varlıktaki sıfatların Hakk'ın sıfatı olduğunu idrak ederek, hayatımızı bu genişlikte ve bu idrakte yaşamamız gerektiğini bize bildirmektedir.

Muhammediyyet ise; tevhid-i zât inkılâbıdır. Eğer Muhammed (a.s.) gelmemiş olsaydı bu mertebeler nereye kadar bizi getirirdi? Teşbihe kadar getirirdi ama mutlak tenzih ve teşbihin birleşimi olan tevhide ulaşamazdık. Yine Cenâb-ı Hakk'ı ayrı sahalarda, ayrı idrakler içerisinde bildirdik. Âdem (a.s.)'dan beri gelen bütün bu mertebeleri tevhid edip tam bir insani ilim cem'iyetine ulaşamazdık, boşluklarımız kalırdı.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERLERİN HER BİRİSİ BİR GEÇİŞTİR :

Her bir peygamberin hayat hikâyesi, yaşadığı mertebenin, devrinin özelliklerini ve geçişlerini kendi hayatlarından misallerle bizlere açıklamaktadır. (6 Peygamber 4 Hz. Mûsâ Kelimullah (a.s.) sayfa 4).

Yani bir evvelki peygamberin getirmiş olduğu hükmün bir sonra yeni gelen o peygamber hangisi ise kendi devrine geçişini sağlar. Bu mühim bir cümledir. Geçiş. Eğer bu geçişler olmasa bir yerlerde takılıp kalmaktayız, o zamanda orada hep dönmekte aynı şeyi yapmaktayız. Ve biz kendimizi ehl-i tarik zannetmekteyiz. Geçiş olmadığı için orada kalınmış oluyor.

İşte bu peygamberan hazeratının her birisi bir geçiştir, bir mertebedir. İlk olarak peygamberler bu mertebeleri getirdiler. Her birerlerimiz insanlık âleminde onlardan bunları alarak hayatımızda tatbik etmeye çalışıyoruz. Bütün peygamberler "âmentü" de belirtildiği gibi bizim peygamberimizdir. Yani insanlık âleminin peygamberleridir.

Peygamberler bir kavme, her hangi bir bölgeye, ırka gelmezler. Gerçi kendileri geldikleri zaman bir kavme gelmişlerdir. Ama insan kendi hayatında o kavim mertebesinde yaşamaktadır. Öyle olunca o peygamber kendi kavmine gelmekle birlikte, kendinden sonra gelen insanlara da gelmiştir. O kavim mertebesinde yaşayan insanın da o peygamber o devrede peygamberidir.

Her ne kadar â'zâm-ı muazzam Peygamberimiz Muhammed (a.s.) bizim genel peygamberimiz ise de, biz daha henüz O'nun hakikatine ulaşamadığımız, eremediğimiz için, hangi mertebede isek, bizim peygamberimiz o devrede, o mertebenin peygamberidir. Ve o

peygamberlerin hayat hikâyelerini okuyarak geçirdikleri aşamaları bizim de fiziki değil ilmi olarak, bilgi olarak küçük küçük bölümler şekliyle, yaşamamız gerekmektedir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

PEYGAMBERLERİN MÎRACI :

Biz gök ehliyiz, yer ehli değiliz. İsâ (a.s.) gibi gök ehli, Muhammed (a.s.) gibi mîrac ehliyiz. O zaman; "**gök ehliysen mîracına çık, bu süfli âlemde ne oturuyorsun?**" derler. Mîrac da seyir ma'nâsında, bu seyir mîracdır. Her mertebede biraz yükseliştir. Ve bu mîracın kemâli ümmet-i Muhammed'e aittir.

Mübarek geceler kitabında, diğer kavimlerin, peygamberlerin mîracından bahseder. İdris (a.s.)'ın mîracı güneşe kadar, Mûsâ (a.s.)'ın mîracı Tur dağında. İsa (a.s.) mîracta yok oldu gitti, tam fâni oldu, geriye dönecek inşallah. Ama Muhammed (s.a.v.) tüm âlemleri dolaştı, geriye döndü ve bize haber getirdi. Diğer peygamberlerin hiç biri mîracdan haber getirmiş değildir, çünkü oraya çıkmış değillerdir.

"Ettehiyyatü" bize ait bir şereftir, diğer peygamberlere değil. Ve başka peygamberlerin kavimlerine değil. **Ettehiyyatü lillâhi : Benim oturuşum Allah içindir.** Yani **Uluhiyyet hakîkatinin zuhuru içindir.**

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

-R-

RABB-İ HAKÎKİ :

Çocukluğumuzdan beri aldığımız eğitim, yönlendirmeler, şariat mertebesi ve tarikat mertebesinden alınan anlayışlar veya anlatımlarla, herkes kendi hayalinden bir rab tasviri yapmaktadır. Kimimiz için arşın üstünde, nurlar içerisinde, tahtında oturtmaktadır. Kimimiz hiç bir vasıf vermeksizin zaman ve mekândan münezzehtir diye tamamen hayalimizde oluşturduğumuz bir rab anlayışında oluruz. Biz farkında bile olmadan kendimiz bir rabbi ilâh edinmiş oluruz.

Ama her ne kadar suretleyen ve rab tasvir eden birey de olsa, varlığı Hakk'ın varlığı içinde olduğundan o birey olarak tasvir ettiği rab de Hakk'ın suretlerinden bir suret olmuş olur.

Ancak buradaki rab anlayışı, kişinin nefsi emmaresinden dolayı üretmiş olduğu rabdir. Rabbi hakîki- Rabbi ilâhi değildir. Nefsi

emmaresinin hayalen kurguladığı rabdir. O da bu âlemlerin içersindedir, ama kula bağlı olduğu için kabul görmez. Onlar bu hayallerindeki rab kabul edip, her şeylerini ondan isterler. Olmadığı zaman da rabbim beni duymuyor derler. Kendi ürettikleri için bu suret kendilerine sevimli gelir. Çünkü kendi halkiyyetleridir.

Hadiste belirtilen "**Ben kulumun zannı üzereyim**" de bu mertebe ile ilgilidir. Ancak öyle zanlar vardır ki, suçtur, günahdır. Öyle zanlar da vardır ki sevaptır. Yani iyi niyetle yapılan zan güzeldir. Ama su-i niyetle, kötü niyetle yapılan zanlar ise yasaktır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

RABB-İ HAS :

Her varlığın kendi özel Rabbi hassı vardır ve onun terbiyesi altındadır. Ve her bir esmâ-i İlâhiyye bir Rab, bir terbiye edicidir. Hazreti Rasulullah (s.a.v.) Efendimizin Rabbi ise Rabbü-l erbab olan Allah (C.C.) dur.

Bütün isim ve sıfatlar Allah'ındır, fakat hepsinin ifade ettiği ayrı, ayrı mertebeleri vardır. Bunları tanıyıp idrak ettiğimiz kadarıyla Allah'ı tanımış oluruz.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

RAHMÂN EHLİ :

"**Rahmân Kur'anı tâlim etti ve bu aldığı bilgiyle insanı halketti**". (55/2-3) İnsân-ı Allah halketti tabiki, ama o anda orada görevli olan Rahmân idi.

"**Ve allemehul beyan**"; (55/4) ne kadar yüksek bir mertebe, insana öğrendiğini de öğretmeyi öğretti. Evvelâ talebe etti, sonra onu öğretmen etti.

İşte kim bu eğitimin içine girerse ancak o Rahmân ehli, Hakk ehli olur. Yoksa kelâm ehli olur. Bu eğitimin içine girmeyen hiç bir kimse tevhîd ehli olamaz. Tevhîd ehli olan da "**ben gavsım**" gibi haddini aşan şeyler söylemez.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

RAHMAN ŞEY'İYYETE, RAHMÂNİYYETİNDEN BİR PAY VERMİŞTİR :

Her hangi bir varlığın var olması Rahmâniyyet'in kendisine düşen payından olmaktadır. Aksi taktirde Rahmân her hangi bir şeye Rahmâniyyet'inden bir pay vermemiş olsa, o varlık ortada olmaz. Gördüğümüz şu eşya hiç bir şey, bizler de olmayız, Rahim de olmaz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. Îsâ (a.s.) sohbetinden.)

RAHMÂNİYYET'İN EĞİTİLMESİ :

Ma'lûm olsun ki; (şöyle bilelim ki) vücûd, vücûdu mutlak (vücûd dediğimiz bu mevcûdat değil, lâtif vücûd, ilâhi varlık) hakikat-i insaniyye mertebesinden, hakikat-i insaniyye ve mertebe-i vahidiyyetten, mertebe-i ruha tenezzül ettiği zaman; [**A'maiyyetten Ahadiyyete tenezzül etti mevcûd olan Zât-ı İlâhiyye. Ahadiyyetinden Vahidiyyetine tenezzül etti, işte bu Vahidiyyet mertebesi aynı zamanda; Hakikat-i İnsaniyye ve Hakikat-i Muhammediyye mertebesidir.**] vücûd hakikat-i İnsâniyye olan vâhidiyyet mertebesinden mertebe-i ruha tenezzül ettiği zaman, yani mertebe-i Rahmân'a, Rahmâniyyet'e tenezzül ettiği zaman (Rahmâniyyet Ruh mertebesidir.); burada kendisinde **3 mârifet** hâsıl oldu. Yani Rahmâniyyet mertebesi dahi eğitildi, ki Rahmâniyyet'ini faaliyete geçirsin. Bir şey eğitilmeden nasıl eğitmeye başlayacaktır.

İşte bunu *Errahmân* suresinin başında "*Errahmân allemel Kur'an halekal insan ve allemehul beyan*" diye bildirdi Cenâb-ı Hakk, bu müthiş hâdiseyi bütün insanlığa ilân etti. (55/1-4)

Errahmân; öyle bir Rahmân ki, Kur'anı talim etti, yani Rahmâniyyet mertebesini zuhura getirdiği zaman O'nu eğitti. Rahmân'a Rahmâniyyet'ini öğretti, Rahmân'lığını nasıl yapacak diye. Çünkü Kur'ân zat, Rahmân sıfattır. Onun için sıfatta, eğitilmek ister ki, sıfatının özelliklerini ortaya getirsin, vasıflarını ortaya getirsin.

İşte Rahmân, evvela Rahmânlığını öğrendi. İlk öğrendiği şeyde 3 ma'rifet hasıl oldu. Rahmânın ma'rifetinde hasıl olan:

Birinci mârifet, ma'rifet-i nefis. Yani Rahmân kendi nefsinin ne olduğunu tâlim etti evvelâ. Kur'ân'dan tâlim etti. Yani Zât-ı İlâhiyyeden Rahmâniyyet ne yapacağını öğrendi.

İkincisi, kendi zâtının hakikatini bilmek **ma'rifet-i mübdi'**. Evvelâ kendini bilmek, sonra kendisini meydana getirenin ne olduğunu bilmek.

Üçüncü ma'rifet ise; kendini meydana getirene karşı **fakr ve ihtiyacını bilmek.** Yani ona muhtaç olduğunu bilmek. Ve böbürlenmemek, havalanmamak, ben söyleyim ben Rahmânım diye. Burada bile hemen baş eğmek vardır. Gurur, kibire yer yoktur.

Bizim de birey insan olarak, beşer olarak ilk bilmemiz lâzım gelen şey de bu 3 ma'rifettir. Ma'rifet-i nefis, ma'rifet-i mübdi', fakr ve ihtiyacımızı bilmek. Bir taraftan Uluhiyyet mertebesi olarak hakikatimizi bilmek,

diğer taraftan fakr ve ihtiyacımızı bilmek.

Ben Hakk'tan başka bir şey değilim, namaza, oruca ihtiyacım yok gibi şeyler haddini aşmak, kendini bilmemektir. Hakikatini bilen bir kimse bu kelimeleri kullanmaz. Yok olanın ise iddiası olmaz.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

(F. H. kaynaklı)

RAHMÂNİYYETİN TECELLİSİ(1) ve ERRAHMÂN SÛRESİ :

Bütün bu âlemler yok iken, Cenâb-ı Hakk bu âlemlerin varlığını ortaya getirmeyi diledi. A'maiyyetinden bir tecelli edince Ahadiyyeti zuhura gelmiş oluyor.

[A'maiyyet mutlak belirsizlik, bilinmezlik. Kendi kendine bilinen ama dışarıya doğru bilinmeyen, çünkü daha dışarı yoktur. Kendi kendinde iken, kendiyile kendinde iken. Çünkü âlemler olmadığından zaten karanlık diye bir şey yok. Onun ismine sevâd-ı a'zam diyorlar yani büyük karanlık, zâtül baht diyorlar, a'ma diyorlar. Daha birçok başka isimleri vardır.]

Ahadiyyetinde, iki oluşumu meydana çıkıyor, iki has özelliği. Ama bu özellikler zâti ma'nâda. Biri inniyyeti, biri hüviyyeti. Yani Cenâb-ı Hakk'ın ilk zuhura gelen mertebesi veya dışa dönük hali, **inniyyeti** ve **hüviyyetidir**.

Hani, "**inni enallahü**" (20/14) şeklinde Mûsâ (a.s.)'a hitaben dediği, inniyyeti, iç, bâtın, özüdür. Eneiyyet; tecelli tarafı, zuhura doğru yola çıkması, yani faaliyete geçmesidir. İşte böylece zuhur eden, ilk zuhurunu yapan Ahadiyyet mertebesi, bir daha zuhur ile Vahidiyyet mertebesine intikâl etmektedir.

Ancak Ahad'da bir, Vahid'de bir, o zaman aradaki fark ne olacak? Ahadiyyetteki tecelli bölünmez bir bütündür. Yani Ahad tek bölünmez 1, Vahid ise tekrarlanan 1 dir. Bölünen 1 değilde 1,1,1,1,1 şeklinde. Yani, 2,3,4,5,6 değil. Aynı 1 lerin tekrarı ma'nâsındadır.

İşte Vahidiyyetinden bir tecelli Ulûhiyyetine olmakta. Ulûhiyyetinde; ilmi İlâhiyye, bütün âlemlerin programı ortaya gelmekte. Burası sıfat mertebesidir. Ahadiyyet, Vahidiyyet Zât mertebesidir. Bazıları Vahidiyyetin de sıfat mertebesi olduğunu söylüyorlar, o da doğrudur.

Vahidiyyetinden, yani birlikten başlayan Ulûhiyyet, İlahlık yani Allahlık mertebesi; sıfat-ı zâtiyye ve sıfat-ı subutiyye sıfatlarıyla techiz edilmiş olarak zuhura gelmesi, yani tecelli etmesi ve O Ulûhiyyetten de Rahmâniyyetin tecellisi vardır. İşte Errahmân sûresi burada başlıyor.

Errahmân, Allah'ın isimlerinden birisi, ama Rahmân ne? Allamel Kur'an, Kur'an ne? O Rahmân nasıl talim etti bunu? Halakal insan. İnsan ne? Halkediliş ne? Allemehul beyan, ona beyanı da öğretti. Neyin

beyanını öğretti?

O mertebede âlemler yok ortada, hiç bir şey yok daha henüz. Sadece bir Rahmâniyyet mertebesi vardır. İşte burada bahsedilen nefes-i Rahmâni. Bu altyapıyı bilmeden nefes-i Rahmâniyi anlamamız mümkün değildir. Bu da bir misal yollu îzahdır. Bu benim îzahım değil, zâhir b^âtın öğrendiğimiz îzahlardır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

RAHMÂNİYYETİN TECELLİSİ (2) VE NEFES-İ RAHMÂNİ :

Ancak Rahmân'a evvelâ Cenâb-ı Hakk Rahmâniyyet'ini öğretti. Yani Rahmân dedi ki; "**Ya Rabbi ben neyim?**"

İşte Ulûhiyyet mertebesinden bütün malzemelerini alan Rahmân sıfatı, kendinde bu hakikatleri idrak ettikten sonra, bunları faaliyete geçirmeye çalıştı ve bütün âlemlere "**HU**" diye [nefesi Rahmâni diyorlar buna] hayat enerjisini yaydı. Ki; burası Rûhu-l Kudüs mertebesidir. Kudsi rûhun yayılmaya başladığı, bütün âlemlere yayılmaya başladığı yerdir.

İşte Âdem (a.s.)'a üflenen bu ruh, Rûhu-l Kudüs'ten yani nefesi Rahmâniyyenin içinde bulunan İlâhi Ruh'tandır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

RAHMÂNİYYETİN TECELLİSİ(3) ve RÛH'UN MERTEBELERİ :

Rûh'un kendi içinde mertebeleri var olduğunu söylerler, ki başka türlü de olmaz zaten. Rûh'un ana kaynağı **Rûh'ul A'zam**, bütün ruhların ruhudur. Rûh'u A'zam'ın bir tecellisi Rûh'ul Kudüs olmakta, kutsal Ruh. Diğer ismi **Cebrâil** diye belirtilir. Rûh'ul Kudüs'ün Cebrâil (a.s.) nokta zuhur mahallidir. Yani faaliyette olan yönüdür ama Rûh'ul Kudüs bütün âlemde yaygın, her zerrede faaliyettedir.

Eğer Rûh'ul Kudüs o zerrede faaliyette olmasa, orada hayat olmaz. Böyle bir şey sözkonusu olmaz, âlemde hayat olmayan boş bir yer yoktur. Eğer hayatı olmayan boş bir yer bulunmuş olsa, orası Allah'ın mülkünün dışında olan bir yer olması gerekir. Allah'a ait olmamış olması gerekir, böyle bir şey sözkonusu olmadığına göre, bütün âlem, her taraf, her zerre hayat sahibidir.

O da işte Rûh'ul Kudüs'ün kendi içindeki mertebelerinden, yani madeniyat, nebat, hayvanlık, insanlık diğer rûhani haller Rûh'ul Kudüs'ün mertebeleridir, bulunduğu mahalde aldığı isimler olmaktadır.

İşte bu nefesi Rahmâniyye. Cenâb-ı Hakk bunu "**Ve nefahtü fi min ruhi**" "**Ona ruhumdan üfledim**" (15/29) demesi ile daha evvelce de belirttiğimiz gibi Muhyiddin Arabi Hazretlerinin tabiriyle;

"Rûh'u A'zam ve Rûhul Kudüs Allah'ın Zâti Ruhlarıdır. Ve nefahtü fihi min ruhi ise Allah'ın Zâti ruhunun mahlûka dönük yüzüdür." diye ifade edilir.

Rûh'u İlâhi'nin **-ve nefahtü-** mahlûka dönük yüzü. Eğer Âdem (a.s.)'a "**ve nefahtü**" üflenmemiş olsaydı, Cenâb-ı Hakk kendi İlâhi Ruh mertebesinde kalır, bu âlemler halkedilmezdi. Yani İlâhi Rûh'un mahlûka dönük tarafı, zuhur ve tecelliye dönük tarafı olmasaydı bu âlemler halkedilmezdi.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

**RAHMÂNİYYETİN TECELLİSİ (4) ve RÛH'U SULTANİ,
RÛH'UL KUDS,**

RÛH'UL A'ZAM ve PEYGAMBERLERİN MERTEBELERİ :

İşte "**ve nefahtü**" buna Rûh'u Sultâni de diyorlar, bu ruhun sahası Âdem (a.s.) ile Mûsâ (a.s.) mertebesi arasındadır. Âdem (a.s.) ile Mâsâ (a.s.) mertebesi arasındaki ilmi konuları bu ruh hayata geçirmektedir. Yani Âdem (a.s.)'a üflenen "**Ve nefahtü fi min ruhi**" (15/29) hakikati, zâten ondan sonraki mertebede İsâ (a.s.) ortaya çıkmakta, İseviyyet mertebesi oluşmaktadır.

Âdem (a.s.) ile İsâ (a.s.)'a atfedilen âyet-i kerimelerde ve mertebede ne farklılık var? "**Ve eyyednahü Rûhul Kudüs**", (2/253) Biz O'nu Rûh'ul Kudüs ile destekledik, teyid ettik, güçlendirdik.

Yani Âdem (a.s.) dan Mûsâ (a.s.)'a kadar faaliyet sahası olan Rûh'u Sultâni, İsa (a.s.)'da da vardır, fakat yeterli değildi. Neden? Çünkü Ulûhiyyet mertebesine doğru ilerleyiş vardır. İşte bu yüzden İsâ (a.s.) Rûh'ul Kudüs diye belirtilmekte. Ve O'na ondan üflenip İsâ (a.s.)kutsi bir statüye girmiştir.

Bunun üzerinde Hazreti Rasulullah'a ise vahyedilen Allah'ın Zâti Rûhu olan **Rûh'u A'zam**'dır. Arada ne kadar büyük fark var. İşte biz; o Rûh'u A'zam sahibinin evlâtlarıyız, ümmetiyiz. "**Cenâb-ı Hakk beni Zâtının nurundan, ümmetimi de nurunun nurundan halketti**" diyen o Rûh'u A'zam sahibinin evlâtlarıyız, ümmetiyiz.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

RASUL'E İMÂNDA İKÂNIN TAHAKKUK ETMESİ :

"Ve havarilere; Bana ve Rasulüme îmân edin diye vahyettiğim zaman, onlar da; îmân ettik ve bizim müslüman olduğumuza şahit ol, demişlerdi." (Maide 111)

"Bana îmân edin" demesi Cenâb-ı Hakk'ın zâtına îmân demektir. "Rasulüme îmân edin" demesi ise kendi hakikatının O'nda var olduğuna îmân edin demektir.

(6 Peygamber 5 Hz. İsâ Ruhullah (a.s.) Sayfa 160.

Yani Rasulüme îmân, yani peygamberime îmân edin demesi Cenâb-ı Hakk'ın kendisinde zâti tecellisinin, zâti zuhurunun ve hakikatinde Hakk'ın hakikatinden başka bir şey olmadığına da îmân edin demektir.

Bu hadise evvelâ îmân ile başlamakta, ancak îmân dahi bir yerde ikilik olduğundan, îmân eden ve edilen olduğundan yine kesrettir. Bunun da ortadan kalkması için îkân yani yakîn ehli olmak gerekir.

Ki o zaman Peygamber Efendimizin "**men reani fekad real Hakk-Bana bakan Hakk'ı görür**" sözünün o kişide idraken tahakkuk etmesi olur. O zaman îmân'a gerek kalmaz. Çünkü iki bir'e inmiştir.

Biz şu eşyayı burada görüyor isek, buna îmân edilmez, îmân edilirse görmüyor denilir. Gördüğümüze göre bu yakîn halidir. Ama deseler ki dışarda atomdan yapılmış bir araba var, diğer arabaların hepsinden farklı.

Eğer o sözü söyleyen kimseye biz itimad ediyorsak, sözüne güveniyorsak, doğru söylüyor diye varlığını kabul etmemiz îmân etmemizdir. Görmediğimiz halde haberi getiren kişinin şahsına olan güvenimizden dolayı, ki o bizim senedimiz olmaktadır. Buna îmân denir.

Yani îmân ikilik gerektirir. Ama biz dışarıya çıkıpta kapının önündeki o arabayı müşahede eder görürsek îmân kalkar. İmân'a gerek kalmaz, işte ona îkân denmektedir.

Cenâb-ı Hakk'ın zâtına îmân etmek bütün bu âlemlerde O'nu müşahede etmektir. Ama en geniş ma'nâda zuhur mahalli olan Hazreti Rasulullah'ı gördüğümüzde, O'nda Hakk'ın zâtı, zâti tecellisi olduğuna evvelâ îmân ile güvenerek bu anlayışla bakmamız, daha sonra "**attiğın zaman sen atmadın, Allah attı**" (8/17) hükmüyle O'nda Hakk'ın bütün zuhurunun olduğunu bilmemiz îkân hükmünü verir.

İşte Peygamberimizi ancak bu yolla idrak edebilirsek biz gerçek peygamberi tanımış ve O'nun gerçek ümmeti o zaman olmuş oluruz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

RASULÜLLAH'A İTAAT :

"Her kim peygambere itaat ederse muhakkak Allah Teâlâ'ya itaat etmiş olur." 4/80

Bu âyet-i kerime Peygamber'e itaatin mutlak ma'nâda Allah'a itaat olduğunu göstermektedir. Her kim Peygamber'e itaat ederse neden Allah'a itaat etmiş olur? Çünkü Peygamber'in varlığında Hakk'ın varlığından başka bir şey olmadığından, surette görünen itaat Peygamber'e olduğu halde, O'nun özünde, hakikatinde olan Allah'a dır. Nusret Baba'mın şöyle bir şiiri vardı:

Kula secde yok derler Sana dahi olmamış,

Kırk yıl secdem Sana'dır ya Hazret-i Muhammed!

İşte bu dizelerde bu hakikat belirtilmiş oluyor. Kişiler diyorlar ki; "bu Hazreti Peygamberi putlaştırmak olur, dolayısıyla şiir hatalıdır. Allah'a secde edilir, kula secde edilmez."

"Kırk yıl secdem Sanadır" derken, O'na değil, O'ndaki hakikati ilâhiyyedir, sureti Rasûlullah'a değil. Veleve ki sureti Rasûlullah'a olsun; o sureti Rasûlullah ki, Allah'ın suretlerinden en kemalli bir surettir, niye secde edilmesinki. Ama bu bir âdet hükmünde, hüküm hükmünde değildir. Şeriatte yanlıştır. Şeriat mertebesinde beşere secde edilmez. Ama Peygamber Efendimiz sadece beşer değil. "**Ben de sizin gibi bir beşerim, ama bana vahiy olunur.**" (41/6) İşte orası Uluhiyyet tarafını belirtiyor.

Yusuf (a.s.) mertebesinde bile "**11 kardeş ay ve yıldızın bana secde ettiklerini gördüm rüyamda**" (12/4) diyor. 20 küsur sene sonra da aynı hadise fiilen, fiziken tatbik ediliyor. 11 tane kardeşi, babası ve annesi geliyorlar O'nun makamının önünde secde ediyorlar.

Oraya secde olursa, Hazreti Peygamber'e olmaz mı? Ama yine tekrar edelim, bu secde O'nun beşeriyetine değildir. Kabe-i muazzama'da, o Beyt-i yukarıya kaldırınca, herkes birbirine secde ediyor olur. İşte insan da Hakkın hakikati olduğundan, ama aynı zamanda her insanın kendine ait bir beşeri yönü de olduğundan, adalet olması lâzım geldiğinden, bu taraftaki kişi, o taraftakinin Uluhiyyetine secde ediyor, beşeriyetine değildir.

Kendisindeki beşeriyeti ile karşısındakinin "**Ve nefahtü**"süne, hakikatine secde ediyor. Aynı şekilde o da beşeriyetiyle karşısındakinin "**Ve nefahtü**"süne secde ediyor. İşte o zaman tam adalet kurulmuş olur. Zâten orada Kâ'be'de yaşanan kemâl hadise de budur. Yoksa önümüzde duran granit kayasından yapılmış taş, toprağa değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz.Nuh (a.s.) sohbetinden.)

NOT= Yukarıda bahsi geçen secde hakkında başka bir yerde izah babında yazdığım benzer yazıyı da buraya ilâve etmeyi uygun gördüm. (T. B.)

Not: Yukarıdaki şiirin 8. satırındaki "kırk yıl secdem sanadır" ifadesi okuyanlara ters gelmesin, çünkü bu sözler değişik mertebeden, Hakikat-i Muhammediyye'ye göre söylenmiştir, zuhûru Muhammediyye'ye göre değildir. Hz. Resûlüllah'ın bâtınına ve hakikatine göredir; sûret ve zâhirine göre değildir.

O'nun bâtını "**Hak**" zâhiri ise "**halk**"tır. İfade edilen secde bâtınına'dır. Bâtını ise "Hak" olduğundan en geniş ma'nâda Hakk'ın zuhûr mahalli olan Hz. Muhammed'in (s.a.v.) şahsında yapılan secde dileği doğrudan Hakk'a olmaktadır.

Kâ'be'ye dönerek secde eden bütün Müslümanlar, tabii ki onun taş yapısına değil, özünde bulunan Hakk'ın tecellisine secde ederler. Meleklerin Âdem'e secde etmeleri onun toprak kalıbına değil, özünde bulunan Hakk'ın varlığındadır.

"**Men reani fekad real Hakk**" "beni gören ancak Hakk'ı gördü" hakikatini gerçek ma'nâ da idrak edip yaşayabiliyorsak, o zaman zâten mesele yoktur. Ancak bunları sadece ezbere lâfzen söylüyorsak, bu hususta anlayış ve yaşam yetersizliğinden sorun çoktur.

Bu sahada söz çoktur yeri olmadığı için bu kadar izahı yeterli bulalım ve Hz. Resûlümüzü gerçek mertebeleriyle idrâk edip anlamaya gayret edelim.

(Necdet Ardıç-Terzi Baba)

RUHEN VE NUREN ÜMMETİ MUHAMMED OLMAK :

Kur'ân'ın âyetlerini geçmişte kalmış yaşantıların haberlerini vermiş diye bilirsek, ondan çok uzaklara düşmüş oluruz. Biz Muhammed ümmeti olmak dolayısıyla şerefliyiz ancak; bu seyirden geçmedikçe gerçek ma'nâda Muhammedî olmamız da mümkün değildir. Kelâmi Muhammedî ve sûrî Muhammedî olmaktayız. Şeriat ehli itibarıyla, zâhiren, fiziken ümmeti Muhammed olmaktayız. Bâtinen, ruhen, nuren olamamış oluyoruz.

İşte gayemiz fizik bendelerini aşip, fizik zulmetini aşip ilâhi nura kavuşmak, ulaşmaktır. Kur'ân-ı Kerîm mübarek bir kitaptır, onu okuyalım, sevap kazanalım anlayışıyla okuduğumuz zaman, sevap kazanmış oluruz, ilmini kazanmış olmayız. Bize hem ilim lâzım, hem sevap lâzımdır. Ama ilmini kazanan sevabını zâten kazanıyor, sadece sevap kazanan ilmini kazanamıyor. Ama cennet ehli oluyor o ayrı konu.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

-S-

SÂLİH AMEL :

"Ameli sâlih" Ma'nâsı, kurgusu, programı Hakk'tan, tatbîki, uygulaması kuldân olan fiillerdir. Ma'nâsı da, kurgusu, programı ve tatbîkatı da kuldân olan fiiller ise "gayr-ı sâlih" ameldir. Bunlar nefs-i emmarenin kendi menfaati için kurguladığı amellerdir.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

SEVGİNİN İÇİRİLMESİ :

Bakara suresinde bir âyette (2/93) "Uşribu - içirildi" geçiyor. Ne kadar müthiş bir ifade. "Fî kulübihimül icle - o buzağının sevgisi bize kalplerimize içirildi" diyor, Mûsâ'nın ümmeti. Şu âyeti, şu bölümü anlamak, kısacık 4 kelime, hayatımızda o kadar büyük değişiklikler yapar ki tahmin bile edemeyiz. Uşribu yuhibbul icle.

O halde kimin gönlünde ne varsa benzeri hadisedir. Bu bize içirildi, ancak niye içirildi. Küfürlerinin ve inkârlarının neticesinde içirildi. Yani bir bakıma ceza olarak içirildi. Bir kimse bir şeyi içmiş ise artık onun hükmü kendi üzerinde tabi olarak hareket edeceğinden kişinin kimliği kalmaz orada, iradesi kalmaz. O içirildiği şeyin istikametinde hayatını ve anlayışlarını sürdürür.

İşte içirildi hükmü, bizim yaptığımız fiilimize bağlı. Eğer biz muhabbet olarak Hakk'ın irfaniyet hakikatlerini idrak etme yolunda gayret ve çalışma gösterirsek; Cenâb-ı Hakk'ın muhabbeti, size içirildi hükmü bize gelir. Ondan sonra bu ilacı aldıktan sonra, yani içirildikten sonra o ilaç, o muhabbet onun kendinde devamını sağlayacaktır.

İşte bu içirilme olmazsa, dışardan bir bardak su içersek, o suyun belirli bir süre sonra faaliyeti biter, yani kullanılmış olur, sonra yenisi lâzımdır. Ama içirilmiş olan, yani kaynağın devamı da içeriye akmaya başladığında artık dışardan bir şey almasına gerek kalmaz.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

SEYR-İ SÛLÛK :

Kur'ân-ı Kerim'de belirtilen Âdem (a.s.)'dan Hz. Rasulullah (s.a.v.) Efendimize kadar gelen bir seyir vardır. Bu seyri sülûk, uzun vadede bütün insanların yapmış olduğu tek bir seyirdir. Kim ne olursa olsun bu

seyr-i sülûkun dışında kalmaz. Kendi rolünde; ama küfür rolünde, ama îmân rolünde, ama mecusi rolünde Allah'a giden yolda bütün insanlar zâhiren kendi rolünü oynamaktalar.

Bir de kişinin özel, kendi seyr-i sülûku vardır ki, işte birey için mühim olan burasıdır. Bunu başarabilirse daha dünyada iken Hakk'a ermiş, kendini bilmiş, kendini bulmuşlar ve ârifan zümresine dahil olabilmektedirler.

Dünyadaki mertebeler orada geçmiyor ve onlara bakıpta insanlara değer verilmiyor. Onlar buranın güzel şeyleri yerinde kullanılırsa, ama ahirette bu makamlar, lâkaplar geçmiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

SOHBETTEKİ DÖRT KANAL :

Bazı konuşmalar, bazı sohbetler vardır. Meselâ; cuma günü camiye gidilir veya namazlarda teravihlerden evvel vaaz edilir. Bundan etkilenmez kişiler, girdikleri gibi çıkarlar, orada 1 saat konuşmuştur ama ne faydası olmuştur?

İşte, bu benim konuşmam dediği için, yani nefsinden konuşuyor, hayal ve vehminden konuşuyor ve bu konuşmada sadece ses ulaştırılıyor karşı tarafa. Sesin üstüne yüklenen ma'nâsı yok, ruhu yok, nuru yok, 4 kanal yok. 1 kanal olduğundan o da fayda etmiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

-Ş-

ŞECER VE RİSÂLET :

Sayıları itibariyle şecer ve kelime-i risâlet aynı değerlere sahiptir, ki o ma'nâyı tatmak risâlet yolunun başlangıcına gelmiş olmak demektir.

Yani; ağacın hakikatiyle **iki dalın**ın varlığı ile o ağaçtan tadış, onu idrak ediş risâletin başlangıcı demektir. Yani; geriye dönüş rasullüğün başlangıcı demektir. Âdem (a.s.)'da ulû'l-azm, rasul peygamberlerden olduğundan, işte ağaçla risâlet sayısının aynı olması, iki hakikatin bir ma'nâyı ifade etmesindedir.

Âdem (a.s.) ve Havva anamızın buldukları cennet, esmâ cenneti olduğundan, oranın meyveleri o ağaçların ma'nâlarıdır, yani her bir ağaç esmâ-i İlâhiyye'den bir ma'nâyı ifade etmekte ve onun ma'nâ meyvelerini üretmektedir.

İşte yaklaşılması yasak edilen ağaç Ulûhiyyet ma'nâsını ifade eden **iki ana dallı** Ulûhiyyet ağacıdır. Bir dalı; **Rahmâniyyet ma'nâları**, meyveleri ile dolu (**şeceraten mübareketen**)

Diğer dalı ise; **nefsaniyyet manaları**, meyveleri ile dolu (şeceraten mel'uneten)dir diyebiliriz. Çünkü Ulûhiyyet; tüm olarak bu varlığı gerçek yüzleri ile kendi mertebelerinde korumaktır.

O ağaca yaklaşılmasına mani birçok sebepten biri, henüz o ağaca "şecer" manasına yaklaşma vaktinin gelmediğidir.

Diğeri ise; o ağaçta mevcut Ulûhiyyete "kurb" yaklaşmayınız demektir. Çünkü orası bir bakıma Ulûhiyyetten uzaklaşma yeridir. Bir şeyden uzaklaşılmayınca da oraya dönme diye bir şey sözkonusu olamaz.

Bir diğeri ise, yine o ağaçta mevcut nefsanîyyet ile şeytaniyyete yaklaşmayın demektir.

(6 Peygamber 1 Hz. Âdem (a.s.), sayfa 87-88)

Şecer kelimesi sayı itibariyle 503'ü vermekte, Muhammedün Rasulullah da 503'ü vermektedir. O halde risâlet = şecer olmaktadır. Ve risâletin başlangıcı, yani rasullüğün, peygamberliğin başlaması Âdem (a.s.) ile olduğundan, şecerdeki ma'nâyı idrak etmek, rasullüğü idrak etmek olmaktadır. İşte herhangi birimiz de bu hakikati idrak ettiğimizde, kendimizdeki bâtinî risâleti ortaya çıkarmak üzere, onun yolu bize açılmış olmaktadır. Bu mühürlü risâlet değildir, o geçti, devam eden bâtinî risâlettir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ŞERÎAT İKİLİK ÜZEREDİR :

Peygamberler hazerâtı, Rasul ve Nebiler tebliğlerini isneyniyyet yani ikilik üzerinden yaparlar. Aslında ise tebliğleri teklik, tevhid üzere, vahdete, Allah'ın birliğine göredir.

Yani; bir şey anlaşılabilsin diye evvelâ çocuklara , misallerle ve ayrı varlıklar olarak anlatılmaktadır. Peygamberler Hazeratı da kavimlerine bunları kendi lisanlarında misallerle anlayabilecekleri şekilde anlatmaktalar. Bir öğretmenin karşısındaki talebesine onun anlayacağı şekilde anlatmaya çalışması gibi.

İşte peygamberler genellikle ikilik, isneyniyyet üzeredir. Şeriat de zâten ikilik üzere kuruludur. Yani; yukarıda Allah vardır, aşağıda kul vardır. Kul bulunduğu yerde ameli salih yani güzel amaller işleyecek ve bu güzelliklerle de yukardaki Allah'a kendisini sevdirecektir.

Ama hakîkatte ise kulun yokluğu üzere bir esas kuruluş binası, tevhid binası vardır. Eğer orada kul var, hem Hakk varsa şirk vardır. Yalnız şeriatte bunun ismine şirk denmez. Şeriat isneyniyyet yani ikilik

üzeredir. Ama hakikatte şirktir, marifette şirkin şirkidir. Çünkü bir insan Allah'ın varlığı karşısında varlık ve benlik ispatlamaya kalkarsa, o şirkin ta kendisidir. Allah var ise bu âlemde biz neyiz? Biz de kendimize varız dediğimizde O'nun karşısına ilâh olarak çıkmaktayız, Allah etmesin. Ancak bu şeriat mertebesinde suç değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

ŞEYTAN :

Tantanalı olarak gözükmektir. Şeytan maddeye dönüştüğü anda, "şeytan" ismini almakta, manadayken adı "iblis"tir. Yani iki şeyi birbirinden ayıramayan demektir. Âdem'in (a.s.) gerçek toprak mı, yoksa "ve nefahtü" mü olduğunu ayıramadığından O'na sadece toprak dedi. Kendisi telbis oldu, yani birbirine karıştırdı.

Telbis lugatta; birbirine benzeyen iki şeyin aslıyla kopyasını birbirinden ayıramamak demektir. Âdem'i (a.s.) toprağına bakıp kopya zannetti. Asıl olduğunu bilemedi. O yüzden cin iken ismi iblis oldu. Burada da insanları ef'al âlemine doğru yönlendirdiğinden, maddeye dönüştürdüğünden, maddedeki ismi şeytan oldu.

Şeytan eşyanın tantanalı görünmesi demektir. Yani; sey'iyetten, eşyadan tantanayla görünmesi, kendisini gizleyerek eşyayı ön plâna çıkararak şa'şaalandırmasıdır. Şeytanın, hayal ve vehmin en büyük vasfı; yoku var, varı yok göstermektir.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

ŞUHÛDÎ İMÂN :

Lafzî, kelâmî, sözde olan, boğazdan aşağı geçmeyen, dilin ucunda olan İman değil; şûhud, müşâhede hâli ile yapılan İmandır. Bunun da asıl olarak 4 mertebesi vardır.

Ef'âl , şeriat mertebesi,

Esmâ , tarikat mertebesi,

Sıfât , hakikat mertebesi,

Zât , ma'rifet mertebesi İmandır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden).

(Bilgi için Vahy ve Cebrâil kitabına bakınız.)

-T-

TARİKAT VE HAZRET MERTEBELERİ BAKIŞIYLA MÛSÂ (a.s.) :

Mûsâ (a.s.) hakkında bir nefis mertebeleri itibariyle yaşam karşılığı var, yani emmare, levvame, mülhime, mutmainne, raziye, marziye gibi. Buradaki Mûseviyyet mertebesi, tarikat mertebesi 2. dersi göstermekte. Tarikat mertebesinin hakikati ama, bu da yine zâhiri'dir.

Diğer yönüyle Mûseviyyet mertebesine baktığımız zaman; tarikat mertebesi yönüyle baktığımız zaman kavmi üzere (bakın burası mühim), kavmin yaşantısı üzere, ama hazerat-ı hamsede tevhid-i esmâ mertebesinde baktığımız düzey ise Mûseviyyet peygamberliği düzeyi, peygamberlik hakikati düzeyi. Bunu da ayırmamız lâzımdır.

Yani tarikat süresi olarak baktığımız kavminin yaşantısı hükmünde, hazret mertebelerinde baktığımız ise Mûsâ (a.s.)'in kendinin yaşantısı üzere. Burada fark vardır. Belki insan düşünebilir, nasıl oluyor da Mûsâ (a.s.) hem hazret hem de nefis mertebelerinde var diye.

Yani izah edilenler Mûsâ (a.s.)'in kavmi üzere olan hikâyeyi izah ediyor. İşte biz de o mertebelerde Mûsâ (a.s.)'in kavmi düzeyinde olduğumuzdan, kendimizdeki bakarayı kesmemiz gerekiyor. Ama daha ilerleyip tevhid mertebelerine geldiğimizde, tevhidi ef'alden yani İbrâhîmiyyet mertebesinden sonra geliyoruz.

Nasıl ki İbrâhîmiyyet mertebesinden de nefis mertebelerinden alıntılar, hikâyeler vardır; nefis mertebeleri bölümünde, kuş hikâyeleri, teslim olma, ateşte yanma hikâyeleri vardır, ama İbrâhîm (a.s.)'in da aynı zamanda, hazret mertebesinde de, tevhid-i ef'al diye bir yaşantısı vardır. İşte orası İbrâhîm (a.s.)'in peygamber olarak hakikatinin olduğu yerdir, nefis mertebelerinde bahsedilen İbrâhîm (a.s.)'in kavmi hakkında olan yaşantıları hakikati vardır, bunu da böyle bilelim.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

TENZİH :

Tenzîhi kadim, mutlak gaybın tenzihidir. Bir de, Allah yukardadır, şunu yapmaz, bunu yapmaz anlamındaki tenzih vardır, bu **lâfzî tenzihtir**.

İslâm dininin zâhiri Mûseviyyet hakikati üzeredir. "Len terani" (görünmezlik) üzere düşünce gelişmiştir. İslâmiyetin bâtını ise teşbih, İseviyyet hakikati üzeredir. Zâhir ve bâtını, tenzih ve teşbihi birlikte, hepsinin hakkını vererek kullanmak islâmdır, tevhîddir.

Tenzih ile kayıtlanmak da, teşbih ile kayıtlanmak da kayıttır. Tevhîd bütün bu kayıtları kendisinde bulundurduğundan hiç bir şeyle kayıtlanmamıştır. Ve bir vasıfla da vasıflanmamıştır. Onun için tevhîd ehline vasıfsız derler. Bütün vasıflar kendisinde bulunmak suretiyle, o vasıfların birisiyle kayıtlanmamak suretiyle vasıfsızdır.

(Terzi Baba 'Imân sohbetinden.)

TEŞBİH HAKİKATLERİ :

Şeriat mertebesinde Allah tenzihtedir, ötelerdedir yani arşının üstündedir, yere inmemiştir. Ehlullah buna diyor ki; "tenzih dinin yarısıdır," diğer yarısı da teşbih.

Teşbih ne demek? Cenâb-ı Hakk'ı yeryüzü fertlerinde seyretmek, müşahede etmek, misallendirerek, benzeterek. Kur'an-ı Kerim'de kendisi zâten bunları bize söylüyor.

Meselâ; "**fe eynema tevellü fesemme vechullah**", (2/115) dediğimiz zaman Hakk'ı yere indirdik. Ama şeriat mertebesinde bu şekilde düşünülmez. Allah yukardadır yere inmez, O her şeyden tenzih edilir. Eşyadan, şey'iyetten, varlıktan tenzih edilir. Tabii bir tenzih vardır ama, bunun ismi mutlak kadim tenzihidir. Biz farkında olmadan beşeriyet tenzihini yapmaktayız.

Yani; beşeriyetimizle kadimi tenzih etmeye yani; Hakikat-i İlâhiyyeyi beşeriyetimizle tenzih etmeye çalışıyoruz. Onu yapmazdan evvel kendimizi "*Allah'ı yanlış anlamaktan tenzih*" etmemiz gerekiyor. Tenzihi kendimize yapmamız gerekiyor.

Allah'ı yanlış anladığımız sürece O'nun hakkında varacağımız değerlendirmelerin tümü yanlış olacaktır. İşte teşbih hakikatlerini idrak ettiğimizde dinimizin yarısı da bütünleşmiş olmakta. Tevhid de, tenzih ve teşbihi bir olarak görüp toplamak olmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

TEVHİD HAKİKATİNE DAYANAN BÂTİN :

Bilindiği gibi bu saha değişik bir sahadır. İslâmın zâhiri olduğu gibi bâtını da vardır. Bu üzerinde durulan saha bâtin sahasıdır. Zâhir sahası, fikhî bölümler ve şer'i hukuklardır. Onlara muhkem deniyor. Bâtını olan yönüne de müteşabih deniyor.

Yani mutlak bir ölçüsü olmayan ancak tevhidi ma'nâda olan, ama kişilere göre değişebilen, kişilerin bulunduğu mertebelere göre de yorumlanan, ve faaliyet gösterilen saha olduğundan, ayrı bir saha ve

kişilerin bünyesine göre de değişiklik arzeden bir sahadır.

Yani zâhirdeki hükümler gibi "bu budur" şeklinde kesin bir hüküm yok. Kesin hükmü birliktelik, yani tevhidin bütünlüğü olması. Ancak bu bütünlüğün içersinde birçok kendine ait, kendi bölümleri, kendi hakikatleri olan mertebeleri vardır. İşte gerçek tasavvuf aslında bu sahada yaşamak, fikren dolaşmak, gezmektir.

Ama genelde tasavvuf denildiği zaman, kitaplara da bakıldığında, menkıbeler anlatan kitaplara tasavvuf kitabı deniyor. Halbuki tasavvuf tevhiddir. Tevhid de Hakk'ın birliğini öğretir, bildirir. O saha da ayrı bir sahadır. O sahaya geçmek için ayrı bir çalışma ve sistem uygulaması lâzım gelmektedir. Kitaplarımız ve sohbetlerimiz bu sahada olduğundan, her eline alan bu kitabı veya her dinleyen, o sohbetleri hemen anlayamaz. Biraz zaman geçmesi ve sistemi bilmesi gerekir. Bu saha zâhir bir saha değil, bâtın bir sahadır.

Bâtın dendiği zaman biraz muğlak bir hüküm ortaya çıkmış olmakta, ancak bâtının da muhkemi vardır. Yani tevhid hakikatine dayanan bâtın, genel aslî bâtındır. Diğerleri ise kişilerin hayallerinde ürettikleri, bâtın zannettikleri, aslında bâtın olmayan hayal olan tarafıdır. Onun için bu saha biraz tehlikelidir. Sağlam bir gidişle, sağlam bir yol ile, bilgi ile ancak yol alınır, aksi halde kişi farkında olmadan inkâra kadar gider. Kötü niyetli olmaz, iyi niyetli olur.

Ama "ben fenâ fillâh mertebesine geldim, artık benden bir iz kalmadı bu âlemden, ne yapıyorsam benden Hakk yapıyordu"

Hayaline sığınır. (Gerçi böyle bir yaşam tarzı vardır, ama bu bir süreçtir, kişi de o süreçte kontrol edilmelidir, yalnız başına oradan geçilmez.)

İşte bu yüzden kişi bu tür bilgilerle karşılaştığı zaman, evvelâ o bilgileri dinleyip mantığına ve vicdanına uygun geliyorsa tatbik eder, gelmiyorsa hemen reddetmesi lâzımdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

-Ü-

ÜÇ KİMLİĞİMİZ :

Üstümüzde üç tane kimliğimiz vardır. Birisi; **nefsi benlik**, nefsi kimlik, birisi; **izâfi benlik**, diğeri de; **ilâhi benlik** dir. Hayali benlikten kurtulmadıkça ilâhi benliğe geçmek mümkün olmaz.

Bu nefsi benlikten izâfi benliğe yani risalet mertebesi gibi ara benliğe geçmedikçe ilâhi benliği bulmak mümkün olmaz. Onun için fenâ fillâh demişler. Kişi eğer bu işin sonucuna gideceğim diyorsa, kendine ait bir kimlik bulamayacaktır. Sonradan oluşturacak onu kendine, ama sonra

kim olan, yani gerçek kim olan o kimde, kimse olmayacaktır. Yani o kişide gerçek olan kim, kim ise, o kimse onda kim olacak. Rahman suresi 55/26-27 bu âyeti hepimiz düşünelim, araştıralım. "**Varlık âleminde bulunan her kimlik fanidir, ancak yüce ve ikram sahibi rabbinin vechi, varlığı bâkidir**".

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ÜMMET-İ MUHAMMED VE DİĞER KAVİMLER :

Gerçekten de ümmet-i Muhammed sıradan bir ümmet değildir. Diğerleri kavimdir, peygamberlerinin ümmetleri yoktur ama Peygamberimizin kavmi değil ümmeti vardır. Bu da çok ayrı bir konudur.

Ümm; ana demektir. **Ümmi**; anaya mensup demektir. O halde ümmet-i Muhammed diğer kavimlerin anasıdır. Ve zâten ahirette Peygamberimiz diğer peygamberlere, ümmet-i Muhammed de diğer kavimlere şahitlik yapacaktır. Yani bizi şahit koşacaklar. Bunların yaptıkları doğru muydu, değil miydi? Ama akla şöyle bir şey gelebilir; "*siz onların devrinde yaşamadınız, siz onları görmediniz ki nasıl şahitlik yapacaksınız?*"

Ama biz de diyeceğiz ki; "*Rabbimiz bize Kur'ân-ı Kerim'de bildirdi.*" Kur'ân-ı Kerim'deki ölçüler itibariyle onların yaptıklarını kontrol edip doğru veya yanlış yaptıklarını söyleyebileceğiz. Böyle de bir üstünlüğümüz vardır.

Bir mertebenin peygamberinin idrak ettiği şeyin, diğer bir peygamberin ümmeti daha üstünü idrak ediyor. Yani peygamberin idrak ettiği, talep ettiği şeyin çok daha üstündekini bir ümmete vermiş oluyor Cenab-ı Hakk. Neden? Habibinin hürmetine.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ÜMMET-İ MUHAMMED'İN İLMİ :

Cenâb-ı Hakk Peygamberimize Kur'ân-ı Kerîm vasıtasıyla ve hadis-i kudsiler vasıtasıyla, Âdem (a.s.)'dan beri gelen bütün insanlık tarihinin süreleri içersinde geçirdikleri bilgileri, mertebeleri itibariyle sırasıyla bildirdi. İşte bu yüzden ümmet-i Muhammed'in diğer kavimlere göre üstünlüğü çok yüksektir.

Peygamberimizin de buyurduğu gibi ve büyük evliyaullahın da ifade ettikleri gibi; "*biz öyle bir deryanın sahiline ulaştık ki benî İsrâîl peygamberleri oraya ayak basamadı,*" diye buyurmuşlardır. Ki; doğruyu söylemişlerdir.

Ancak bunu peygamberlerden üstün ma'nâsı şekliyle almayalım. Peygamberlik Cenâb-ı Hakk'ın vermiş olduğu bir makamdır, bir mertebedir. Ama bu makam ve mertebe anlayışı başka, ilmi hakikatler makamının olması ve anlaşılması başkadır.

Peygamberlikleri yönünden, benî İsrâilin peygamber makamı ifadesi yönünden üstüne kimse çıkamaz. Ama ilimleri itibariyle ümmet-i Muhammed'in âlimleri, varisleri, ârifleri onların üstünde bir bilgiye sahiptir.

Neden? denirse; çünkü ümmet-i Muhammed'de olan ilim, ilmi tevhidî ve Peygamberimizin ilmi de bütün peygamberlerin ilminden üstün olduğuna göre, o halde biz peygamber olmadığımız halde peygamberlerin ilminden üstün bir ilme sahibiz. Ama sâhip olursak.

Ancak bunu sadece suri olarak namaz kılma, oruç tutma gibi fiziki ma'nâda kullanırsak kendimize çok yazık etmiş oluruz. Yani böyle büyük bir mirasın varisleri olduğumuz halde kullanmadan zayi edersek bize çok yazık olur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ÜMMETİN MERTEBELERİ :

Peygamberimizin ümmetinin birçok mertebeleri vardır, kendi mertebesi olduğu gibi.

Birincisi; şeriat mertebesi olarak Peygamberimizin getirdiklerine îmân etmek.

İkincisi; tarikat mertebesi olarak, bu îmân üzerine bir de muhabbeti eklemek. Yani hem îmân, hem muhabbet olarak Peygamberimizi anlamak.

Üçüncüsü; hakikat mertebesinde ise, Hazret-i Rasulullah üzerinde Cenâb-ı Hakk'ın tecellisini idrak etmek.

Dördüncüsü; marifet mertebesinde ise kendisinin O'ndan başka bir şey olmadığını idrak etmektir.

Kim bu mertebelerin hangisini yaşıyorsa, veya tamamını yaşıyorsa, işte o kişi o mertebeden, Hazret-i Rasulullah'ın ümmetidir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

-V-

VAHDET-KESRET AÇISINDAN ZEYTİN VE İNCİR İLE HURMA VE NAR

Cennet tasvir edilirken hurma ve nardan bahsedilmektedir. Hurma ve narın karşılığı zeytin ve incirdir. Yani dünyadaki vahdet ve kesretin ifadesi zeytin ve incir, cennetteki vahdet ve kesretin ifadesi ise hurma ve nardır.

Gerçi bunların her dördü de dünya nimetidir ama ifadeleri bakımından Cenâb-ı Hakk kendileri hakkında bir sure-i şerif indirmiştir. Hepsinde olduğu gibi bilhassa tevhidi yönden; Esteuzü billah; "**vettin vezzeytun ve turu sini hazel beledil emin**" (95/1-3) diye bahsedilen âyet-i kerime de ilk başta dikkat çeken **zeytin** ve **incir**dir. Zeytin Cenâb-ı Hakk'ın yemin ettiği bir gıda, incir de öyle ve diğer arkadan gelenlere de Cenâb-ı Hakk yemin ediyor. Yemin edilmesi, en az yemin edilen şey değerindedir.

Zeytin denen, incir denen varlığın Hakk'ın indinde ne kadar değerli bir şey olduğunu anlamamız gerekiyor. O bir incir, bir zeytin dediğimiz bütün âlem sisteminin iki önemli göstergesidir. O düzeyden Allah yemin ediyor. O zeytinde de, incirde de bütün âlem gizli ve sistem de gizlidir.

Zeytinde gizli olan kesrette vahdet sistemi. Bir zeytin, bir avuç zeytin, bir teneke zeytin, dışardan bakıldığı zaman tek tek gözükmekte. Ama prese verildiği zaman onların tekliği kalmamakta, vahdet birliği oluşturmakta. Tek bir zeytin iken, tek bir yağ hükmüne girmektedirler.

İşte bütün bu âleme de baktığımız zaman her bir ferd, her bir varlık bir zeytin gibi tek tek. Ama içinde, özünde Allah'ın ruhundan başka birşey yoktur. Yağı yani hakikati, orda yağ ruh ma'nâsına geliyor. Yani her birerlerimizi bir araya koyupta preslemek imkânımız olsa bizden Allah'ın ruhu çıkar. İşte Cenâb-ı Hakk bu hakikate yemin ediyor. Yoksa tek bir zeytine niye yemin etsin, ne ilgisi var ki.

İncir de bunun tam tersidir. Bakıldığı zaman bir tek incir gözüküyor. Ama içini açtığımız zaman içersinde binlerce varlık vardır. hepsini yere ekmek imkânı olsa, o teklerin her birisi bir ağaç olacak. On sene sonra onlardan da çıkan incirlerden bütün yeryüzü incirle kaplanır.

Şimdi incirde tersi vahdette kesret, birlikteki çokluk. Bu bir makamdır. Zeytinde ise kesretteki vahdet. Yani çokluktaki birliktir. Bakın ikisinin de muhteşem bir hakikati ve sırrı vardır, kendi bünyelerinde bunları saklıyorlar. Cenâb-ı Hakk'ın ne kadar muhteşem bir sistemi var. İşte Cenâb-ı Hakk bir şeye yemin etmişse, onda bizim akıl edebileceğimiz kadar ve aklımızın çok üstünde de mutlaka bir şeyler vardır.

Zeytin kesrette vahdet, peki hurma ile zeytin arasında ne fark vardır? Basitçe söyleyelim; hurma tatlı ama ham zeytin acıdır. İşte dünyadaki kesrette vahdetin ifadesi zeytinle incir. Neden? Burada öğrenmek için acılık çekmek gerekiyor. Her birerlerimiz ham zeytinler gibiyiz bir bakıma ama özümüzde, hakikatimizde "nur-u İlâh-i/yağı" vardır.

İşte o hakikate ulaşabilmesi için, bir insan-ı kâmilin ve diğer

insanların sofrasına gelebilmesi için o ham olan zeytin bazı işlemlere tabi tutulmak suretiyle (*ki bizim nefslerimizdir, ham işlenmemiş olan insan varlıklarıdır*) ve biraz da beklemek suretiyle o yeşil olan zeytinler siyaha dönmekte. Daldan koparıldığı gibi yenmemekte. Yani zeytin ham olarakta yeniyor, ki bu ehl-i zâhir insanlar hükmündedir. Ama en kemallisi, güzeli siyah olup olgunlaştığı zamandır. İşte o siyahlanma da onun a'maiyyet hakikatine ulaşmasıdır.

İşte bu husus zeytin ile tarif ediliyor Kur'an-ı Kerim'deki kesretteki hal. Her birerlerimiz böyle bakıldığında birer ayrı varlığımız, kesret ehliyiz, ama tevhid-i ilâhi ma'nâsında baktığımızda vahdet ehliyiz. Çünkü hepimizde "**venefahtü fi min ruhi**" (15/29) Allah'ın ruhu vardır, bitkisel ruh da var ve madensel ruh da vardır. İnsanın kemâlâtı insani ruhun yani "*ve nefahtü*"nün kendisinde olmasındandır.

İşte Kur'an-ı Kerim'de "**vettin vezzeytun**" (95/1) derken, zeytin dervişlik seyrini ifade etmekte. Baştan kesret, sonra onun kemâlinde de birliği, yağı itibariyle de vahdeti ifade etmektedir.

İncir ise; onun içini açtığımız zaman çok karışık, ayırdetmek kolay değil, tek tek ayırmak biraz zor. Yani dünyadaki kesret ve vahdetin biraz zor anlaşılabilir bir hadise olduğu bu iki meyve ile bize belirtiliyor.

Cennette ise bunların karşılığı **hurma** ile **nardır**. Hurmanın zeytinden farklı olması, tamamen tatlı olmasıdır. Her hangi bir eziyet, acılık her hangi bir uğraşma geçirmeden tazeleri bile tatlı olarak yenebiliyor.

Yani cennetteki kesrette vahdet ifadesi hurma, cennetteki vahdette kesret ifadesi de nardır. Ama incirle narın arasında ne kadar fark var. Narı ortadan açtığımız zaman müstakil odalarda, hususi cameralarda her bir tane. Ama incirde bunlar birbirleriyle, incirin içerisinde belli değil.

İşte cennetin, cennet ehlinin içlerinin dahi ne kadar şeffaf olduğunu görüyoruz. Ve kendi yerlerinde hususi odalarında oturuyorlar. Narın kendisiyle birlikte, bütün olarak bakıldığında tevhid, vahdet, ama içi açıldığında kesret ortaya çıkmakta.

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. İsâ (a.s.) sohbetinden.)

VARLIĞIMIZDAKİ HAKKANİYET :

Âyet : Gökleri, yeri ve aralarında olanı Hakk olarak halk ettik.
(15/85).

Cenâb-ı Hakk bu âlemde ne varsa Hakk olarak halk ettik diyor. Bizler de bu âlemde olduğumuzdan, bizim ismimiz de Hakk'tır, doğrudan doğruya Hakk'tır. Her bir varlıkta da olduğu gibi bizler de Hakk'ız. O zaman bu hakikat-i idrak edip edebiyle yaşayanın, enel Hakk demesinde bir beis yoktur. Ancak buraya nefsin karışmaması lâzımdır. O karıştığı ve aynı şeyi söylediği zaman şirk ve küfr olur.

İşte bu âyeti zâhiri ma'nâda okuduğumuz zaman, Cenâb-ı Hakk her şeyi hakla, adaletle halketti diye yazarlar. Nereye götürüyor o zaman o bizden çıktı, bizlerle ilgisi kalmadı. Oradaki Hakk kelimesi hak ediş ma'nâsında değil. Cenâb-ı Hakk'ın, Hakk isminden bahsediliyor. Halkın arasındaki teraziden bahsetmiyor. Bakın yorum ne kadar değişti.

Hakkı bireylerin hakları olarak âyeti kerimede görürsek, âyetin bânını perdelenir. Ama orada Hakk'dan bahsediyor olduğunu bildiğimizde ve biz de bu âlemde olduğumuzdan, dolayısıyla her birerlerimiz de Hakk üzere bina edilmiş olmaktayız. Ve bunu anlamak için de beşeriyetimizin idraki gerekmektedir. İşte biz ne kadar bu âlemin Hakk olduğunu bilsek veya bilmesek ilim olarak, idrakimizle bunu yaşamaz isek bu âyet bize ulaşmaz. İşte bu yüzden işaretler ne kadar mühim oluyor.

Diğer bir âyeti kerime; "**Yerde ve göktekilerin hepsini kendinden size râm eyledi.**" (45/13). Bu diğerinden de müthiş bir âyet-i kerimedir insanın şerefi, şahsiyeti için. Yerde ve gökte ne varsa hepsini emrinize verdi. İşte bir varlığın Hakkaniyeti olmasa bu hüküm üzerinde yürümez.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

VARLIKLARIN MERTEBELERİ :

Bu âlemde ne varsa bunların hiç bir şekilde yok edilmesi mümkün değildir. Çünkü özlerinde olan âyân-ı sabiteleri zâten hakikatleri itibariyle mevcuttur.

Yalnız âyân-ı sabite dediğimiz zaman; varlıkların hepsi en yukardaki zât mertebesinden kaynaklanmıyor. Bazıları **zât**, bazıları **sıfat**, bazıları **esmâ**, bazıları da **ef'al** mertebelerindedir. Onlar için söylenen âyân-ı sabite tabiri sadece programları olarak düşünülebilir. İnsanların âyân-ı sabiteleri gibi değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

VECHİMİZİ HAKKA DÖNDÜRMEK :

"**Fe eyne tüvellü fesemme vechullah**"; "**Nereye dönerseniz Hakk'ın vechi ordadır**". (2/115) Bu bir mertebenin, esmâ mertebesinin genel yaşam tarzı anlayışıdır. "**Kim vechini Hakk'a teslim etmişse ona ihsan olunur.**" (2/112)

Vecih; tefsirlere, lugatlara baktığımız zaman; yüz, çehre diye ifade edilir.

Başımızı çevirip Kabe'ye bakmak, vechimizi çevirmek demek değil, yüzümüzü çevirmek demektir. **Kişinin vechi ise**; tüm varlığı ile

yönelmesidir. Nasıl namaz kılarken, varlığımız başka tarafa dönük, başımız Kabe'ye dönük kabul olmuyor, ne diyor bütün varlığınla dönük olacaksın. İşte vecih budur.

Mutlak, tüm varlığımızla; zâhirimiz, bâtınımızla her şeyimizle birlikte Hakk'a dönmemiz vechimizi Hakk'a döndürmek oluyor. Tabi bu suret ve şekilde. Bir de ilmi ve idraki ma'nâda da aklımızda hiç bir dünyevi düşünce olmadan, iç vechimizi de Hakk'a bağlamamız (rabita) gerekiyor. O zaman vechimizi zâhir ve bâtın Hakk'a döndürmüş oluruz.

İşte kim bu şekilde vechini Hakk'a döndürürse ona ihsan olunur. Buradaki vechin döndürüldüğü yerdeki ihsan, ilâhi lutuf, irfani bilgilerdir. Cenâb-ı Hakk'ın kendi zâtından hibe ettiği ilm-i ilâhi ihsandır. İşte kim vechini, yani bütün varlığını Hakk'a teslim ederse C. Hakk ona zâtından ihsan eder.

Kim de ihsana nail olmak istiyorsa muhsinleri bulması gerekir. **(Allah'ın rahmeti en yakın muhsinlerden gelir.)** (7/56) Muhsin olan, karşı tarafa ne kadar çok ihsan etse o eksilmez. O ihsanı dolayısıyla Rabbi ona tekrar ihsanda bulunur. **"İhsanın karşılığı tekrar ihsan değil midir?"** Rahman sûresi. (55/60)

İhsan iki türdür. **Biri sûri**, diğeri **zâti** olandır. Zâti olan sohbetler, batınî ihsandır. Bu tevhid sohbetleri bâtını sohbetlerdir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

VEDA HACCININ İRFANİYET YOLUYLA BİLİNMESİ :

Bütün insanlık seyri süresince tek bir defada oluşmuş bir hadise vardır yeryüzünde, bir ikincisinin de olması mümkün değildir. Ancak kişiler kendi gönüllerinde, kendi bünyeleri içersinde, kendi idrakleri kadar bunu yaşayabilirler. Ama fiili ve fiziki olarak genel ma'nâda veda haccında yaşanan o hadisenin daha evvel yaşanmış olması zâten mümkün değildir, sonra da yaşanması mümkün olmadı, olmazda. Şimdi bu neydi bakalım?

Kur'an-ı Kerim'in her mertebesi itibariyle orada bir zuhuru vardı. **Birincisi** 114 sure, 114 bin sahabedir. Bazı kaynaklarda 120 bin, 124 bin diye söyleniyorsa da uygun olanı 114 bin dir. Sayı vermek gerekiyorsa, âyet-i kerimeye, hakikatlere uygunluğu bakımından 114 bin sahabe orada vardı. Her bin sahabe bir sureyi temsil ediyordu. O halde 114 bin sahabe 114 surenin temsilcileri olduğundan Kur'an-ı Kerim orada fiili ve fiziki olarak mevcuttu.

Elde kayıtlı Kur'ân da vardı. Bu **iki. Üçüncüsü** Kur'ân-ı Kerim'in başında zâten "**elif, lâm, mim zalikel kitabe lâraybe fihî**". (2/1) Bu Kur'ân da şüphe yoktur hükmüyle elif-lâm-mim, insan-ı kamil misali olmakta, remzi olmakta, o da vardı. **Ve ayrıca** Kur'ân-ı nâtık olan (a.s.v.) Efendimiz de orada bulunuyordu. Yani Kur'an-ı Kerim'in dört aslı,

dört özü, dört değişik açılımı, dört mertebesi o veda haccında toplanmıştı.

Bunun bir ikincisinin olması genel olarak mümkün değildir, ancak bireyler kendi bünyelerinde bunu yaşayabilirler, ama şuur ve idrak olarak, fiil ve fiziki olarak yaşanması mümkün değildir. Ama onun irfanîyet yoluyla bilinmesi dahi çok büyük bir irfanîyet bilgisi ve Kur'ân yaşam süresi içerisindeki tatbikatıdır. Ne zaman olmakta bu? Haccda olmakta.

Suret olarak hacca gittiği zaman değil, öyle de yaşanır ancak, kişi bir bakıma seyr-i sülukunu bitirdiği zaman hacca gitmiş olur. İşte Allah esmâsını çekmeye başladığı zaman o kişi, Allah ismidinde camî olduğundan bütün bunları Kendi mülkü, beden ve varlık itibarıyla bünyesinde toplamış olarak düşünülebilir.

İşte orada gelen "**ekmeltü leküm diniküm- bugün sizin dininizi tamamladım**" (5/3) hükmü ile insan adeta mühürlenmiş olmaktadır. Ancak şu kadar da varki, bu hüküm genel ma'nâdadır, ama teferruat içerisinde ilim sona ermez, Allah'ın ilmi bitmez. Hukuk ve hükümler olarak gelmiştir ama onların kendi içindeki genişlikleri ayrı ayrıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz.Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

VELED-İ KALP MAKAMI :

Her ne kadar (a.s.v.) Efendimizden sonra dünyaya gelen insanların hepsi ümmet-i Muhammed ise de ismen ve tarihen ümmet-i Muhammed olmaktayız. Aslen ve hükmen, bâtinen ümmeti Muhammed değiliz. Ancak, şeriat-i Muhammedi'nin zâhirine uyduğumuz zaman biz yine ümmet-i Muhammediz ve o kurallar içerisinde ahiretteki karşılığı neyse o karşımıza çıkacaktır. Ancak bâtinen ise gerçek ma'nâda hakikat-i Muhammedi ümmeti olabilmemiz için Kur'ân-ı Kerim'de insanlık hayatı nasıl bir başlangıç ve devamla bildirilmiş ise bizim de aynı hayat seyrini yaşamamız gerekmektedir.

Ancak genel insanlık seyri, bir insanlık ömrü yani nesli uzun bir süreç iken, bizler de kendi hayatımız süresince bunu idrak etmeliyiz. Nasıl ki ilk insan Âdem (a.s.) cennetten yeryüzüne indirilmiş ve hayata burada başlamış, bizim de bu idrake erdiğimizde kendi bedenimize inmemiz gerekmektedir.

Ki; o idrakin çerçevesi şöyle; hayal ve vehim cennetinden beden arzına iniş, beden arzı hazırlanmış vaziyette, nasıl Âdem (a.s.) gelmezden evvel dünya hazırlanmış vaziyette idi ise, bizim beden arzumıza, toprağımıza da Âdemi ma'nâ gelmezden evvel Cenâb-ı Hakk bunu hazırlamış. Buluş çağına geldiğimiz zaman bu beden arzı kemâle ermiş, artık Âdem'in üzerine ineceği özelliğe sahip olmuş demektir.

İşte daha evvel hayal ve vehim cennetinde geziyorken oradan

"ihbitu ba'dikum liba'dun aduv" (20/123) yani birbirinize düşman olarak yeryüzüne ininiz hitabı ile Âdemi hakikatlarla birlikte bizim de idraken kendi bedenimize inmemiz gerekmektedir. Yani hayalde dolaşmaktan kendi içimize, özümüze inmemiz bizde Âdemliğin başlaması demektir.

Ki bu Âdemiyyet devri başladıktan sonra ancak arkadan gelen diğer seyirlerin yapılabilme imkânı vardır. Âdemiyyet yeryüzüne inmemişse, bir kimse isterse kırk senelik derviş olsun, sadece zikir yapar, biraz muhabbetle sevap kazanmış olur ama kendini kazanmış olamaz.

Bunun tek şartı Âdemi ma'nânın beden arzına inmesi, yani kişinin kendi kimliğiyle, ben kimliğiyle nefsi ma'nâda değil, hakikati itibariyle kendine dönerek, kendine ulaşması, kendini bulması, yani herkesin kendi benini bulması Âdemiyyet mertebesinin başlangıcı olmaktadır. İşte buna da tasavvufta veled-i kalp diyorlar. İşte o makam orada başlıyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber (6) Hz. Muhammed (s.a.v.) sohbetinden.)

VE NEFAHTÜ VE EYEDNAHÜ :

Cenâb-ı Hakk "**Ve nefahtü fi min ruhi**" (15/29) hakikatini bütün insanlara yüklemiştir. Eğer böyle olmasaydı, biz zâhiren de olsa insan suretinde var olmazdık. Ve Cenâb-ı Hakk bizlere, her hangi birimize bu hususiyeti bildirmemiş olsaydı haksızlık etmiş olurdu. Cenâb-ı Hakk da böyle bir şey yapmaz. Herkesin varlığına, bünyesine bu "**ve nefahtü**" hakikati yüklenmiştir.

Esmâ-i hüсна da aynı şekilde yüklenmiştir. Yani Cenâb-ı Hakk'ta olan bütün hususiyetler insanda mevcuttur. Öyle olmasaydı, hiç bir kimse Cenâb-ı Hakk'ın halifesi olamazdı. Bâtını ma'nâdaki hilâfeti idrak edemesek bile, her birerlerimiz Hakk'ın halifesiyiz. Öyle olduğu için irademizle gidiyoruz, geliyoruz, dolaşıyoruz, yiyoruz, içiyoruz ve kendimizin kendine ait mülkümüz var, varlıklarımız var, düşüncelerimiz var, ürettiklerimiz var, kıvdıklarımız, sevdiklerimiz var. İşte bunlar bizim kimliğimizi, "**ve nefahtü**"nın üzerimizde olduğunu açık olarak göstermektedir. Bu hususiyetlerimizle diğer varlıklardan üstünlüğümüz vardır.

Ancak bu hakikatlerin bir de lâtif âlemde, yani gönül âleminde açılabilmesi de gerekmektedir ki, o zaman kişi zâhir ve bâtin iki hayatını birlikte yaşamış olsun. Bu eğitimleri almayan kişiler genelde zâhiri bir hilâfet içerisinde yaşamaktadır, bunda sorumluluğu vardır.

Kime ki, çalışmalarıyla baştan "**ve nefahtü**" hakikati açıldı, ancak ondan sonra "**ve eyednahü**" hakikatine açılım ve yer, zemin hazırlanmaktadır. yani "**ve nefahtü**" hakikati açılmamışsa bir kimsede "**ve eyednahü bi ruhul kudüs**" (2/253) hakikatinin zâten açılması mümkün değildir. Yani daha baştan oraya monte edilecek âletlerin, ekipmanların mahallinin hazırlanması gerekiyor. Ki en mühim hadise

budur. O zaman gönlümüzde bir sürü lüzumsuz, geçersiz olan varlıkları, eşyaları, düşünceleri terk edip temizleyip bu gelecek olan ilâhi hakikatlere yer açmamız gerekecektir. (Daha geniş bilgi için 6 peygamber 5 Hz. Îsâ sayfa 107).

(Terzi Baba-6 Peygamber (5) Hz. Îsâ (a.s.) sohbetinden.)

VÜCÛD VE A'DEM (YOKLUK) :

Vücûd sonsuz olup nihayeti olmadığı için, a'dem yani yokluğun meydana geleceği bir saha mevcûd değildir. Yani mutlak ma'nâda yok diye bir şey yoktur bu âlemde. Yokluk diye bir şey yok, ne var izâfi yokluk var, zanda yokluk vardır.

Mutlak ma'nâda yok olması için o yokluğun bir vücûdu olması lâzımdır, kendine ait yokluk diye bir vücûd, bir mevcûd olması lâzımdır. O mevcûdun olması için de, o mevcûdun ilâh olması lâzımdır, ayrı bir Allah olması lâzımdır. Böyle bir şey de mümkün olmadığına göre, Allah diye bildiğimiz O varlık, bütün âlemi kapladığından, bütün âlemde yok diye bir şey, yok diye bir yer yoktur.

Vücûd asla yok olmaz, mevcûd da yok olmaz. Ma'dum dahi mevcûd olmaz. Yani; yoklukta olan, a'demde olan da mevcûd olmaz. Hal böyle olunca vücûd hak ve a'dem bâtıldır.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

-Y-

YAKÎN HAKİKATİ :

Yakîn tefsirlerde olduğu gibi ölüm olarak yorumlanabilir ise de, hakikatte bu fiziki ölüm değildir.

(Âyet: *Yakîn gelinceye kadar Rabbına ibadet et.*) (15/99)

Kişi yakîn hakikatini idrak ettiği zaman, bu vakte kadar Rabb-i hassına olan ibadeti, bundan sonra Rabbü'l-erbâba, Allah'a olur. Bu idrakten kasıt; bütün varlıkta Hakk'ın varlığının olduğunu, kendinin hayali bir varlık olduğunu, kendindeki gerçeğin Hakk'ın varlığı olduğunu anlaması, yani kendi hiçliğini anlamasıdır.

Ölmeden önce ölen kimselerin varlığında Hakk'tan başka bir şey kalmadığından ikilikte düşer. Burada îmân terakki ederek, îkâna dönüşür. Daha evvelki mertebelerde îmânı kaldırmak küfür olduğu gibi, burada da beşeri îmânı kullanmak şirkin kendisidir.

Yukarıya doğru çıkıldıkça ikili îmân anlayışı terkedilip, kendi aradan çıkartılır, ve ibadet burada "**ubûdet**" ismini alır. Beşeri **îmân** ortadan kalkıp, yerini daha değerli olan İlâhi **ikân** alır.

(Terzi Baba İmân sohbetinden.)

YOL EHLİ OLMAK :

Yol yolcu gerektirir. İşte her bir mü'min, muvahhid, zâkir, şâkir yani bir çok isimleri olan müslümanlar hepsi Hakk yolcusudur. Ancak mantığı, hedefi, gönlü nereye ise oranın yolcusu olmaktadır. Gerçek ma'nâda İlâhi yolcu isek, Ulûhiyyet yolcusu isek, o zaman evvelâ Rabbimize oradan Allah'ımıza doğru yolumuza devam etmemiz gerekiyor.

İşte böylece ne kadar âyet-i kerîme varsa ve o âyet-i kerîme hangi peygamber hazerâtının isminden bahsediyorsa, onun ifade ettiği o sahne de bizim hayatımızdır. Yalnız onlar bunu âlem şümül olarak yaşamışlar, biz bunları kendi bünyemizde daha kısa, daha küçük süreler ile yaşayıp o hali idrak etmemiz gerekiyor.

Ki; **esas seyr-i sülûk** dedikleri de budur. **Yaşayarak, görerek, bilerek, müşahede ederek yol ehli olmaktır.**

Sadece zikir çekmek bizi Allah yocusu yapmaz. Sevap ehli oluruz, sevap kazanırız ama Allah ehli olamayız. Çünkü hedefimizde bu bâtında kalır, bunun gereğini yapamayız. Cennet ehli olmanın gereğini yapmış oluruz.

Yani nefislerimize gelecekte cennet nimeti kazandırmak için alt yapımızdaki şuursal düşüncemiz bu olmakta ve neticede cennet ehli olmaktayız. Hiç bir şekilde ne nefsî, ne de başka türlü menfaat beklemeksizin Allah yoluna gitmek gerekiyor.

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

-Z-

ZÂHİREN VE BÂTİNEN ÜMMET-İ MUHAMMED OLMAK :

Her ne kadar bizler ümmet-i Muhammed isek de, bu ümmet oluşumuz sadece suret olarak, bâtinen hangi peygamber mertebesinde bulunuyor isek, onun ümmeti olmaktayız. Ancak o peygamber de Peygamberimizin ümmeti olduğundan, dolaylı olarak yine Peygamberimizin ümmetiyiz. Ama bunu idrak etmemiz gerekiyor.

Fitri ve fiziki olarak, hiç bir şey yapmadan, kazanmadan, bir diyet

ödemedi Hz. Muhammed ümmeti isek de, bu sadece lâfzi ve suri bir ümmetliktir. Bâtinen fazla hükmü olmaz, sadece surette olan anlayıştır. Çok güzeldir inkâr edenlerin yanında, bu ayrıdır.

Ama biz gerçek seyr-i süluk yolunda isek, hangi mertebede yaşıyorsak o mertebenin sahibi olan peygamberin, Peygamberimizden aldığı nurla, varsa görevle onun ekibiyiz. O da Peygamberimize bağlı olduğundan yine ümme-ti Muhammediz. Ama, bu şekilde anladığımızda hem zâhiren, hem bâtinen ümmet-i Muhammed olmaktadır.

Nasıl bir ordunun baş kumandanı vardır, içinde ayrı ayrı bölükleri vardır. Her bölüğün başında bir subayı vardır. İşte biz bu seyri süluk yolunda giderken hangi derse, nereye gelmişsek o süre içerisinde, o dersle ilgili peygamberin bölüğündeyiz .

Ama bütün bunları geçip de artık bölüklükten kurtulmuş da öze ulaşmış isek, o zaman Peygamberimiz doğrudan Hz. Muhammeddir (s.a.v.). Doğrudan O'nun ümmeti olmaktadır. Diğer şekliyle dolaylı olarak ümmeti olmaktadır.

Geçmiş peygamberlerden daha sonra Peygamberimiz geldiğinden bizim mutlak olarak O'na ulaşmamız gerekiyor. Yarılarda, ortalarda kalırsak seyr-i sülukumuzu tamamlayamadan, yine ahirette o peygamberin çevresinde, arkasında olacağız.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ZÂT CENNETİ :

"Ya eyyetühennefsül mutmainneh...fedhuli" "Benim cennetime dahil ol". (89/27-28) Yani nimet cennetlerinden bahsedilmiyor, zât cenneti, benim cennetime dahil ol. Ama oraya dahil olmak için bunun şartı var. **"Fedhuli fi ibadi"**. Benim kullarımın içine girersen, benim cennetime de girersin.

Kuldan kasıt şeriat mertebesinde; abd sadece, yani ibadet ehli, onun kulluğu veya tabi olan O'nun kulu hükmündedir. Ama bu kulluk şeriat mertebesindeki kulluk, fiziki ma'nâda, tefekkürde bir kulluk yok, hareketlerin kulluğu var, onlar oraya giremiyorlar.

"Benim kullarımın arasına gir" dediği **"Muhammeden abduhu ve rasuluhu"** olan abdlar. Peygamberimizin şahsında tabi. Abduhu; **Hu**'nun abdi. Evvela Peygamberimizin de abdiyyeti, risaleti sonra geliyor. Evvelâ abdiyyet. Abdiyyet olmadan risalet olmaz. Orada **"abduhu - Hu'nun abdi"** demek, bu âlemin velâyeti demek, velisi demektir.

Yani hüviyeti mutlakanın kulu, bu âlemin velisi demektir. **Hu** dendiği zaman, **hüvallahillezi** deki **Hu**'yu **Hu** yapan yardımcı harf vardır. **Hu** olması için yanına bir **vav** istiyor. **Vav** olmazsa o **Hu** olmuyor **he** oluyor. **He** de yalnız başına bu ma'nâda bir şey ifade etmiyor.

He hüviyeti mutlaka, **vav** da hüviyetin velâyeti ma'nâsına. Ondan sonra, **abduhu**; o abd velâyet makamı, **ve rasuluhu** da; **Hu**'nun rasulü. Yani Hakikat-i Muhammediyyenin, hüviyeti İlâhiyyenin risaleti, habercisi ma'nâsındadır.

İşte **abduhu** olmadan, yani **Hu**'nun **abdi** olmadan peygamber olamıyor. "**Benim kullarımın arasına gir**" dediği şey bu. **Hu**'daki kullar, **abduhu** olan kullar. Yoksa beşeriyet mertebesindeki fiziki ma'nâda kullar değildir.

Onların da cenneti var ama nimet cenneti, diğerlerinininki zât cenneti. Ve burada onların ufukları açıldığı için orada devam edecek. Ama nimet cennetinde olanlar, sadece fizikle şartlanmış olduklarından, dini fizik emir ve nehiy zannettiklerinden ve tenzih makamında Allah'ı ötelede zannettiklerinden ne burada, ne de ahirette bulabilecekler. Burada Rabbini bulan ahirette zâten bulur.

Aradaki fark ne olacak? Nefs cennetlerinde yaşayacak olanlar aynen burada nasıl kendilerini ben olarak, ayrı bir varlık olarak kabul etmişlerse, nefisleriyle birlikte o cennetlerde yaşayacaklar.

Ama zât cennetinde olanlar daha burada **feyz-i akdes, feyz-i mukaddesi** idrak ettiklerinden ve oradan gelen feyzlerle kendi hakikatinin ne olduğunu idrak ettiklerinden, yani kendilerinde Hakk'tan başka bir varlık olmadığını idrak ettiklerinden, ve bu beden perdesi de aradan çekildiğinden Hakk olarak yaşayacaklardır.

Yani hakikatleri üzere o cennetlerde zâti bir yaşam yaşayacaklar. Ve onların hepsi birer Hakk olarak, müstakil saltanatları olan varlıklar olarak zat cennetlerinde İlâhi varlıklarıyla, yaşayacaklardır. yani biraz daha ileri gidelim, birey hakikatleri üzere kendi sınırlı varlıklarıyla, Hakk olarak yaşayacaklardır. Ama genel ma'nâda Allah değil, onun öyle olması zâten mümkün değildir.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

ZÂTÎ TEVHÎD :

İbrâhîmiyyet mertebesi (tevhid-i ef'al) **tevhid-i zâtsiz teşbihdir**. Tevhid-i ef'al, tevhid-i esmâ, tevhid-i sıfat mertebelerine, tevhid-i zâttan baktığımız zaman, herhangi bir mertebeyi zâti tevhidle birlikte söylemiş olabiliyoruz. Ama tevhidi ef'ale baktığımız zaman orda tevhid-i zât yoktur. Tevhid-i sıfata baktığımız zaman tevhid-i zât yoktur. **Tevhid-i zât, sadece zât mertebesinde oluşmaktadır.**

Buraya çıktıktan sonra evvelki mertebeleri zâtıyla birlikte anlamak ve anlatmak mümkündür. Ama aşağıdan yukarıya doğru çıkıldığı sürede zâtıyla birlikte anlatmak mümkün değildir. Kendi mertebesi içinde kendi bilgisiyle, kendi yaşantısıyla ancak anlatmak mümkündür.

O halde, İbrâhîmiyyet mertebesindeki tevhid-i ef'al, tevhid-i zâtsiz

tevhidi ef'al mertebesidir. Burada **Zâtın kendi birliği değil, zâtın zuhuru olan fiillerinin birliği** vardır. İşte bu "Hanif" in hakikatidir. Zâtın birliği sadece **şuurumuzda** vardır, **müşahedede** yoktur.

Tek Allah dediğimizde kasıt zâttır. Ama tevhid-i ef'al, zât'dan bahsetmemekte, fiillerinden bahsetmektedir.

Tevhidi ef'alde maddi ma'nâdaki fiiller topluluğunu almaktayız. Beynimizi, aklımızı, gönlümüzü, zâtımızı değil. Fiillerin birliğinde zât yoktur. Var ama bâtında kalmakta, bilinmemekte. Vakti geldiği zaman o da bilinmiş olmaktadır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (3) Hz. İbrâhîm (a.s.) sohbetinden.)

28 DERECELİ NAMAZ :

Her bir esmâ-i hüsna bizim kavmimiz ve de cemaatimiz olmaktadır.

Cemaate gidildiği zaman 27 derece sevap oluyor ya, en büyük sevap bu deniyor. Yani, cemaatle namaz kılmak namazın en üst derecesi diye söyleniyor. Halbuki bunun bir gizli tarafı vardır, en büyük namaz kişinin birey olarak irfanîyetle kıldığı namazdır. İşte bu, genel cemaat namazını tehlikeye düşürmesin diye bundan bahsedilmez. O zaman herkes "28 derecelik namaz yalnız kılmakmış" diye düşünür ve nefesine pay çıkararak cemaate gitmekte isteksiz olur .

Cemaat namazı Museviyyet mertebesinin namazıdır, çünkü cemaatte teslimiyet vardır. Yani; imamda fani, cemaat orada "**fani fi imam**"dır. İmanın yaptığığın dışında bir şey yaparsa namazı bozulur. Öyleyse memur hükmündedir, hürriyeti yoktur. Birey namaz kılariken hürdür, ama ilâhi hüküm içinde hürdür. Dilerse kendisi 10 tane âyet okur.

İşte 28 dereceli (28 peygamber) namazı ferdî kılınan namazdır. O da tek kılındığı halde cemaat hükmündedir. Çünkü esmâ-i ilâhiyye cemaati onun arkasında cemaat olmaktadır. Her bir esmâ-i ilâhiyye bir varlık, bir fert kazanarak, arkasında lâtif olarak, onunların imamıdır. Dışardan bakan yalnız namaz kıldığını zanneder. Cemmatin içinde eğer böyle birisi varsa imam odur. Ama orta saftadır, ama ön saftadır, manevi imam orada odur.

Hazreti İbrahim'den bahsedilirken "**başlıbaşına bir ümmetti**" (16/120) deniyor. Nasıl bir kimse başlıbaşına ümmet olacak? İşte kendinde bulunan, esmâ-ül hüsna ümmeti onun arkasındadır. Hullet, tahallül, halillik, bu yüzden İbrâhîm (a.s.)'in vasfıdır.

(Terzi Baba-6 Peygamber (2) Hz. Nuh (a.s.) sohbetinden.)

7 CENNET 7 NEFS MERTEBESİ :

Cennet; ana tür olarak 2 türdür. Bunun birisi 7 mertebeli nimet cennetleri, naim cenneti de deniyor.

Sekizinci olan cennetin kendi içinde 4 makamı vardır. O zât cenneti olduğundan ayrı bir forumda ve 4 makamdadır. Nerden anlıyoruz bunu? Rahman suresinde açık olarak geçmekte. "**Onun ilersinde iki cennet vardır**" "**cennetani**" diye geçen.

Daha sonra, âyetler biraz daha geçtikten sonra, "**iki cennet daha vardır**" deniyor. Bu 4 cennetten bahsediyor. O dört cennette; **ef'al**, **esmâ**, **sıfât**, **zât'tır** ve insân-ı kâmil cenneti. Zât cennetinin içindedir. İki aynı makam olduğundan ona ayrı bir saha verilmemiştir.

7 cennette 7 nefis mertebesi meydana gelir. Emmare, levvame, mülhime, mutmaine.. Şimdi bir insan düşünebilir, emmare cennete girer mi? diye. Bu kadar kötü diye bahsettik. Girer, neden girer? En azından şeriat-ı Muhammediyyeye uymuş olan bir kimse, dinin hukuku, kuralları içinde nefis-i emmareyi sınırlandırmış olmaktadır.

Namaz kılan, gerçek ma'nâda kılsa, o namaz onu kötülükten alıkoyar. Nefis-i emmarasi vardır ama kontrol altındadır. Bu yaptığı ibadetlerin neticesinde nefis-i emmare olduğu halde cennet ehli olabiliyor. Ama bu nefis-i emmarenin biraz ehlileştirilmiş veya sınırlandırılmıştır. Bir nefis-i emmare var ki; o da asi olan, isyan ehli olan. O mutlak cehenneme giriyor.

Şimdi şöyle bir barometre hesabı yapalım, sıfır altı ve sıfırın üstünde yukarıya doğru 11-12 tane numara koyalım. Isındıkça yukarıya doğru çıkıyor. Bir de tam tersi sıfır altı, soğudukça aşağıya iniyor. İşte nefislerimiz bu iki hal üzeredir. Cennet ehli olan nefsi emmareden ama, fiil ehli olacak, yani mutlaka islâma uyacak. Hakikat-i Muhammediyye'ye ulaşmasa da şeriat-ı Muhammediyye'yi takip edecek ve burada ürettiği suretlerin içersine girecek. O, onu kurtarıyor.

Ama sıfır altı soğuk, yani donma halinde olan nefis-i emmare tamamen cehennem ehli. Aşağıya doğru gittikçe; emmare , levvame, mülhime...nefsi safiye Allah'la artık hiç ilgisi olmayan tamamen saf nefis. Emmare nefsin safiyeti kalmış olarak cehennem en alt haline girmiş oluyor.

Yukarda da, aşağıda da nefis-i safiye var. Ama yukardaki nefisliğinden gitmiş Hakk orda baki ve safi kalmış. Sıfır altında ise Hakk yok, nefis orda, sadece nefis-i emmare bâki kalmıştır. Aradaki fark budur.

(Terzi Baba-6 Peygamber (4) Hz. Mûsâ (a.s.) sohbetinden.)

19 İNSÂN-I KÂMİL :

19 İnsân-ı kâmildir. Bunu nerden biliyoruz? Bütün âlemler 18

aşamadan zuhura geldiklerinden çokluktan kinaye 18 bin âlem denmektedir. İşte 18 bin âlemin gerek tafsil, gerek sayısal hakikatlerini idrâk etmiş kimselere kâmil insan deniyor.

İnsân-ı Kâmil ise bütün bu âlemlerin diğer ismine deniyor. Kâmil insanla, insan-ı kâmil arasında bu fark vardır. Ve insân-ı kâmilin diğer ismi; ilk, bütün âlemlerin programı olan Hakikat-i Muhammedi dir, nokta zuhur mahalli de Hazret-i Muhammed'dir.

Daha sonra gelen büyük pîr efendilerimizden Abdülkâdir Geylânî, Abdülkerim Cîlî, Mevlâna (r.a.) gibi ve diğer büyük velîler de kâmil insanlardır.

İnsân-ı Kâmil; insan ismiyle bütün âlemin tek vücûd olarak ismidir. Diğer ismi, yani tafsil ismi Hakikati Muhammediyyedir.

İşte bu Hakikati Muhammediyyenin tecellisi, nefh ve nefis yoluyla, **13** tecellisiyle birey insana olmaktadır. Birey insan eğer kemalâtını ilerletirse o da **19**'a ulaşmakta, yani kâmil insan ismini almaktadır.

(Sayısal bilgi için 6 Peygamber 1 Hz. Âdem (a.s.) Sayfa 120.)

(Terzi Baba-6 Peygamber Hz. Âdem (a.s.) sohbetinden.)

Rabbımıza şükrederiz, hamdolsun bu kitabımızda, harf, kelime, cümle ve bölüm düzenlemeleri de, fikren ve bedenen epey yorucu olduysa da, böylece sona gelinmiş oldu. Ancak burada da bir "tevâfuk/uygun gelme" oldu, son bölüm İnsân-ı Kâmil ile bitti, ve kitabın daha evvelden verilen sıra numarası da (109) idi ki, aradan sıfırı aldığımız zaman İnsân-ı Kâmilin sayı değeri olan (19) ortaya çıkmış olmaktadır.

Aslında kitabın tamamında bahsi geçen konuların her biri özetle İnsân-ı Kâmil'in bir vechini anlatmaktadır. Kitabın oluşmasında hizmeti geçen her kese tekrar teşekkür ederim.

Okuma zahmetine katlananlara Rabb'im'dan bu hakikatleri idrak ettirtmesini niyaz ederim.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Allah Hakk söyler, hakk'ı söyler, Hakk'a ulaştırır.

Terzi Baba. Necdet Ardıç. Tekirdağ. (01/11/2016)

Terzi Baba Baskısı olan kitaplar.

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri: (Fransızca)
7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
16. Divân (3)
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
35. Fâtiha Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
41. İnci tezgâhı:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. İsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)
67. 067-Mülk Sûresi:
- 91-Terzi Baba (7) Biismi has "Selâm" (13)
- 96- 41-Fussilet Sûresi.

Terzi Baba kitapları sıra listesi

KAYNAKÇA

1. KÛR'ÂN VE HADÎS :
 2. VEHB : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
 3. KESB : Çalışılarak kazanılan ilim.
 4. NAKİL : Muhtelif eserlerden, Mesnevi'î şerif, İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve sohbetlerimizden müşahede ile toplanan ilim.

(Gönülden Esintiler)

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri: (Fransızca)
7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
16. Divân (3)
17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.
18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. -1-Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. -2-Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:

30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. 3-Terzi Baba İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
34. -3-Bakara dosyası:
35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Beled-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. 20-TÂ HÂ Sûresi:
58. Mirat-ül-İrfan-ve-şerhi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. İsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)
62. -4-Bir ressam hikâyesi:
63. İnci mercan tezgâhı
64. Ölüm hakkında:
65. Reşhett'an bölümler:
66. Risâle-i Gavsîyye:
67. 067-Mülk Sûresi:
68. 1-Namaz Sûrereleri:
69. 2-Namaz Sûrereleri:
70. Yahova Şahitleri:
71. Mü-Geceler-Fran-les-nuits:
72. İman bahsi:
73. Celâl cemâl Celâl:
74. 2012 Umre dosyası:
75. Gülşen-i Râz şerhi:
76. -5-Doğdular, yaşadılar hikâyesi:
77. Aşk ve muhabbet yolu:
78. A'yân-ı sâbite. Kazâ ve kader:
- 79- Terzi Baba-(4) İstişare dosyası.

- 80- Terzi Baba-(5) İstişare dosyası.
81- Hayal vâdîsi'nin çıkmaz sokakları:
82- Mektuplarda yolculuk-M.Nusret-Tura.
83- 2013 Umre dosyası.
84- Nusret Tura-Vecizeler ve ata sözleri.
85- Nusret Tura-Tasavvufta aşk ve gönül.
86- Terzi Baba-(6) İstişare dosyası.
87- Terzi Baba-İlâhiler derleme.
88- Nusret Tura-Divanı.
89- 6-Her şey merkezinde hikâyesi.
90- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (1) şerhi.
91- Terzi Baba (7) Biismi has "Selâm" (13)
92- İnsân-ı Kâmil A.K.C. Cild (2) şerhi.
93- 7. İngilizce. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
94- Mescid-i Dırrar-Kubbet-ul Kara.
95- Terzi Baba-(8) (19/53)
96- 41-Fussilet Sûresi.
97- 2015 Umre dosyası.
98- Solan bahçenin kuruyan gülleri.
99- Terzi Baba-(9) İstişare dosyası.
100-14-İrfan mektebi ve şerhi-İspanyolca.
101- Bosna Hersek dosyası.
102-The SCHOOL OF WISDOM (irfan mektebi)
103-terzi Baba yüksek lisans tezi.
104-Hacc Umra ve hakikatleri.
105-Cemo ve Farko.
106-(2016) Umre dosyası.
107-Vahy ve Cebrâîl- (Fransızca)
108-Tezi Baba ile ilgili zuhuratlar.
109-terzi Baba tasavvufi izahlar.
110-19-53-Şeker risalesi.

Altı peygamber serisi:

15. 6 Pey-(1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîlmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. İsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)

Terzi Baba kitapları serisi:

- 12- 1-Terzi Baba-(1)
39- 2-Terzi Baba-(2)
32- 3-Terzi Baba-(3) İstişare dosyası.
79- 4-Terzi Baba-(4) İstişare dosyası.
80- 5-Terzi Baba-(5) İstişare dosyası.
86- 6-Terzi Baba-(6) İstişare dosyası.
91- 7-Terzi Baba (7) Biismi has "Selâm" (13)
95- 8-Terzi Baba-(8) (19/53)

99- 9-Terzi Baba-(9) İstişare dosyası.
103-10-Terzi baba yüksek lisans tezi.
108-Tezi Baba ile ilgili zuhuratlar.

Bir hikâye birçok yorum serisi.

25. -1-Köle ve incir dosyası:
27. -2-Genç ve elmas dosyası:
34. -3-Bakara dosyası:
61. -4-Bir ressam hikâyesi:
76. -5-Doğdular, yaşadılar hikâyesi:
89. -6-Her şey merkezinde hikâyesi.

Dîvanlar serisi:

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
16. Divân (3)
87- Terzi Baba-İlâhiler derleme.
88- Nusret Tura-Divanı.

İbretlik dosyalar serisi.

(1) (17/kevkeb/kayan yıldızlar)
(2) (23/İbretlik değmez dosyası)
(3) (73/Celâl Cemâl Celâl) "hayalî Kamer'in hayal vâdîsi"
(4) (81/Hayal vadisinin çıkmaz sokakları)
(5) (93/Mescid-i dırar/Kubbet-ul kara)
(6) (98/Solan bahçenin/kuruyan gülleri)
(7) 105-Cemo ve Farko-

Diğer dillere çevrilen Terzi Baba kitapları serisi

5. Salât- Namaz ve Ezan-ı Muhammedi'de Bazı
hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve
Hakikatleri: (Fransızca)
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
71. Mü-Geceler-Fran-les-nuits:
93- 7. İngilizce. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
100-14-İrfan mektebi ve şerhi-İspanyolca.
107-Vahy ve Cebrâîl- (Fransızca)

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

Terzi Baba İnternet dosyaları:

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.

1-2- 3-4-5- 6-7- 8- 9-10-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar .
21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-

Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar.
81-82-83-

Kitaplar devam ediyor şu an Yekün= (110+83=193)

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (ev) : (0282) 261 43 18

Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <<http://necdetardic.org/>>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

İnternet, MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@gmail.com>